

GODIŠNJI IZVEŠTAJ | 2016.

jul 2015 - jun 2016.

- Opšti cilj:** Doprinos održivom razvoju jugoistoka i jugozapada Srbije kroz unapređenje koordinacije između republičkih i lokalnih vlasti, stvaranje povoljnijeg okruženja u pogledu zapošljivosti, poslovanja i razvoja infrastrukture i unapređenje dobrog upravljanja i socijalnog uključivanja.
- Svrha:** Unapređenje upravljanja na lokalnom nivou, poboljšanje uslova za razvoj infrastrukture, jačanje kapaciteta za planiranje i upravljanje, stvaranje povoljnog okruženja za razvoj poslovanja, kao i podrška formulisanju politika socijalnog uključivanja i zapošljavanja.
- Ukupni budžet:** 24,46 miliona evra - Evropska unija obezbeđuje 19,6 miliona evra, a Vlada Švajcarske 4,86 miliona evra
- 17,46 miliona evra – sprovodi se preko Kancelarije Ujedinjenih nacija za projektne usluge – UNOPS
- 7 miliona evra – sprovodi se preko Sektora Ministarstva finansija za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU
- Datum početka:** 7. maj 2014. godine
- Datum završetka:** 31. oktobar 2017. godine
- Opštine obuhvaćene programom:** Novi Pazar, Ivanjica, Nova Varoš, Priboj, Prijepolje, Raška, Sjenica i Tutin, na jugozapadu Srbije
- Prokuplje, Blace, Žitorađa, Kuršumlija u Topličkom okrugu
- Leskovac, Bojnik, Vlasotince, Lebane, Medveđa i Crna Trava u Jablaničkom okrugu
- Vranje, Bosilegrad, Bujanovac, Vladičin Han, Preševo, Surdulica i Trgovište u Pčinjskom okrugu
- Brus u Rasinskom okrugu
- Aleksinac, Gadžin Han, Doljevac, Merošina i Svrlijig u Niškom okrugu
- Babušnica, Bela Palanka u Pirotskom okrugu
- Knjaževac u Zaječarskom okrugu.
- Donatori:** Evropska unija
Vlada Švajcarske
Vlada Republike Srbije
- Program sprovodi:** Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)
- Datum podnošenja izveštaja:** 15. jul 2016. godine
- Period izveštavanja:** 1. jul 2015 – 30. jun 2016. godine

Skraćenice

ACES	Udruženje inženjera konsultanata Srbije (eng. <i>Association of Consulting Engineers of Serbia</i>)
PO	Područje odgovornosti
SSG	Savetodavne službe za građane
KT	Koordinaciono telo Vlade Srbije za Preševo, Bujanovac i Medveđu
PKI	Plan kapitalnih investicija
CFCU	Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije (eng. <i>Central Funding and Contracting Unit</i>)
PDP	Poziv za dostavljanje predloga
CIF	Fond za učešće građana
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
EU	Evropska unija
FIDIC	Međunarodna federacija inženjera konsultanata
MRR	Mehanizam rodne ravnopravnosti
DU	Dobro upravljanje
GP	Geografsko poreklo
VS	Vlada Srbije
LjP	Ljudska prava
LSU	Lokalna samouprava
MPNTR	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
UUP	Upravljanje uspešnim programima
NVO	Nevladina organizacija
NSNM	Nacionalni savet nacionalne manjine
OHCHR	Kancelarija visokog komesara za ljudska prava (eng. <i>Office of the High Commissioner of Human Rights</i>)
OEBS	Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
JŠ	Jedinstveni šalter
PPF5	Projekat podrške u programiranju pomoći EU (eng. <i>Project Preparation Facility 5</i>)
JPP	Javno-privatno partnerstvo
PRINCE 2	Projekti u kontrolisanom okruženju (eng. <i>PROjects IN Controlled Environment</i>)
PB	Programski budžet
UOP	Upravni odbor Programa
ZDP	Zahtev za dostavljanje ponuda
RSOC	Operativni centar UNOPS-a u Srbiji
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
SDC	Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (eng. <i>Swiss Agency for Development and Cooperation</i>)
SEIO	Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije (eng. <i>Serbian European Integration Office</i>)
SIPRU	Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (eng. <i>Social Inclusion and Poverty Reduction Unit</i>)
MSP	Mala i srednja preduzeća
TP	Tehnička pomoć
OPZ	Opis poslova i zadataka
UN Women	Agencija Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena
USAID	Agencija Sjedinjenih američkih država za međunarodni razvoj

Sažetak

Dvadeset šest meseci nakon početka Evropskog PROGRESA, sa završenih 66 od 214 projekata, kao i pet od 29 aktivnosti uspešno okončanih, Program je na vrhuncu realizacije. Najznačajnije dostignuće u prošloj godini bio je završetak izgradnje i opremanja zgrade za Odeljenje subotičkog Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu za samo devet meseci. Projekat, vredan milion evra, pokazao je sposobnost Programa da efikasno izvede složenu infrastrukturu, ali i da delotvorno omogući pregovore i sklapanje pravnih sporazuma između zainteresovanih strana. Moderan prostor za potrebe obrazovanja koristi 400 studenata, od kojih je polovina Srba, a polovina Albanaca, od oktobra 2015. godine.

Procenjuje se da je 19 završenih partnerskih projekata organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava poboljšalo pristup javnim uslugama i njihov kvalitet za 260 direktnih korisnika i dovelo do zapošljavanja 31 žene i privremenog angažovanja 23 osobe sa invaliditetom. Osim toga, 29 porodica ostvaruje prihod, dok 45 sporazuma o dodeli bespovratne pomoći za podršku ženskom preduzetništvu bi trebalo da dovede do otvaranja 60 novih radnih mesta do kraja programa.

U 16 opština su lokalne poreske uprave registrovale 18.500 poreskih obveznika i 30.000 zgrada, što bi trebalo da poveća prihode u proseku za 13%, dok je 15 lokalnih samouprava, koje su sačinile planove kapitalnih investicija i programske budžete za 2016. godinu, izdvojilo više od 39 miliona evra za projekte. Stotinu i jedan slušbenik LSU koji su prošli prvu fazu obuke o modalitetu ugovora Međunarodne federacije inženjera konsultanata (FIDIC) su postigli dobre rezultate na testovima znanja, a ova aktivnost je takođe doprinela uvođenju FIDIC obuka u nastavni plan i program Inženjerske komore Srbije. U izradi 31 plana detaljne regulacije i uvođenju 11 geografskih informacionih sistema je ostvaren napredak, dok je insistiranje Programa na uvođenju dobre prakse, kao i prakse predviđene (novim) zakonskim propisima, kao što je javni uvid u ranoj fazi, pružilo mogućnost građanima i investitorima da utiču na planiranje, što je sigurno dobra praksa koju treba širiti.

Sve 34 programske opštine potpisale su Memorandum o razumevanju o dobrom upravljanju, organizovane su obuke o javnoj odgovornosti i transparentnosti, a naponi da se poboljša koordinacija između nacionalnog i lokalnog nivoa u oblasti socijalne zaštite i životne sredine su u toku. U partnerstvu sa Agencijom Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women), praksa rodno odgovornog budžetiranja je uvedena u osam opština, devet lokalnih samouprava je izdvojilo 4,5 miliona dinara za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena u svojim budžetima za 2016. godinu, osnovana su dva lokalna mehanizma rodne ravnopravnosti, sačinjeno je šest lokalnih akcionih planova za rodnu ravnopravnost, dok je 16 lokalnih samouprava usvojilo Evropsku povelju o ravnopravnosti žena i muškaraca u lokalnom životu. Sve ovo doprinosi boljem upravljanju i ukupnim opštinskim reformama.

Napredak je takođe ostvaren i u vezi sa jednim od ključnih ciljeva Programa da se poveća konkurentnost. Završena je dodela 20 od 40 bespovratnih pomoći za izradu glavnih projekata, a neke LSU su već uspele da sa dokumentacijom dođu do sredstava (npr. Tutin je dogovorio donaciju od 1,5 miliona Eura za izgradnju škole). Tri završena projekta podrške klasterima doprinela su otvaranju dva radna mesta, omogućila uštede u proizvodnji i olakšala zaključivanje poslovnih aranžmana koji su od koristi za članove klastera. Podrška za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta u 20 malih i srednjih preduzeća, za zaštitu geografskog porekla četiri lokalna proizvoda i za 32 grupe

poljoprivrednih proizvođača je u toku. Ažuriranje podataka o konkurentnosti opština je u završnoj fazi i pokazuje da se indeks konkurentnosti, uz doprinos koji daje Program, postepeno poboljšava.

Tehnička pomoć Programa Sektoru za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU (CFCU) Ministarstva finansija bila je blagovremena i omogućila je pokretanje šeme za dodelu bespovratnih sredstava za lokalnu infrastrukturu i odobravanje projekata za završetak izgradnje i opremanje bolnice u Vranju, u vrednosti od 2,8 miliona evra, i za izgradnju i opremanje objekta za hitnu službu Doma zdravlja u Novom Pazaru za koji budžet iznosi 622.000 evra.

Iako su odobravanje projekata u Vranju i Novom Pazaru i određeni napredak u sprovođenju šeme bespovratnih sredstava za lokalnu infrastrukturu, kojom upravlja CFCU, bili pozitivni, ukupno kašnjenje ovih aktivnosti je premašilo devet meseci. Ovo je smanjilo interesovanje lokalnih samouprava za Program, dovelo u pitanje izvodljivost aktivnosti DU koje su povezane sa infrastrukturom, ugrozilo je komponentu obučavanja na radu FIDIC programa učenja i smanjilo vidljivost podrške donatora za ovo područje. U odgovoru na to, pristup Programa je prilagođen kako bi se omogućilo ulaganje u posebnu šemu za lokalnu infrastrukturu, omladinsko preduzetništvo, mikro i mala preduzeća, za pilotiranje mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja i realizaciju prioritarnih projekata za zaštitu od poplava u području. Ove promene obezbeđuju relevantnost, omogućiće rad na dobrom upravljanju i pružiti mogućnosti za vidljivost podrške. Ipak, inicijalni plan Evropskog PROGRESA da prati infrastrukturne projekte koji se finansiraju preko CFCU tokom čitavog perioda realizacije kao i da vrši njihovu procenu nije izvodljiv, jer će radovi verovatno trajati duže od trajanja Evropskog PROGRESA.

Nestabilnosti u najmanje pet opština koje obuhvataju promene opštinskog osoblja i promene u (razvojnim) prioritetima, zajedno sa izazovima u sprovođenju nekih od novih zakonskih propisa (npr. Zakon o javnim nabavkama), te nerealnim planiranjem, uzrokovale su kašnjenje porazuma o dodeli bespovratnih sredstava, prevashodno onih vezanih za podršku izradi tehničke dokumentacije i podršku lokalnim poreskim administracijama. Dodatne aktivnosti Programa su doprinele da se realizacija ubrza, ali se ponovo potvrdilo da primaoci bespovratnih sredstava moraju rigoroznije da planiraju, kao i da Evropski PROGRES mora da pojača kontrolu nad planiranim rasporedima aktivnosti. Kampanja za izbore koji su održani u aprilu 2016. godine je usporila neke aktivnosti, ali bi mogla da stvori dodatne probleme i odlaganja ukoliko novoosnovani lokalni organi brzo ne preuzmu vlasništvo nad tekućim projektima.

Program je dokazao svoju agilnost u nekoliko situacija. Na primer, u odgovoru na dosad nezabeleženi priliv izbeglica i migranata u Srbiju od jula do decembra 2015. godine, Evropski PROGRES je nabavio kamion za odnošenje smeća, krevete, dušeke, posteljinu, ćebad, kontejnere za smeće i rezervoar za vodu radi poboljšanja sanitarnih higijenskih uslova u dva prihvatna centra za migrante i izbeglice u Preševu. On je takođe pružio podršku u izradi procene broja stanovnika u tri južne srpske opštine, kako bi se rešilo pitanje nedostatka statističkih podataka koji je posledica albanskog bojkota popisa iz 2011. godine, kako bi Vlada mogla da razvija sektorske politike za ovo područje, koje uključuju prenos sredstava zasnovan na realnim podacima.

U sprovođenju Strategije komunikacija, program je koristio sledeće alate da bi došao do svoje publike: sedam visokih poseta i 11 javnih događaja, 28 saopštenja za medije i sedam intervjua, četiri broja biltena, organizovan je likovni konkurs za kalendar, podržano je sedam festivala i 313 vesti je postavljeno na društvene mreže i veb-sajt. U ovim aktivnostima je napravljeno 1.070 medijskih izveštaja od kojih je 422 ili 40% objavljeno u nacionalnim sredstvima informisanja. Ovo je takođe otvorilo javni prostor za važne društvene teme, kao što su socijalno uključivanje i povećana vidljivost podrške koju Evropska unija, Vlada Švajcarske i Vlada Srbija pružaju ovom području. Program je takođe zabeležio sve veći broj izjava lokalnih zvaničnika u kojima potvrđuju posvećenost evropskim standardima i vrednostima.

Ovaj godišnji izveštaj obuhvata period od 1. jula 2015. do 30. juna 2016. godine i daje pregled napretka i učinka, pitanja upravljanja, pregled ključnih rizika i problema, kvaliteta i održivosti, uvide u ključne aktivnosti za naredni period izveštavanja, a sadrži i odeljak o stečenim poukama.

Sadržaj

SKRAĆENICE.....	2
SAŽETAK.....	3
PREGLED OSTVARENOG NAPRETKA I REZULTATA.....	6
SEKTORSKE POLITIKE I ZAKONODAVSTVO	6
NAPREDAK U OSTVARIVANJU CILJEVA	10
NAPREDAK U OSTVARIVANJU REZULTATA	12
AKTIVNOSTI	17
UPRAVLJANJE I KOORDINACIJA	33
UPRAVNI ODBOR PROGRAMA	33
FINANSIJE.....	34
NABAVKE I BESPOVRATNA SREDSTVA.....	34
LJUDSKI RESURSI.....	35
LOGISTIKA	36
BEZBEDNOST	37
INFORMACIONE I KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE.....	38
IZVEŠTAVANJE	38
PRAĆENJE.....	39
RIZICI I PROBLEMI	39
KVALITET I ODRŽIVOST.....	41
ODRŽIVOST.....	42
DOBRO UPRAVLJANJE	42
NAUČENE LEKCIJE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
PLAN RADA.....	44
ANNEX VI - NAPREDAK U ODNOSU NA POKAZATELJE U MATRICI LOGIČKOG OKVIRA.....	47

Pregled ostvarenog napretka i rezultata

Sektorske politike i zakonodavstvo

U decembru 2015. godine, Narodna skupština Republike Srbije usvojila je izmene i dopune Zakona o budžetskom sistemu prema kojima je uvođenje rodno odgovornog budžetiranja postalo obavezno za sve javne ustanove do 2020. godine. Zakon će se primenjivati u skladu sa planom postepenog uvođenja rodnog budžetiranja u dogovoru sa lokalnim mehanizmima rodne ravnopravnosti (MRR)¹.

U januaru 2016. godine, usvojeni su Strategija regulatorne reforme i unapređenja sistema upravljanja javnim politikama za period 2016 – 2020. godina² i Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost³ za period 2016 – 2020. godina sa relevantnim Akcionim planovima za svaku od njih. Pored toga, Vlada je usvojila Indeks rodne ravnopravnosti, postavši prva zemlja van Evropske unije koja je razvila i usvojila ovaj alat kojim se meri napredak⁴.

U februaru 2016. godine, Vlada Srbije (VS) usvojila je Zakon o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru kojim se uvodi Opšti katalog stručnih zvanja i utvrđuju osnovi za koeficijente plata, koji će se odrediti podzakonskim aktima.

Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja za period od 2016-2025. godine je usvojena u martu 2016. godine⁵ i ima za cilj da poboljša položaj Roma kroz ostvarivanje ciljeva u oblastima obrazovanja, stanovanja, zapošljavanja, zdravstva i socijalne zaštite.

Program reformi politike zapošljavanja i socijalne politike (ESRP), koji se fokusira na relevantne nacionalne politike zemalja kandidata, je usvojen u junu 2016. godine⁶ i u skladu je sa Strategijom Evropske unije za proširenje za 2013-2014. godinu.

U oktobru 2015. godine, Vlada Srbije je usvojila Zakon o ulaganjima⁷ kojim se osigurava jednak položaj stranih i domaćih investitora. U skladu sa odredbama Zakona, Nacionalnu agenciju za regionalni razvoj i Agenciju za strana ulaganja i promociju izvoza zamenila je Razvojna agencija Srbije u januaru 2016. godine.

U februaru 2016. godine, Vlada Srbije je usvojila Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javno-privatnom partnerstvu (JPP) i koncesijama u cilju usaglašavanja nacionalnog propisa sa propisima Evropske unije (EU). Zakonom je propisano da će za svaki projekat koji usvoji Komisija za JPP biti potrebno odobrenje Ministarstva finansija (MF).

U januaru 2016. godine, Zakon o zadrugama⁸ je stupio na snagu, a njegova svrha je da reši pitanje "društvene imovine" tj. zemljišta u vlasništvu bivših zadruga (50.000 ha). Zakonom se takođe menja postupak osnivanja zadruga tako što se sada zahteva najmanje pet u odnosu na ranijih deset članova.

¹ [Zakon o izmenama i dopunama Zakona o budžetskom sistemu](#) (28. decembar 2016. godine)

² [Strategija regulatorne reforme i unapređenja sistema upravljanja javnim politikama za period 2016-2020. godine](#) (27. januar 2016. godine)

³ [Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost za period od 2016. do 2020. godine](#) (16. januar 2016. godine)

⁴ [Izveštaj o Indeksu rodne ravnopravnosti](#) (01. februar 2016. godine)

⁵ [Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja za period 2016-2026. godina](#) (11. mart 2016. godine)

⁶ [Usvojen Program reformi politike zapošljavanja i socijalne politike](#) (15. decembar 2015. godine)

⁷ [Zakon o ulaganjima](#) (24. februar 2016. godine)

⁸ [Zakon o zadrugama](#) (27. januar 2016. godine)

U septembru 2015. godine, Vlada Srbije je usvojila Nacionalni akcioni plan za zapošljavanje za 2016. godinu⁹ čiji je fokus na poboljšanju institucija tržišta rada, razvoju ljudskog kapitala i uključivanju ugroženih lica, prvenstveno u privatnom sektoru.

Narodna skupština Republike Srbije usvojila je Zakon o pretvaranju prava korišćenja u pravo svojine na građevinskom zemljištu 16. jula 2015. godine koji bi trebalo da olakša procese izdavanja građevinske dozvole i dovede do povećanja nacionalnih stopa gradnje.¹⁰

Zakonom o ozakonjenju objekata koji je stupio na snagu 27. novembra 2015. godine¹¹ lokalnim samoupravama (LSU) data je obaveza da registruju nelegalne objekte i usklade planska dokumenta sa imovinskim registrima u naredne dve godine. Ovaj zakon je četvrti pokušaj Vlade u poslednjih 15 godina da reguliše status nelegalnih objekata u Srbiji čiji se broj procenjuje na 1,5 miliona.

Prikaz dešavanja

Izbori

Ukupno gledano, Srpska Napredna Stranka (SNS) sada vodi 24 opštine pokrivena Programom, u pet opština su na čelu manjinske stranke, a u preostalih pet druge stranke izuzev SNS. Pored toga, promenili su se predsednici u 12 opština¹², dok ih je 13 reizabrano.¹³

SNS je sada na čelu 19 LSU od 25 u jugoistočnoj Srbiji, devet više nego u periodu pre aprila 2016¹⁴. Postizborne koalicije formirane su u deset od 19 ovih opština. Samo četiri opštine u kojima SNS nije na vlasti - Bosilegrad, Surdulica, Svrljig i Gadžin Han zadržale su svoja dugogodišnja rukovodstva dok je u Preševu je novoformirana politička stranka Alternativa za promene bila druga po broju osvojenih glasova ali je vodeća u vladajućoj koaliciji, dok je u u Bujanovcu e formirala pobedničku koaliciju sa novim lokalnim liderom - Partijom za demokratsko delovanje.

U devet opština jugozapadne Srbije, SNS je sada na čelu pet LSU, dve više nego u predizbornom periodu. Izabrano je četiri nova gradonačelnika,¹⁵ a pet ih je reizabrano¹⁶. U Novom Pazaru, koalicija predvođena Sandžačkom demokratskom partijom (SDP) je ponovo izabrana, ali je predvodi novi gradonačelnik. Slično tome, u Novoj Varoši, SNS je ponovo izabran sa novim rukovodstvom, dok je u Prijepolju i Ivanjici ova stranka osvojila većinu po prvi put. Stranka demokratske akcije (SDA) je ponovo izabrana u Sjenici, odnosno Tutinu.

⁹ [Nacionalni akcioni plan zapošljavanja za for 2016. godinu](#) (24. septembar 2015. godine)

¹⁰ [Zakon o pretvaranju prava korišćenja u pravo svojine na građevinskom zemljištu uz naknadu](#) (16. jul 2015. godine)

¹¹ [Zakon o ozakonjenju objekata](#) (31. decembar 2015. godine)

¹² Opštine u jugoistočnoj Srbiji u kojima je došlo do promena predsednika posle lokalnih izbora 2016. godine - Prokuplje, Blace, Žitorađa, Merošina, Babušnica, Lebane, Medveđa, Vlasotince, Preševo, Vranje, Bujanovac i Vladičin Han

¹³ Opštine u jugoistočnoj Srbiji u kojima su na lokalnim izborima 2016. godine predsednici reizabrani – (SNS) Kuršumljija, Aleksinac, Doljevac, Bela Palanka, Knjaževac, Bojnik, Leskovac, Crna Trava i Trgovište, (SPS) Surdulica i Gadžin Han, (Ujedinjena seljačka stranka) Svrljig, (Grupa građana "To smo mi – Prirodni pokret") Bosilegrad.

¹⁴ U septembru 2015. godine na prevremenim lokalnim izborima pobedila je koalicija oko SNS-a na čijem je čelu Nebojša Arsić. Ovim izborima okončana je deset meseci duga politička pauza do koje je došlo zbog iznenadne smrti Slobodana Draškovića, dugogodišnjeg predsednika opštine.

¹⁵ Opštine u jugozapadnoj Srbiji u kojima je došlo do promena predsednika posle lokalnih izbora 2016. godine – Novi Pazar, Ivanjica, Prijepolje i Nova Varoš.

¹⁶ Opštine u jugozapadnoj Srbiji u kojima su na lokalnim izborima 2016. godine predsednici reizabrani – Brus, Sjenica, Tutin, Raška i Priboj

Nacionalni saveti nacionalnih manjina

Nacionalni savet bošnjačke nacionalne manjine (NSBM) je protestovao protiv odluke Vlade da usvoji Akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, jer nije uzet u obzir nijedan od prigovora koje je NSBM imalo na sam Akcioni plan¹⁷. Predložene izmene su se odnosile, između ostalog, na usvajanje predložene rezolucije o Srebrenici i "obnovu" autonomije Sandžaka.

Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) osudilo je postupak NSBM da zabrani RTV Novi Pazar da uđe u prostorije Saveta tokom sastanka kome su prisustvovali diplomatski predstavnici 16 zemalja Evropske unije.¹⁸

Islamska zajednica

Nakon ostavke sandžačkog muftije Muamera Zukorlića radi sprovođenja političke agende, Adem Zilkić, tadašnji reis Islamske zajednice Srbije (IZS), pozvao je glavnog muftiju Islamske zajednice u Srbiji (IZUS), Mevluda Dudića na razgovor o ujedinjenju dve islamske zajednice. Dudić je odgovorio da će razgovarati sa svakim imamom koji želi da se vrati matičnoj, legitimnoj i legalnoj Islamskoj zajednici.

U junu 2016. godine nezadovoljstvo u IZS zbog pitanja vezanih za finansiranje je kulminiralo kada je Vrhovni sabor razrešio dužnosti Rijaset (vladu) u tehničkom mandatu, na čijem je čelu bio Reisu-l-ulema Adem Zilkić zbog isteka mandata i protivustavnog produženja tehničkog mandata.¹⁹ Vršilac dužnosti predsednika Vrhovnog sabora je takođe razrešen zbog kršenja Ustava Zajednice, a zamenio ga je Muhamed Jusufspahić. Osnovano je novo privremeno telo - povereništvo koje je dobilo mandat da organizuje legalne izbore za članove Rijaset. Kao posledica ovih dešavanja, Vrhovni sabor imenovao je Seada Nasufovića za novog Reisu-l-ulemu IZS.²⁰

Manjinska pitanja

Lokalne nevladine organizacije (NVO) ocenjuju da raste segregacija manjina u Srbiji što je posebno vidljivo u obrazovnom sistemu, dok političko angažovanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina dodatno pogoršava situaciju.²¹ Poverenica za zaštitu ravnopravnosti je zaključila da Kancelarija za zaštitu ravnopravnosti otvorena u Novom Pazaru 2014. godine nije ispunila očekivanja jer je broj pritužbi mali i one se uglavnom odnose na diskriminaciju po nacionalnoj osnovi.²²

Rezultati procene broja stanovnika koju je sproveo Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu i Koordinaciono telo za Preševo, Bujanovac i Medveđu (Koordinaciono telo), uz podršku Evropske unije, OSCE, ambasada Sjedinjenih Američkih Država i Velike Britanije, ukazuju na to da Preševo i Bujanovac imaju pozitivan prirodni priraštaj, ali se zbog iseljavanja od 2012. godine naovamo broj stanovnika smanjio.²³

U avgustu 2015. godine, nakon što je NSBM osporio rezultate ankete sprovedene sa lokalnim učenicima i njihovim roditeljima o izabranom službenom jeziku u lokalnim školama Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja je ponovilo proces tamo gde je smatralo da je bio sproveden

¹⁷ Bnv.org.rs [Evropske integracije kao garant poštovanja manjinskih prava](#); Radiostoplus.com [BNV napustilo grupu za izradu Akcionog plana](#) (23. novembar 2015. godine);

¹⁸ Radiostoplus.com [Medijska udruženja osudila postupak BNV](#) (1. jun 2016. godine);

¹⁹ Izs.rs [Lažima preko dostojanstva kolega do cilja \(7. jun 2016. godine\)](#);

²⁰ Radiostoplus.com [Sead Nasufović i zvanično novi reis ISZ](#) (3. jul 2016. godine);

²¹ Radiostoplus.com [FER predlaže ministarstvo za ljudska i manjinska prava](#) (4. maj 2016. godine);

²² Radiostoplus.com [Poverenica za zaštitu ravnopravnosti: Kancelarija u Pazaru nije ispunila očekivanja](#) (29. mart 2016. godine);

²³ Preševo ima 29.600 redovnih stanovnika (34.904 u 2002. godini), Bujanovac 38.300 (43.302 u 2002. godini), a Medveđa ima 7.442 (10.760 u 2002. godini);

na nezadovoljavajući način ili gde nije sproveden uopšte²⁴. Prema NSBM, predavanja na bosanskom jeziku je pohađalo 8.343 učenika u 333 odeljenja u 33 različite škole u 2015. godini. U maju 2016. godine predstavnici NSBM potpisali su sporazum sa Ministarstvom prosvete o obezbeđivanju udžbenika na bosanskom²⁵. Vlada Srbije izdvojila je 134 miliona dinara da bi udžbenici na jezicima nacionalnih manjina bili spremni za školsku 2016/2017. godinu.²⁶

Nova zgrada za Odeljenje subotičkog Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu, Univerziteta u Novom Sadu, svečano je otvorena u novembru 2015. godine, u prisustvu najviših zvaničnika, uključujući predsednika Vlade Srbije, Aleksandra Vučića i ambasadora EU u Srbiji, Majkla Davenporta. Akademske 2015/16. godine fakultet je upisao 106 studenata na tri postojeća smera: marketing, finansije, bankarstvo i osiguranje i agrarna ekonomija i agrobiznis. Ukupno 69 studenata će se finansirati iz budžeta, a 37 studenata će sami plaćati školarinu.

U junu 2015. godine Ministarstvo prosvete, nauke, i tehnološkog razvoja suspendovalo je dalje upisivanje studenata na Ekonomski i Pravni fakultet Univerziteta u Nišu, odeljenje u Medveđi. Trenutni studenti na tom fakultetu će nastaviti studije do diplomiranja. U julu 2015. godine je akreditovan prvi fakultet (filološki) Internacionalnog univerziteta u Novom Pazaru.²⁷

Migrantska kriza

Evropska migrantska kriza je počela 2015. godine kada je rekordan broj migranata sa Bliskog istoka, iz Afrike i Azije²⁸ krenuo na put ka Zapadnoj Evropi preko Grčke, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije u nastojanju da ponovo uđu u EU preko granice Mađarske sa Srbijom. Nakon što je Mađarska završila izgradnju ograde na svojoj strani granice sa Srbijom u septembru 2015. godine, migranatski tokovi su se okrenuli ka Hrvatskoj. Tokom 2015. godine, u regionu je zabeleženo 764.000 otkrivenih slučajeva ilegalnih prelazaka granice od strane migranata, što je 16 puta više nego u 2014. godini.²⁹ Kao deo odgovora na ovu situaciju, otvorena su dva punkta za prihvatanje u Preševu u julu i avgustu 2015. godine.³⁰ Krajem avgusta 2015. godine makedonska vlada je zatvorila granice i proglasila vanredno stanje³¹ što je dovelo do toga da oko 23,000 ljudi uđu u Srbiju u samo dve nedelje u odnosu na oko 600 migranata dnevno u periodu koji je prethodio³². Tokom zime je zabeležen značajan pad dnevnog priliva migranata i izbeglica, čiji se broj spustio na nekoliko stotina nakon što su Makedonija, a zatim i Slovenija i Srbija, zatvorile svoje granice početkom marta 2016. godine.³³

U martu 2016. godine proglašena je vanredna situacija koja je trajala nekoliko dana u gradu Novom Pazaru, Prijepolju, Ivanjici i Raški kao posledica jakih kiša koje su uzrokovale poplave. Materijalna šteta u pogođenim područjima bila je u velikoj meri smanjena zahvaljujući branama koje su izgrađene 2014. godine na kritičnim tačkama sliva reke Raška u sklopu radova na sprečavanju poplava i erozije koje je finansirala Evropska unija i vlada Švajcarske.³⁴

Ekonomska dešavanja

²⁴ Radiostopplus.com [Izjašnjavaње za nastavu na bosanskom do kraja septembra](#) (31. avgust 2015. godine);

²⁵ Radiostopplus.com [Potpisan Sporazum o nabavci udžbenika na bosanskom](#) (24. mart 2016. godine);

²⁶ Radiostopplus.com [Paunović: 12.000 bošnjačke dece nalazi se u procesu obrazovanja](#) (11. maj 2016. godine);

²⁷ News.uninp.edu.rs [Otpočela akreditacija](#) (26. jun 2015. godine);

²⁸ Reuters [By boat and bus, Balkan states move migrants on](#), (Čamcima i autobusima, balkanske države upućuju migrante dalje) (3. septembar 2015. godine);

²⁹ Blic.rs [Dramatičan proboj iz Makedonije](#) (20. avgust 2015. godine);

³⁰ Tanjug [Oko 4000 migranata u Preševu, podignut još jedan kamp](#) (3. septembar 2015. godine);

³¹ Blic.rs [Dramatičan proboj makedonske granice](#) (21. avgust 2015. godine);

³² Reuters [By boat and bus, Balkan states move migrants on](#), (Čamcima i autobusima, balkanske države upućuju migrante dalje) (3. septembar 2015. godine);

³³ Time.com [Slovenia and Serbia close borders to refugees-migrants](#) (Slovenija i Srbija zatvaraju granice za izbeglice i migrante) (09. mart 2016. godine);

³⁴ Novipazar.rs [Vodostaji reka u padu](#) (08. mart 2016. godine);

Vlada Srbije promovira 2016. godinu kao godinu preduzetništva. Inicijativa obuhvata skup mera za jačanje preduzetničkog duha³⁵. Rezultati istraživanja³⁶ koje je sprovedla Svetska banka predstavljeni u februaru 2016. godine ukazuju na to da Srbiji nedostaje preduzetnički duh. Dok 46 odsto anketiranih veruje da imaju ono što je potrebno za započinjanje sopstvenog posla, samo osam odsto je u tom smislu delovalo, dok je ostale odvratio visok rizik koji nosi pokretanje poslovanja.

Nacionalna služba za zapošljavanje (NSZ) je u decembru 2015. godine sprovedla petu godišnju nacionalnu anketu o potrebama poslodavaca u malim, srednjim i velikim preduzećima. Rezultati pokazuju da je u južnoj i istočnoj Srbiji očekivan prosečan rast zaposlenosti od 3,2%. Rast zaposlenosti se očekuje u građevinarstvu 1,4%, poljoprivredi 1,5%, saobraćaju 3,0%, proizvođačkoj industriji 4,5%, trgovini i drugim delatnostima u uslužnom sektoru 4,7%.

Republička direkcija za imovinu je potpisala ugovor sa lokalnom administracijom³⁷ o prenosu vlasništva nad Fabrikom automobila Priboj (određenim objektima FAP) na opštinu Priboj. Zemljište je legalizovano radi preuređenja za potrebe industrijske zone. Vlada je pristala da opremi zemljište infrastrukturom, tako da ga je kasnije moguće dati u zakup zainteresovanim preduzećima. U međuvremenu, posle neuspele privatizacije i nakon što je Vlada Srbije postigla dogovor o visini otpremnine sa radnicima FAP, FAP je prestao da postoji.³⁸

Bilo je nekoliko velikih ulaganja u području Programa u 2016. godini koja su dokazala da je podrška nacionalne vlade od ključnog značaja u procesu razvoja. British American Tobacco (BAT) je otvorio novu pet miliona evra vrednu proizvodnu liniju u fabrici u Vranju koja će zaposliti 27 ljudi³⁹. U Doljevcu, nemačka kompanija "Leoni" je uložila 21 milion evra - od čega je polovinu obezbedila Vlada u svoju treću fabriku koja će zaposliti 1.000 ljudi.⁴⁰ Italijanska firma "Moda Campania" otvorila je novu tekstilnu fabriku kod Novog Pazara uz početno ulaganje od 750.000 evra, dok je ukupna investicija planirana na 3,5 miliona evra i 330 zaposlenih⁴¹. Dve fabrike su otvorene u Vladičinom Hanu u aprilu 2016. godine - ogranak makedonske fabrike "Smelting" i turski "Teklas automotive".⁴²

Napredak u ostvarivanju ciljeva

Iako je rano da se potvrdi uticaj koji je Program izvršio, moguće je ukazati na potencijal za doprinos održivom razvoju 34 opštine učesnice. Pre svega, na osnovu 55% ažuriranih podataka za 2015. godinu, Program beleži poboljšanje indeksa konkurentnosti za više od polovine LSU učesnica u poređenju sa polaznim podacima iz 2013. godine⁴³. Deset LSU ima bolje kapacitete za upravljanje, sedam je unapredilo svoje ekonomske politike, jedna je poboljšala svoje finansijske sposobnosti. Svrlijig i Leskovac su lideri sa poboljšanim indeksom konkurentnosti za 12%, odnosno 7%.

³⁵ [2016. godina preduzetništva u Republici Srbiji](#);

³⁶ [Rezultati ankete: preduzetnički duh u Srbiji](#) (decembar 2015. godine);

³⁷ Priboj033.com [Država deo FAP-ovog kompleksa ustupila Priboju](#) (2. septembar 2015. godine);

³⁸ Priboj033.com [FAP prestaje da postoji](#) (25. maj 2016. godine);

³⁹ Jugmedia.rs [BAT otvorio novu liniju za proizvodnju cigareta](#) (10. maj 2016. godine);

⁴⁰ Juznevesti.com [Nov pogon "Leonija" u jednoj od najsiriromašnijih opština](#) (18. novembar 2015. godine);

⁴¹ Radiostoplus.com [Otvorena fabrika Moda kampanja](#) (14. septembar 2015. godine);

⁴² Bizlife.rs [Premijer otvorio dve fabrike u jednom danu](#) (08. april 2016. godine);

⁴³ Ukupni Indeks konkurentnosti sastoji se od četiri kategorije: I Komparativne prednosti, II Upravljački kapaciteti, III Ekonomska politika i IV Finansijski kapaciteti. Više detalja o kretanjima konkurentnosti opština može se naći u Aneksu - Praćenje Indeks konkurentnosti

Pregled projekata Evropskog PROGRESa

63

Lokalno upravljanje

126

Konkurentnost

25

Socijalna inkluzija

* 161 projekat sproveden kroz bespovratnu pomoć (75%)

66 projekata uspešno završeno (31%)

Rad na razvoju tehničke dokumentacije će stvoriti niz projekata spremnih za izgradnju u vrednosti od preko 15 miliona evra, dok će izrada 31 plana detaljne regulacije (PDR) za područja sa potencijalom da generišu ekonomsku aktivnost stvoriti preduslove za investicije i kasnije otvaranje novih radnih mesta. Pored toga, aktivnosti Programa koje su u toku donose direktne koristi za 56 preduzeća kroz uvođenje inovacija i standardizaciju, što bi zauzvrat trebalo da poveća njihov promet i izvoz, dok bi broj preduzeća koje imaju direktnu korist od Programa trebao da bude veći od 75, nakon zaključenja PDP-a za podršku MMP, što se očekuje u trećem kvartalu 2016. Zaposlene su trideset dve osobe na neodređeno vreme, 92 osobe su privremeno zaposlene, a 20 porodica je ekonomski osnaženo, dok je podrška ženskom preduzetništvu omogućila otvaranje 20 novih preduzeća.

Podrška Evropskog PROGRESa preduzetništvu, poslovanju i ekonomskom osnaživanju pripadnika ranjivih grupa

PROJEKTI	KORISNICI / KORISNICE	POSTIGNUTI ILI OČEKIVANI REZULTATI
Podrška ženskom preduzetništvu	45 žena	pokretanje 45 biznisa i otvaranje barem 60 radnih mesta
Uvođenje standarda kvaliteta	20 MSP	povećanje obrta za 17% i 120 novih radnih mesta
Podrška klasterima	31 MSP	povećanje prodaje/izvoza za 500.000 evra i ušteda od 150.000 evra
Uvođenje geografskih indikacija (GI)	4 tradicionalna poljoprivredna proizvođača	napredak 842 poljoprivredna proizvođača i 500 proizvođača sirovih materijala
Ekonomsko osnaživanje ranjivih	114 osoba	31 stalno i 23 privremena radna mesta. 29 porodica stiče dohodak

Program doprinosi ključnim projektima za integraciju manjina. Izgradnjom zgrade kako bi se olakšao pristup dvojezičnom visokom obrazovanju u Bujanovcu i pružanjem podrške za sprovođenje procene broja stanovnika za Preševo, Bujanovac i Medveđu, Evropski PROGRES dopunjava napore Vlade koji su pozitivno ocenjeni u Izveštaju Evropske komisije o Srbiji za 2015. godinu.⁴⁴

⁴⁴ [Izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije za 2015. godinu](#) (10. novembar 2015. godine)

Anketa Evropskog PROGRESA kojom je obuhvaćeno 41 organizacija civilnog društva (OCD) i 34 opštine pokazala je da je Program doprineo boljim odnosima između njih⁴⁵. Međutim, zaključeno je da postoje prepreke za uspostavljanje snažnog civilnog društva: mnoge OCD imaju skromne kapacitete i ostvarile su ograničeni napredak tokom godina; postoje slučajevi u kojima lokalne vlasti ne žele da sarađuju sa organizacijama civilnog društva iz političkih razloga; a transparentnost u obezbeđivanju sredstava za OCD mora da se poboljša. Evropski PROGRES je uključio aktivnosti kao odgovor na ovde identifikovane izazove u formulisanju drugog PDP-a u okviru CIF.

Uprkos stalnom napretku u pogledu uspostavljanja institucionalnog i pravnog okvira za rodnu ravnopravnost na lokalnom nivou ova oblast zahteva ozbiljno razmatranje. Na primer, posle izbora održanih u aprilu, 30% opštinskih poslanika čine žene, u skladu sa zakonskim odredbama, ali samo tri od 34 gradonačelnika su žene.⁴⁶ Pored toga, analiza rashoda budžeta za rodnu ravnopravnost za 2015 godinu koju je izvršio Program je pokazala da, uprkos tome što su sredstva za te namene izdvojena, mnoge opštine ih nisu iskoristile. Stoga aktivnosti na pitanjima rodne ravnopravnosti moraju da budu sveobuhvatne, a podizanje nivoa svesti je i dalje veoma relevantno.

Napredak u ostvarivanju rezultata

Rezultat 1

Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili poboljšanjem/ukidanjem postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja

Evropski PROGRES je postavio temelj za efikasnije upravljanje opštinskim finansijama, bolju realizaciju infrastrukturnih projekata, i bolje upravljanje zemljištem, istovremeno jačajući okvir za unapređenje rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou.

Program je pružio podršku za izradu planova kapitalnih investicija (PKI) i programskih budžeta (PB) za 2016. godinu u 15 lokalnih samouprava⁴⁷ u skladu sa metodologijom propisanom od strane Ministarstva finansija i Stalnom konferencijom gradova i opština (SKGO). Ova dva proizvoda stvaraju temelj za poboljšano upravljanje opštinskim budžetima: PB se zasniva na boljem višegodišnjem planiranju, jasnijim definicijama programa i projekata, njihovih troškova i rezultata, kao i na većem učešću ključnih zainteresovanih strana i građana.

U PKI je identifikovano, uzimajući u obzir informacije koje su dostavile zainteresovane strane i građani, više od 290 kapitalnih projekata koji treba da budu realizovani u narednih pet do deset godina. Planovi su povezani sa višegodišnjim programskim budžetom za 2016. godinu putem uslovnog izdvajanja u iznosu od 39 miliona evra za prvu godinu realizacije projekata predviđenih PKI.

Prilikom izrade PB i PKI Program je omogućio snažno učešće Javnih komunalnih preduzeća (JKP) i drugih korisnika lokalnih budžeta, dok su ulične promocije, razmena informacija preko kancelarija lokalnih mesnih zajednica i opštinskih uslužnih centara, kroz organizaciju promotivnih aktivnosti i raspodelu 20,000 letaka stvorile mogućnost za 6.610 građana da glasaju za prioritete kapitalne projekte. Pored toga, Skupštine svih 15 LSU su se složile sa uvođenjem Kalendara učešća građana, koji je alat za sistemski nadzor izvršenja Programskih budžeta – ovo je novina u Srbiji i ukoliko se pokaže efikasan, Program će osnaživati njegovu primenu u drugim opštinama.

⁴⁵ U Izveštaju Evropske komisije o napretku Srbije za 2015. godinu takođe se zaključuje da su odnosi na lokalnom nivou bolji

⁴⁶ Svrlijig, Surdiulica, Merošina

⁴⁷ Leskovac i Bujanovac su sami uspostavili sistem planiranja kapitalnih investicija, dok je Program pružio podršku za ažuriranje pet PKI (Medveđa, Nova Varoš, Raška, Vladičin Han i Vlasotince) i izradu još deset PKI (Aleksinac, Bela Palanka, Blace, Brus, Bujanovac, Merošina, Novi Pazar, Preševo, Sjenica i Vranje)

Šesnaest završenih projekata za poboljšanje registara poreskih obveznika dovelo je do registracije preko 18.500 poreskih obveznika i preko 30.000 objekata. LSU korisnice sredstava su projektovale da će se lokalni poreski prihodi u prvoj godini nakon realizacije povećati u proseku za 13%⁴⁸. Kroz intervenciju je angažovano 71 nezaposleno lice u proseku na period od šest meseci za sprovođenje registracije.

Podrška Evropskog PROGRESa lokalnoj poreskoj upravi

+13% očekivano prosečno povećanje prihoda od lokalnih komunalnih taksi

Trideset jedan plan detaljne regulacije (PDR) će obuhvatiti 1.100 hektara oblasti koje imaju potencijal za stimulisavanje ekonomskog razvoja: 13 PDR-ova će doprineti unapređenju uslova rada za postojeća preduzeća; devet će predstavljati osnov za investicije; jedan će stvoriti preduslove za rehabilitaciju braunfield lokacija; osam će stvoriti uslove za revitalizaciju devastiranih oblasti.

Evropski PROGRES je osigurao kvalitetnu primenu odredaba Zakona o planiranju i izgradnji, kao što je sprovođenje javnih uvida u ranoj fazi. Program je pomogao lokalnim samoupravama da uključe građane i investitore i evidentirao kako su ovi komentari omogućili promene prvobitnih koncepata PDR. Na primer, u Bojniku, zahvaljujući primedbama investitora, preraspodela planirane upotrebe zemljišta dovela je do izvodljivijeg planskog rešenja; u Surdulici se dogodilo isto zahvaljujući informacijama od građana; u Ivanjici, most u užem jezgru grada koji je bio predmet spora u lokalnoj zajednici će biti uklonjen kao deo šireg sporazuma postignutog tokom analize PDR; u Tutinu i Novom Pazaru, diskusije su dovele do sporazuma o integrisanim infrastrukturnim rešenjima za šire područje; u Leskovcu je uvid uticao na pružanje dodatnih informacija od strane Direkcije za urbanizam o rezultatima procesa; i u Knjaževcu, gde je Zavod za zaštitu spomenika kulture takođe odmah obezbedio uslove za sprovođenje drugih nerešenih planova zahvaljujući unapređenom dijalogu.

Javni uvidi su omogućili Evropskom PROGRESU da registruje da su investitori zainteresovani za veličinu raspoloživih parcela, kapacitete lokacija, infrastrukturne uslove, kao i troškove infrastrukturnog opremanja.

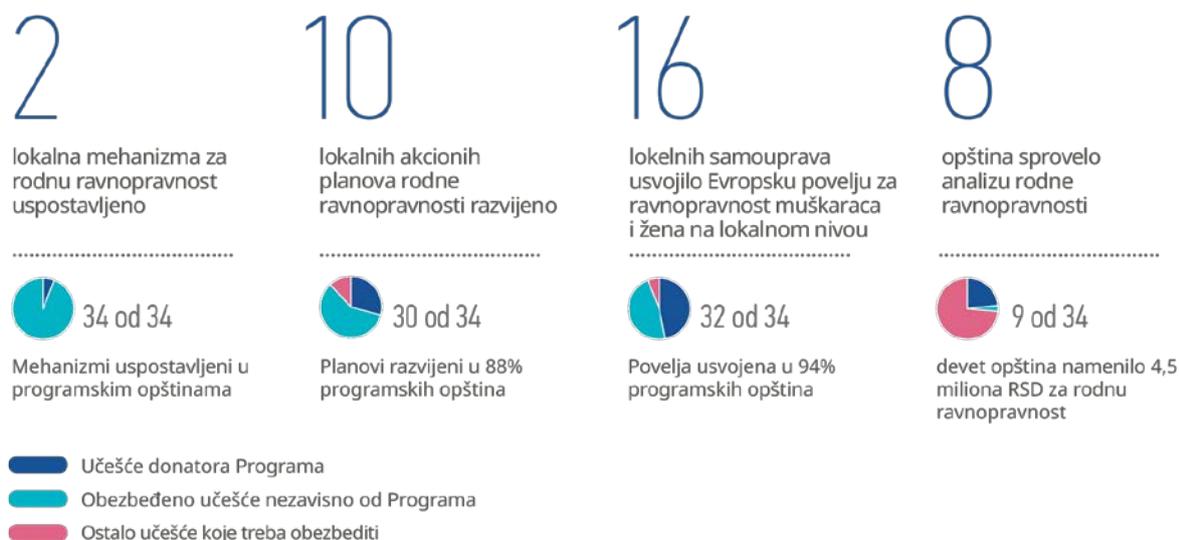

⁴⁸ Povećanje će biti potvrđeno nakon podnošenja poreskih prijava za 2017. godinu.

Evropski PROGRES, u partnerstvu sa UN Women, omogućio je formiranje dva nova lokalna MRR⁴⁹ i usvajanje lokalnih akcionih planova za rodnu ravnopravnost u šest opština. Javnim zagovaranjem je olakšano usvajanje Evropske povelje o ravnopravnosti žena i muškaraca u lokalnom životu u 16 opština, što znači da je 32 od 34 LSU prihvatilo ovu politiku i još jednom potvrdilo opredeljenost za postizanje rodne ravnopravnosti.

Pored toga, osam opština je sprovelo analize rodne ravnopravnosti prilikom izrade budžeta, dok je u devet opština izdvojeno 4,5 miliona dinara za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena. Konkretno inicijative ROB formulisane su za sedam⁵⁰ opština, od kojih su tri utvrdile inicijative u budžetu za 2016. godinu. Inicijative su obuhvatale ekonomsko osnaživanje žena (Vlasotince), zdravlje žena iz marginalizovanih grupa i ruralnih područja (Nova Varoš) i izradu lokalnog akcionog plana za rodnu ravnopravnost (Sjenica). Program je takođe identifikovao da i pored i dalje skromnih odvajanja sredstava za aktivnosti lokalnih MRR, postoji ograničena svest i razumevanje njihove uloge.

Rodna ravnopravnost: Rezultati Evropskog PROGRESa i uopšteni status

Rezultat 2

Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta malih i srednjih preduzeća/poljoprivrednih zadruga

Evropski PROGRES postavlja temelje za investicije u infrastrukturu, dok su aktivnosti za podršku malim i srednjim preduzećima i preduzetništvu dale prve merljive koristi.

Završeno je dvadeset glavnih projekata i program je već zabeležio da su LSU koristile pripremljenu tehničku dokumentaciju da konkurišu za finansiranje kod drugih donatora, a Tutin je obezbedio donaciju od 1.5 miliona Eura od turske Agencije za međunarodnu saradnju i koordinaciju (TIKA) za izgradnju lokalne osnovne škole.

⁴⁹ Sve 34 opštine obuhvaćene Evropskim PROGRESOM imaju institucionalne mehanizme za sprovođenje rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou.

⁵⁰ Aleksinac, Nova Varoš, Priboj, Prijepolje, Sjenica, Vladičin Han i Vlasotince.

Završetkom izgradnje i opremanjem objekta za Odeljenje subotičkog Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu, koji od oktobra 2015. godine pohađa 400 studenata, pola srpskih, a pola albanskih, Evropski PROGRES je podržao napore Vlade Srbije da poboljša pristup visokom obrazovanju za albansku nacionalnu manjinu. Očekuje se da ovaj projekat doprinese ekonomskom oživljavanju čitavog područja.

Program je pružio podršku Sektoru za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije (CFCU) Ministarstva finansija u formulisanju dva projekta od regionalnog značaja: završavanje izgradnje i opremanja bolnice u Vranju za koji će Evropska unija obezbediti 2,8 miliona evra i zgrade za Hitnu službu Doma zdravlja u Novom Pazaru, u vrednosti od 622.000 evra. Ova dva projekta će poboljšati primarne i sekundarne zdravstvene usluge za 500.000 građana: projekat u Vranju će omogućiti uvođenje novih zdravstvenih usluga, povećanje broja obavljenih medicinskih tretmana, i smanjiti broj upućivanja pacijenata u medicinske centre u Beogradu i Nišu; projekat u Novom Pazaru će ubrzati pružanje hitnih medicinskih usluga za 50% i povećati kapacitete za lečenje pacijenata kojima je ono potrebno odmah.

Tri završena projekta klastera su dala prve rezultate: u okviru Peštorskog projekta klastera otvorena su dva nova radna mesta, a prvih 200 kg kajmaka, koji je proizveden uz pomoć nabavljene opreme, je isporučeno na tržište. Pet firmi koje su članovi Prijepoljskog tekstilnog klastera koje koriste opremu nabavljenu preko Evropskog PROGRESA za šest meseci je na krojenju odeće razvilo deset novih modela odeće i ostvario uštedu od 5.000 evra, dok je jedna od njih već sklopila posao vredan 30.000 evra⁵¹; „Regionalni voćarski klaster južne Srbije” je stvorio uslove svojim članovima da uštede 150.000 evra na potrošnji energije. U početku su dve klaster firme su ugradile LED svetla i primenile preporuke koje je dala revizija o energetske efikasnosti u vezi sa konstruktivnim elementima hladnjača i sve ovo bi trebalo da donese uštedu energije do 70% u ovom segmentu.

Četiri sporazuma o podršci za uvođenje oznake geografskog porekla (GP), za sjeničku stelju, ivanjički krompir, vlasinski med i sjenički kravliji sir, stvorice uslove za rast 842 proizvođača tradicionalnih prehrambenih i poljoprivrednih proizvoda i još 500 proizvođača sirovina. Projektovani rezultati koji se odnose na sertifikaciju 20 MSP za međunarodne standarde kvaliteta i bezbednosti hrane uključuju prosečno povećanje prometa od 17% i otvaranje 120 novih radnih mesta u tri godine.

Rezultat podrške ženskom preduzetništvu je dodala bespovratnih sredstava za pokretanje poslovanja za 45 žena iz 22 opštine. Od 45 podržanih firmi, 24 su u oblasti usluga, a 21 je u oblasti proizvođačkih/prerađivačkih delatnosti. Do sada je otvoreno dvadeset firmi, a drugih 25 će biti registrovano do kraja III kvartala 2016. godine. Ova aktivnost će omogućiti otvaranje najmanje 60 novih radnih mesta do kraja programa.

Rezultat 3

Poboljšan pristup zapošljavanju koje pruža jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalno uključivanje najranjivijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa jugoistoka i jugozapada Srbije

Procene sprovođenja socijalne politike na lokalnom nivou, koje je uradio Program, su pokazale da je nezaposlenost među pripadnicima ugroženih teško zapošljivih grupa (tj. mladih, starijih osoba, Roma, osoba sa invaliditetom, nezaposlenih sa niskim nivoom kvalifikacija ili bez kvalifikacija, i radnika koji su proglašeni tehnološkim viškom) izuzetno visoka u svim opštinama i kreće se od 82,9% u Priboju do 91,3% u Bujanovcu. Ovo pokazuje neodložnu potrebu da se rešava pitanje nezaposlenosti ugroženih i potvrđuje značaj podrške ekonomskom osnaživanju koja se pruža kroz

⁵¹ Klaster je dobio podršku USAID-a da prisustvuje dizeldorfskom sajmu tekstila, gde se potpisuju novi ugovori za proizvode razvijene prema sporazumu o davanju bespovratnih sredstava sa Programom

Fond za učešće građana, kao i davanja bespovratnih sredstava za pokretanje poslovanja i stručno obrazovanje koji će biti korisno za teže zapošljive grupe.

Prvi ciklus projekata finansiranih preko Fonda za učešće građana (CIF) je doprineo zapošljavanju i ekonomskom osnaživanju marginalizovanih i ugroženih grupa. Kroz realizaciju šest projekata otvoreno je 31 stalno radno mesto za žene i omogućena 23 privremena posla za osobe sa invaliditetom. Ovi rezultati su postignuti kroz osnivanje socijalnih preduzeća za proizvodnju hrane u Lebanu i Bosilegradu, podršku za pokretanje poslovanja u Surdulici i Bujanovcu i opremanje zanatskih radnji u Raški. Pored toga, 29 lica (21 žena, dvoje Roma i šestoro mladih) i više od 90 članova njihovih porodica su dobili opremu ili im je data prilika da ostvaruju prihode kroz poljoprivrednu proizvodnju i proizvodnju meda u opštinama Bosilegrad, Prijepolje, Trgovište i Vladičin Han. CIF projekat u Bujanovcu je omogućio odluku opštine da subvencionise zapošljavanje 20 žena u lokalnom tekstilnom preduzeću.

Pored toga, CIF projekti su poboljšali kvalitet i pristup socijalnim uslugama. Na primer, u opštini Ivanjica, 14 personalnih asistenata je zaposleno u školama da pomažu deci sa invaliditetom da savladaju obrazovni program, što je nova usluga u ovom regionu. Broj dece sa invaliditetom koja dolaze u dnevni centar "Sunce" je porastao za 30% nakon proširenja usluga prevoza koje je omogućeno kupovinom vozila.

Podrška socijalnom uključivanju Roma je obezbeđena kroz poboljšanje socio-psihološke dobrobiti i bolju tehniku sviranja 15 mladih trubača iz Vranja, kao i stanovnika 22 romska naselja putem poboljšanja protivpožarne zaštite u deset opština. U Novom Pazaru, preko 200 ljudi iz marginalizovanih grupa, uključujući Rome, je dobilo pomoć za pribavljanje ličnih dokumenata i pristup socijalnoj pomoći, ostvarivanje prava na penziju, rešavanje imovinskih pitanja i tako dalje. Prema SCHRF, ima 42 pozitivno rešena predmeta, 11 predmeta u kojima je rezultat bio negativan, 46 predmeta koji su u postupku, dok povratna informacija za 104 tekuća predmeta tek treba da bude dostavljena.

U saradnji sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja (MPNTR) i Koordinacionim telom za Preševo, Bujanovac i Medveđu (KT), Program je obezbedio direktnu podršku za više od 850 albanske dece školskog uzrasta za poboljšanje njihovog nivoa znanja srpskog jezika kroz angažovanje šest asistenata u nastavi srpskog kao nematernjeg jezika u četiri škole u Bujanovcu i Preševu. Analiza⁵² rezultata je pokazala da je intervencija doprinela značajnom poboljšanju funkcionalnog znanja srpskog jezika među albanskim učenicima. Značaj učenja zvaničnog jezika je prepoznat u izveštaju Evropske Komisije za Srbiju za 2015. godinu, dok ovo dostignuće direktno doprinosi sprovođenju Akcionog Plana Srbije za Poglavlje 32 u okviru procesa pristupanja Evropskoj uniji.

Rezultat 4

Efekti evropskih integracija Srbije predloženi široj javnosti

Rezultati srednjoročne procene **Strategije komunikacija**⁵³ Programa, sprovedene u aprilu 2016. godine, su pokazali da je Evropski PROGRES najvidljiviji projekat koji finansiraju Evropska unija (EU) i Švajcarska u jugoistočnoj i jugozapadnoj Srbiji. Rezultati e-ankete pokazuju da se prepoznaje podrška Programa koja je prilagođena potrebama opština i pristup utemeljen na dobrom upravljanju. Sve veće korišćenje društvenih medija, kvalitetna saopštenja za medije, broj događaja, visoke posete i festivali znatno iznad plana, nesumnjivo su proširili obuhvat Programa i upoznatost široke populacije sa finansiranjem od strane EU i Švajcarske.

⁵² Analiza kontinuiranog testiranja učenika iz školskog predmeta Srpski jezik kao drugi jezik u opštinama Preševo i Bujanovac data je u Aneksu XX

⁵³ Srednjoročna ocena Strategije komunikacije može se naći u Aneksu IV, Prilog 4.3

Program takođe beleži sve veći broj izjava u kojima lokalni zvaničnici izražavaju opredeljenost za usvajanje evropskih standarda i pohvale za EU i Vladu Švajcarske kao njihove ključne razvojne partnere i to takođe potvrđuje delotvornost aktivnosti u oblasti komunikacija.

Kroz aktivnosti u oblasti komunikacija u periodu koji je pokriven izveštajem, nastalo je 1.070 medijskih izveštaja, ili 1.655 medijskih izveštaja ukupno, od kojih je 422 izveštaja ili 40 odsto bilo na nacionalnim medijima.⁵⁴ Ovo je dvostruko povećanje broja izveštaja i rast od 10 odsto kada je reč o nacionalnoj medijskoj pokrivenosti u odnosu na pokrivenost zabeleženu tokom druge godine prethodnog programa, EU PROGRESA, koji je bio široko prepoznat kao ključno sredstvo za vidljivost donatora na lokalnom nivou.

Broj izveštaja u lokalnim i nacionalnim medijima

Naglasak na ljudskim pričama koje su proistekle iz manjih investicionih projekata doveo je do toga da se mediji fokusiraju na direktne koristi od Programa za građane i na ključne teme EU - ekonomsko osnaživanje, zapošljivost i socijalno uključivanje najugroženijih.⁵⁵ U skladu sa ovim, projekti koji imaju rodni fokus kao što je žensko preduzetništvo privukli su daleko najviše medijske pažnje - 120 izveštaja u medijima, što u suštini znači da je Program snažno promovisao ekonomsko osnaživanje žena i rodnu ravnopravnost⁵⁶.

Aktivnosti

Rezultat 1

Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili poboljšanjem/ukidanjem postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja

1.1 Podrška opštinama u razvoju njihovih kapaciteta za planiranje i izvršenje kapitalnih investicija

Uz tehničku podršku Programa (TP), 15 LSU⁵⁷ je sačinilo ili ažuriralo planove kapitalnih investicija (PKI) i usvojilo programske budžete (PB) za 2016. godinu. Dvadeset dve radionice i 15 obuka na radnom mestu je pohađalo 672 učesnika od kojih su 320 ili 48% bile žene, a 352 ili 52% muškarci.

⁵⁴ Tabela o izveštavanju u medijima može se naći u Aneksu IV, Prilog 4.1

⁵⁵ Tri priče sa najvećom zastupljenošću u medijima – [Socijalno preduzeće „Ruža“](#), [Yurom Centar projekat za zaštitu od požara](#) i [Muzički projekat El Sistema](#)

⁵⁶

⁵⁷ Podrška se nastavlja za Rašku, Novu Varoš, Vlasotince, Vladičin Han i Medveđu koje su ranije dobile pomoć za izradu PKI kroz Program EU PROGRES. Još deset LSU je odabrano za pružanje pomoći putem javnog poziva u ranijem izveštajnom periodu: Aleksinac, Bela Palanka, Blace, Brus, Bujanovac, Merošina, Novi Pazar, Preševo, Sjenica i Vranje

Šesnaest sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava za unapređenje registara poreskih obveznika je završeno i rezultiralo je registracijom 18,500 poreskih obveznika. Ključne komponente intervencije bile su sprovođenje imovinskih popisa u cilju ažuriranja i proširenja baze podataka o poreskim obveznicima zajedno sa aktivnostima koje doprinose transparentnosti procesa oporezivanja i nabavka opreme važne za funkcionisanje poreskih uprava.

1.2 Pružanje pomoći opštinama u utvrđivanju urbanističkih uslova za razvoj infrastrukture

Upravni Odbor Programa (UOP) je, koristeći elektronsko glasanje, početkom jula 2015. godine, odobrio finansiranje 21 prijave za izradu 31 plana detaljne regulacije (PDR). Vrednost predloga bila je 395.011 evra od kojih je 297.608 eura ili 75% obezbeđeno preko Evropskog PROGRESA. Sporazumi o dodeli bespovratnih sredstava su potpisani sa svih 21 LSU korisnica i sve Skupštine su donele odluku o izradi PDR u IV kvartalu 2015. godine. U Knjaževcu, Novom Pazaru, Leskovcu, Vranju⁵⁸, Sjenici i Tutinu izrada PDR je poverena njihovim javnim preduzećima.

U svih 21 LSU završeni su postupci nabavke i potpisani su ugovori sa organizacijama koje će raditi PDR. Program je pružio TP LSU u pripremi tenderske dokumentacije i za javni uvid u ranoj fazi. Proces javnog uvida u ranoj fazi, koji je obavezan korak u izradi PDR, završen je za 16 planova u 14 lokalnih samouprava⁵⁹.

PDP za uvođenje geografskog informacionog sistema (GIS) je bio otvoren od 26. maja do 3. avgusta 2015. godine. Interes lokalnih samouprava je bio veliki: 32 opštine je odgovorilo na poziv, od kojih je 24 dostavilo pojedinačne prijave, dok je osam pripremiло četiri partnerska predloga (pri čemu svaki uključuje vodeću LSU i partnersku LSU). Vrednost podnetih predloga je 2.952.749 evra. UOP je odobrio 11 projektnih predloga (koji obuhvataju 12 opština) u novembru 2015. godine. Vrednost odobrenih projekata je 1.160.318 evra, od čega 1.027.241 evra (88%) obezbeđuje Evropski PROGRES. Potpisivanje sporazuma o davanju bespovratnih sredstava je završeno u I kvartalu 2016. godine.

Osam LSU je usvojilo Odluku o uspostavljanju Geografskog informacionog sistema dok je 11 obrazovalo radne grupe za GIS čime je obezbeđen osnov za održivi razvoj ovog alata. Tri LSU⁶⁰ je sproveo studijsko putovanje, a LSU koje realizuju projekat u partnerstvu⁶¹ potpisale su međuopštinski sporazum o saradnji. Novi Pazar, Sjenica i Leskovac pripremili su pakete nabavki za sve budžetske stavke dok preostale opštine uz stručnu podršku Programa rade na pripremi dokumentacije za nabavke.⁶²

Zajedno sa dve LSU korisnice, Leskovcem i Merošinom, Program je predstavio svoj rad na GIS na Godišnjoj skupštini GIS mreže Stalne konferencije gradova i opština (SKGO), koja je održana u Beogradu 24. februara 2016. godine.

1.3 Tehnička pomoć opštinama za poboljšanje procedura i procesa za ugovaranje, upravljanje ugovorima, praćenje i ocenu infrastrukturnih projekata

⁵⁸ Novi Pazar, Vranje, i Leskovac su dobili donacije tokom prethodnog Programa, EU PROGRESA, opremu kojom su poboljšani njihovi kapaciteti za izradu planske dokumentacije.

⁵⁹ Leskovac, Vranje, Surdulica za dva PDR, Knjaževac, Novi Pazar, Tutin, Sjenica za jedan od dva PDR, Ivanjica za jedan od dva PDR, Merošina, Vlasotince, Svrljig, Bela Palanka, Bojnik i Brus za dva PDR

⁶⁰ Preševo, Surdulica i Vranje

⁶¹ Merošina i Aleksinac

⁶² Status 11 šema bespovratne pomoći može se naći u An.I_Pr.1.2.2_Pregled napretka u uvođenju GIS

Udruženje inženjera konsultanata Srbije (ACES) nastavilo je da drži obuke o korišćenju modaliteta ugovora Međunarodne federacije inženjera konsultanata (FIDIC) u realizaciji infrastrukturnih projekata. Od avgusta 2015. godine do aprila 2016. godine, zaposleni iz 34 LSU koji su nadležni za upravljanje infrastrukturnim ugovorima pohađali su obuke o upravljanju i administriranju FIDIC ugovora, odštetnim zahtevima i sporovima i Odboru za rešavanje sporova (DAB). Pored korisnika iz LSU, obuke su obuhvatile učesnike iz CFCU i Kancelarije za evropske integracije. U proseku, 96 učesnika (41% žena i 59% muškaraca) od 101 određenog korisnika iz 34 LSU je prisustvovalo obukama.

Opis poslova i zadataka za držanje obuka za 34 LSU o osnovnim pravilima i procedurama za ugovore u Praktičnom vodiču Evropske komisije kroz procedure i pravila za nabavku i ugovaranje pomoći trećim zemljama (PRAG) je pripremljen i predavač je angažovan u maju 2016. godine. Obuke će početi u septembru 2016. godine, kada se očekuje da će biti potpisani sporazumi o davanju bespovratnih sredstava za lokalne infrastrukturne projekte (PDP Programa).

1.4 Podrška opštinama za unapređenje njihovih kapaciteta za dobro upravljanje i uvođenje strukturnih reformi u oblasti upravljanja

Svečano potpisivanje Memoranduma o razumevanju⁶³ za uvođenje prakse DU u LSU je održano 9-10. novembra 2015. godine u Beogradu, uz učešće 71 učesnika iz 31 opštine. Do kraja meseca sve 34 opštine su potpisale Memorandume o razumevanju.

Istraživanje "Indeks dobrog upravljanja u 34 opštine u jugoistočnoj i jugozapadnoj Srbiji"⁶⁴ je završeno u julu 2015. godine. Zasnivalo se na 125 pokazatelja i dalo je procenu odgovornosti, transparentnosti, efikasnosti, učešća i nediskriminacije u lokalnim samoupravama. Istraživanje je bilo osnova za planiranje reformi upravljanja na lokalnom nivou u opštinama.

Program je počeo da obilazi opštine⁶⁵ kako bi predstavio rezultate istraživanja i predložio moguće reforme⁶⁶, uzimajući u obzir specifičnosti svake lokalne samouprave. Opštine su uglavnom izrazile interesovanje za sprovođenje reformi. Evropski PROGRES će završiti posete opštinama, utvrditi koje LSU će učestvovati u ovoj aktivnosti i pružiti podršku za sprovođenje dogovorenih reformi.

Razvoj kapaciteta i veština centara za DU u opštinama⁶⁷ će obuhvatiti šest obuka, koje sadrže teoretski deo, studije slučaja i praktičnu primenu stečenog znanja i veština. Prva obuka je održana od 23-25. novembra 2015. godine na Zlatiboru i okupila je 28 učesnika (osam žena i 20 muškaraca) iz 28 opština. Obuka je bila posvećena principu odgovornosti, tj. jasnom definisanju odgovornosti, sankcija, nadležnosti i sukoba interesa, a 93% učesnika ocenilo je radionicu kao korisnu i primenjivu u praksi⁶⁸. Druga obuka je održana od 2-4. marta 2016. godine u Aranđelovcu, prisustvovao joj je 31 učesnik (17 muškaraca i 14 žena) iz 30 opština. Bila je posvećena principu efikasnosti, a 85% učesnika ocenilo je obuku pozitivno. Treća obuka o transparentnosti će se održati u septembru 2016. godine, a ceo ciklus obuka će biti završen u prvoj polovini 2017. godine studijskom posetom Švajcarskoj.

Paralelno sa izgradnjom kapaciteta, pokrenuta je izrada Priručnika za dobro upravljanje na osnovu doprinosa učesnika obuke. U Priručniku će biti identifikovane neke od prepreka sa kojima se LSU suočavaju u svom radu i ponuđena moguća rešenja.

⁶³ Primer Memoranduma o razumevanju je dat u Aneksu XX

⁶⁴ Istraživanje "Indeks dobrog upravljanja u 34 opštine u jugoistočnoj i jugozapadnoj Srbiji" je dat u Aneksu XX

⁶⁵ Posećeno je četiri opštine do kraja juna 2016. godine: Bojnik, Kuršumlja, Merošina i Prokuplje.

⁶⁶ Okvir za predloženu intervenciju je dat u Aneksu XX

⁶⁷ Programi obuke su dati u Aneksu XX

⁶⁸ Evaluacioni materijali se mogu dobiti od Evropskog PROGRESA.

Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (SDC) obezbeđuje spoljnu stručnu podršku za sprovođenje aspekata DU u okviru programa. Do sada je bilo tri posete švajcarskog eksperta za DU. Pristup za razvoj lokalnih kapaciteta za DU je osmišljen tokom ovih poseta, kao i za reforme upravljanja na lokalnom nivou i primenu principa DU kroz druge aktivnosti Programa. Sledeća poseta konsultanta je planirana za septembar 2016. godine.

1.5 Institucionalni razvoj lokalnih mehanizama rodne ravnopravnosti

U partnerstvu sa UN Women, Evropski PROGRES je pružio podršku LSU u jačanju institucionalnog okvira za pitanja rodne ravnopravnosti⁶⁹. Prvi korak je bila primena Uporedne procene institucionalnog i pravnog okvira rodne ravnopravnosti za rodnu ravnopravnost na lokalnom nivou, rodne analize i rodno osetljivog budžeta. Nalazi su dali smernice za pružanje TP za formulisanje lokalnih politika rodne ravnopravnosti, kao i za izradu 21 plana za razvoj individualnih kapaciteta lokalnih mehanizama rodne ravnopravnosti (MRR).

Program je pružio podršku za osnivanje MRR u dve opštine⁷⁰, čime je osigurano da 34 LSU ima ove mehanizme. Podrška je pružena u izradi lokalnih Akcionih planova za rodnu ravnopravnost (LAP) u deset LSU. Manifestacije Programa posvećene javnom zagovaranju su pomogle da se usvoji šest lokalnih akcionih planova, tako da sada ima 30 opština sa usvojenim i važećim LAP. Preostala četiri LAP su bila u proceduri usvajanja.

Kao rezultat procesa javnog zagovaranja, 16 opština je potpisalo Evropsku povelju za ravnopravnost žena i muškaraca u lokalnom životu, tako da su 32 Programske opštine do sada usvojile ovaj dokument. Doljevac i Medveđa nisu izrazile interesovanje tokom procesa, tako da će Program nastaviti konsultacije sa ovim opštinama.

PDP za podršku lokalnim MRR⁷¹ je odobren u martu 2016. godine, a biće objavljen u septembru nakon potpunog uspostavljanja lokalne samouprave posle izbora. Cilj ovog PDP je da ponovo potvrdi ulogu lokalnih MRR u sprovođenju aktivnosti predviđenih Nacionalnom strategijom za rodnu ravnopravnost i odgovarajućim Akcionim planom. PDP će obuhvatiti: poboljšanje položaja žena u lokalnoj zajednici, institucionalno osnaživanje i jačanje kapaciteta MRR, promovisanje Evropske povelje i uvođenje rodno odgovornog budžetiranja (ROB). Ukupna sredstva za podršku iznose do 75.000 evra.

1.6 Jačanje kapaciteta i razvoj veština javnog zagovaranja zaposlenih u lokalnim samoupravama u oblasti rodne ravnopravnosti

Predlog projekta je pripremljen⁷² zajedno sa UN Women sa ciljem da se ojača uloga žena u procesima odlučivanja kroz uspostavljanje lokalnih ženskih parlamentarnih mreža u deset opština. Projekat će, pored uspostavljanja lokalnih mreža, obuhvatiti izgradnju kapaciteta kroz obuke, razmenu iskustava sa nacionalnom mrežom, kao i mentorsku podršku. Projekat je u načelu odobren na sastanku UOP održanom u novembru 2015. godine, a nakon obaveštavanja UOP o sprovođenju određenih izmena, realizacija ovog projekta vrednog 67.945 evra počće u julu 2016. godine i trajaće do juna 2017. godine.

1.7 Rodno odgovorno budžetiranje

⁶⁹ Detaljan izveštaj sa pripadajućom dokumentacijom o intervenciji je dat u Aneksu XX

⁷⁰ Doljevac, Bela Palanka

⁷¹ PDP za podršku lokalnim MRR je dat u Aneksu XX

⁷² Predlog projekta je dat u Aneksu XX

Praksa rodno odgovornog budžetiranja (ROB) je uvedena u osam⁷³ opština kroz osnivanje timova za ROB, izradu metodologije za rodno osetljive i participativne konsultacije o prioritetima u budžetu i formulisanje modela za odluke o rodno osetljivoj statistici. Timovi za ROB su dobili obuku u oblasti pripremanja rodne analize, sprovođenja i praćenja rodno odgovornog budžetskog ciklusa i primenu alata za planiranje i pripremu budžeta za 2016. godinu.

Rezultat 2

Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta malih i srednjih preduzeća/poljoprivrednih zadruga

2.1. Tehnička pomoć opštinama za unapređenje podsticajnog poslovnog okruženja

Procena kapaciteta LSU za sprovođenje Zakona o planiranju i izgradnji, koja je sprovedena u februaru 2016. godine⁷⁴ pokazala je da je opštinama potrebna obuka za primenu elektronskog postupka za građevinske dozvole, stručna podrška za unutrašnju reorganizaciju, i u nekim slučajevima tehničko unapređenje. Program će se baviti ovim potrebama kroz specijalizovane obuke za zaposlene u LSU i predstavnike JKP, pružanje TP za unutrašnju reorganizaciju i nabavku opreme. Predlog projekta koji predstavlja intervenciju u ovoj oblasti je razvijen i biće podnet UOP-u na sastanku u avgustu 2016.

Program se oslanja na Osnovnu studiju o konkurentnosti⁷⁵ urađenu tokom programa EU PROGRES koji je prethodio Evropskom PROGRESU, sa ciljem da se napravi alat pomoću kojeg će LSU da prate i unapređuju svoju konkurentnost. Prvobitna metodologija korišćena za početne parametre je racionalizovana, a broj potrebnih ulaznih elemenata je prepolovljen sa 2,500 na 1,200⁷⁶. Napravljen je portal konkurentnosti⁷⁷ koji je lak za korišćenje i pokrenuta je njegova beta verzija. Portal nudi dva nivoa informacija - jedan na koji je dostupan samo administratorima LSU za učitavanje podataka i pregled stanja i trendova u LSU i drugi koji je dostupan široj javnosti i potencijalnim investitorima zainteresovanim za upoređivanje 34 LSU.

Program pruža TP LSU da prikupe i učitaju informacije potrebne za izračunavanje njihovih nivoa konkurentnosti i preko 60 sastanaka je održano. Dvadeset četiri lokalne samouprave su formalno imenovalе administratore, koji su kontakt osobe za prikupljanje podataka i njihov unos, dok je 29 LSU unelo 55% prikupljenih podataka. Portal će biti dostupan javnosti u III kvartalu 2016. godine.

2.2. Podrška pripremi tehničke dokumentacije i tenderskih paketa za dva odabrana međuopštinska i najmanje 35 lokalnih projekata ekonomske i društvene infrastrukture

Realizacija 40 sporazuma o davanju bespovratnih sredstava u 23 LSU za izradu glavnih projekata je u toku, pri čemu je 20 sporazuma završeno i zaključeno.⁷⁸ Sve LSU su uplatile sufinansiranje u III kvartalu 2015. godine. Do kraja decembra 2015. godine sve LSU su uspele da pripreme i objave tendere. Program je zabeležio kašnjenja u realizaciji 15 sporazuma o davanju bespovratnih sredstava do kraja 2015. godine zbog promene Zakona o javnim nabavkama, neke od lokalnih samouprava su objavile tendere za tehničke projekte prvi put od usvajanja novog Zakona o planiranju i izgradnji, a otvaranje računa bespovratnih sredstava i prenos sufinansiranja su završeni početkom avgusta 2015. godine što je bilo dva meseca kasnije nego što je planirano. Program je produžio trajanje za 80%

⁷³ Aleksinac, Bujanovac, Nova Varoš, Priboj, Prijepolje, Sjenica, Vladičin Han i Vlasotince.

⁷⁴ Procena potreba lokalnih samouprava u vezi sa primenom Zakona o planiranju i izgradnji i pružanjem usluga može se naći u Aneksu XX uz ovaj Izveštaj

⁷⁵ Dodati upućivanje.

⁷⁶ Oko 2.500 ulaznih elemenata je bilo potrebno za izračunavanje 500 pokazatelja koji ulaze u indeks konkurentnosti neke lokalne samouprave. Broj ulaznih elemenata je smanjen na manje od 1.200 bez ikakvog uticaja na kvalitet podataka

⁷⁷ Portal se može naći na <http://www.konkurentnostopstina.org/index.php>

⁷⁸ Status 40 šema bespovratne pomoći može se naći u An.II_Pr.2.2_Pregled napretka u vezi sa tehničkom dokumentacijom

sporazuma o davanju bespovratnih sredstava, pri čemu je konačni datum završetka predviđen za kraj avgusta 2016. godine.

U novembru 2015. godine UOP je odobrio izradu tehničke dokumentacije za izgradnju antierozivne zaštite u slivovima reka Jablanice, Pčinje i Vlasine, a generalni projekat sa prethodnom studijom izvodljivosti za zaštitu od poplava na Južnoj Moravi je predviđen kao deo projekta. Vrednost projekata koji se odnose na izradu tehničke dokumentacije je 215.833 evra. Nakon što je UOP u novembru 2015. godine odobrio projekat, Program je potpisao memorandum o razumevanju⁷⁹ sa korisnikom Javnim vodoprivrednim preduzećem Srbijavode (JVP Srbijavode), u februaru 2016. godine.

Tenderi su pripremljeni u saradnji sa korisnikom i objavljeni tokom aprila. Ugovaranje usluga će biti zaključeno u avgustu 2016.

2.3 Finansijska i tehnička podrška sprovođenju najmanje dva projekta koja doprinose društveno-ekonomskom razvoju (od kojih će bar po jedan sprovesti Program i CFCU)

Izgradnja i opremanje zgrade Odeljenja subotičkog Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu su završeni u roku u septembru 2015. godine, a upotrebna dozvola je izdata u oktobru 2015. godine. Ukupna vrednost projekta je 121 milion dinara: EU i Vlada Švajcarske su preko Programa obezbedile 96,1 milion dinara, KT je učestvovalo sa 20 miliona dinara, a Bujanovac sa 4,9 miliona dinara. Zgrada je primila studente u oktobru 2015. godine.

U novembru 2015. godine, UOP je odobrio projekat zaštite od erozije i poplava u južnoj i jugozapadnoj Srbiji koji obuhvata izgradnju antierozivnih struktura na kritičnim deonicama u slivovima reka Raške, Puste Reke i Trgoviškog Timoka. Vrednost građevinskih radova se procenjuje na 530.000 evra. Tenderska dokumentacija za izvođenje radova na slivu Puste Reke i Raške je objavljena u aprilu i maju 2016. godine i radovi bi trebalo da počnu u avgustu 2016. godine. Korisnik JVP Srbijavode, uz podršku Programa, radi sa lokalnim vlastima kako bi se obezbedile građevinske dozvole za radove na slivu Trgoviškog Timoka.

U julu 2015. godine, UOP je usvojio u načelu, a na sednici UOP-a u novembru 2015. godine je odobrenje potvrđeno, za dva velika infrastrukturna projekta koji će se realizovati preko CFCU: izgradnja i opremanje Opšte bolnice u Vranju i Hitne službe u Novom Pazaru. Program je pomogao SEIO i CFCU u pripremi tenderske dokumentacije za izvođenje radova u skladu sa procedurama predviđenim Praktičnim vodičem Evropske komisije kroz procedure i pravila za nabavku i ugovaranje pomoći trećim zemljama (PRAG) (pet tomova za svaki projekat). Svi tomovi tenderske dokumentacije za oba projekta su pripremljeni i dostavljeni SEIO i CFCU radi komentara do 15. januara 2016. godine. Program je blagovremeno odgovorio na dva dodatna zahteva CFCU i SEIO kako bi dodatno objasnio delove tenderske dokumentacije. Paralelno sa ovim grad Vranje je pokrenuo javnu nabavku za izvođenje radova na dvorišnoj infrastrukturi bolnice u Vranju, kao deo sufinansiranja za ovaj projekat.⁸⁰

2.4 Tehnička pomoć za sprovođenje sporazuma o bespovratnim sredstvima za lokalne infrastrukturne projekte

Komisija CFCU započela je evaluaciju koncepata lokalnih infrastrukturnih projekata u avgustu 2015. godine. Ovaj proces je nastavljen u februaru 2016. godine, kada je CFCU poslao zahtev 25 LSU čiji koncepti su bili pozitivno ocenjeni da podnesu kompletne predloge za 30 projekata. Proces evaluacije je u toku.

⁷⁹ Memorandum o razumevanju sa JVP Srbijavode se može dobiti od Evropskog PROGRESA

⁸⁰ <http://portal.ujn.gov.rs/Dokumenti/JavnaNabavka.aspx?idd=1035725>

Imajući u vidu probleme sa kašnjenjem u realizaciji šeme bespovratnih sredstava za lokalnu infrastrukturu, aspekte vidljivosti i povratne informacije od korisnika, Evropski PROGRES je pripremio PDP za lokalne socijalne i ekonomske infrastrukturne projekte u vrednosti od 1,5 miliona evra, koji je usvojen na sednici UOP-a u martu 2016. godine. Poziv je objavljen 15. marta 2016. godine, a zaključen je 23. maja 2016. godine⁸¹. Informativne sesije su održane 30. i 31. marta 2016. godine. PDP je podeljen na dve partije: prva obuhvata projekte društvene infrastrukture, kao što su izgradnja ili obnova obrazovnih, zdravstvenih i kulturnih institucija, sportskih objekata, projekte koji imaju za cilj poboljšanje uslova života ugroženih grupa, kao i infrastrukturne projekte za zaštitu životne sredine. Vrednost pojedinačnih projekata može da se kreće od 30.000 do 100.000 evra; Druga partija obuhvata projekte ekonomske infrastrukture, pri čemu su pojedinačne vrednosti projekta od 30.000 do 200.000 evra.

Program je primio 31 predlog projekta, procena je u toku, a preporuke će biti predstavljene na sednici UOP-a koja je planirana za avgust 2016.

2.5 Podrška opštinama u formulisanju lokalnih politika i/ili administrativnih propisa

Napredak u vezi sa ovom aktivnošću je bio ograničen pošto šema za lokalnu infrastrukturu kojom upravlja CFCU nije napredovala u skladu sa planovima, kao i zbog ograničenja postavljenih pravilima PRAG-a u vezi sa potencijalnim intervencijama u oblasti DU. Uprkos ovom ograničenju, Program je pružao savete lokalnim samoupravama u vezi sa rešavanjem problema DU u njihovim predlozima upućenim CFCU.

Pored toga, nakon uvođenja šeme bespovratnih sredstava za lokalnu infrastrukturu, Program je u stanju da ispuni postavljene ciljeve. Od uvodne faze procesa DU aspekti su uzimani u obzir kroz osmišljavanje i ubacivanje specifičnih uslova koje je predlog projekta trebao da ispuni da bi bio odobren za finansiranje. Ovi uslovi su isprepletani u kriterijume i instrumente procene. Trideset i jedan predlog projekta je ocenjen imajući u vidu njihove aspekte DU.

Realizacija odobrenih infrastrukturnih projekata će biti praćena specifičnim DU aktivnostima koji će imati za cilj unapređenje lokalnog upravljanja. Ovo će takođe biti uvezano sa opštim reformama upravljanja gde to bude moguće. Zbog kašnjenja šeme bespovratnih sredstava kojom upravlja CFCU, ova aktivnost će biti pod vremenskim pritiskom i produžetak vremenskog roka možda bude potreban.

2.6 Formulisanje politika i/ili administrativnih propisa vezanih za vertikalnu koordinaciju između Vlade i lokalnih samouprava u saradnji sa resornim ministarstvima i zainteresovanim stranama

U konsultaciji sa SKGO, Evropski PROGRES je identifikovao zaštitu životne sredine i socijalnu zaštitu kao dve teme u kojima bi Program mogao da doprinese boljoj vertikalnoj koordinaciji između Vlade i LSU. Prva radionica za zaštitu životne sredine je održana na Kopaoniku 22-23. oktobra 2015. godine, sa 58 učesnika (33 muškarca i 25 žena). Glavni zaključci radionice⁸² odražavaju dalju potrebu da se radi na upravljanju otpadom i JPP, kao i poboljšanju položaja inspektora. Učešće javnosti i svest su važne kao i povećanje kapaciteta administracije. Osim toga, finansiranje ostaje problem za opštine i zaključeno je da postoji potreba za osnivanjem ekološkog fonda. Druga radionica za zaštitu životne sredine je zakazana za jul 2016.

Prva radionica za socijalnu zaštitu će biti održana u julu u bliskoj saradnji sa SKGO i Timom za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (SIPRU). Koncept podrazumeva učešće svih zainteresovanih strana, uključujući i relevantna ministarstva, državne institucije i organizacije i predstavnike LSU.

⁸¹ Dokumenti za prijavu se mogu naći na veb-sajtu Evropskog PROGRESA: <http://www.europeanprogres.org/pozivi/en/>

⁸² Izveštaj o radionicama je dat u Aneksu XX

2.7 Podrška formiranju najmanje dva JPP za eksploataciju zemljišta ili objekata u vlasništvu opština

Evropski PROGRES je dostavio predloge UOP-u da odobri pružanje TP za izradu tri predloga za javno-privatna partnerstva (JPP) koji su primljeni u odgovoru na PDP⁸³. Pre toga je sproveden sveobuhvatan proces mobilizacije za LSU, sa četiri dvodnevne obuke o JPP koje su održane za 90 učesnika iz 32 LSU, od kojih su 30 ili 33% bile žene, a 60 ili 67% muškarci. Pored toga, na šest info sesija čiji je fokus bio na aspektima dobrog upravljanja u JPP, okupilo se 104 učesnika od kojih je bilo 35 ili 34% žena i 69 ili 66% muškaraca. Iako je identifikovano više od 20 potencijalnih projekata, samo tri LSU su podnele predloge projekata, od kojih se svi odnose na pitanja energetske efikasnosti⁸⁴. Slabija zainteresovanost za projekte JPP ne obeshrabruje pošto su se povratne informacije od LSU promenile tokom godine - od početnih rezervi koje su zvaničnici izražavali u pogledu ulaska u proces do konačnih povratnih informacija da oni jednostavno nemaju tehničke kapacitete da pokrenu i sprovedu ovaj proces.

2.8 Omogućavanje formiranja novih klastera MSP i podrška postojećim klasterima MSP da razviju zajednički pristup tržištu i izlazak na strana tržišta putem uvođenja međunarodnih standarda upravljanja kvalitetom

Trideset osam predloga projekata je primljeno u odgovoru na PDP za pružanje podrške za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane⁸⁵ i UOP je odobrio preporuke da se podrška pruži za 22 projekta. Nakon odobrenja, dva preduzeća su povukla svoje zahteve - jedno zbog procesa likvidacije, a drugo zbog toga što je odlučilo da traženi standard uvede samo. Tako se standardi uvode u 20 preduzeća: sistem upravljanja kvalitetom ISO 9001 u devet malih i srednjih preduzeća, HALAL u tri, integrisani sistem upravljanja (IMS) i HACCP u po dva MSP, a tehnički standard Britanske komore maloprodaje (BRC), međunarodni standard za hranu (IFS), standard dobre poljoprivredne prakse (GLOBAL GAP) i nemački standard za proizvodnju montažnih materijala (RAL GZ 422/1) u po jednom preduzeću.

Tri projekta sa klasterima su završene. „Pešter agro klaster“ je standardizovao tradicionalni recept za proizvodnju kajmaka, prilagodio ga za modernu proizvodnju i pustio u rad opremu u jednoj od svojih članica mlekara u Sjenici, koju će koristiti tri člana klastera. „Turistički klaster Stara planina“ je organizovao obuke o planiranju i kategorizaciji smeštajnih objekata, prodaji i internet marketingu, gastronomiji, poslovnom planiranju i izvorima finansiranja⁸⁶. Ovim skupovima je prisustvovalo 87 ljudi od kojih 37 ili 42% su bile žene, a 50 ili 58% muškarci i na njima je pružena mentorska podrška njihovim članovima. Konačno, klaster je promovisan postavljanjem internet portala⁸⁷ za zajedničke rezervacije i predstavljanjem svoje ponude na Sajmu turizma u Beogradu, koristeći promotivne materijale koji su pripremljeni iz bespovratnih sredstava; „Regionalni voćarski klaster južne Srbije“ je podsticao prihvatanje novih energetski efikasnih tehnologija u svojim članicama preduzećima za preradu voća, kombinovanjem manjih tehnoloških poboljšanja, obrazovnih programa i razmene informacija zasnovanih na znanju. Klaster je sproveo kontrolu energetske efikasnosti u tri pilot MSP i

⁸³ Javni poziv sproveden od januara – do marta 2016. godine se može naći na

<http://www.europeanprogres.org/konten/en/358/Provision-of-technical-suport-for-establishment-of-private-public-partnership-in-delivering-public-services-through-investment-in-new-facilities-and-exploitation-of-the-municipaly-owned-land-and-facilities/>

⁸⁴ Model ugovora sa subjektima registrovanim za pružanje energetskih usluga (ESCO) je izradilo Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u 2014. godini, omogućavajući pojednostavljene procedure za projekte koji se bave pitanjima energetske efikasnosti, uključujući i javnu rasvetu i javno grejanje

⁸⁵ Javni poziv sproveden u periodu septembar - novembar 2015. godine može se naći na

<http://www.europeanprogres.org/konten/en/305/Provision-of-Suport-for-Introduction-of-International-Quality-or-Fod-Safety-Standards/>

⁸⁷ Internet portal se može naći na <http://www.staraplanina.biz/>

nabavljena je zajednička oprema za praćenje potrošnje energije (termovizijska kamera i instrument za otkrivanje curenja gasa).

Preostala dva sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava sa klasterima su produžena: klaster „Tekstilci Prijepolja“ se usredsredio na uvođenje inovacije u dizajniranju, unapređenje marketinga i međunarodnu promociju preduzeća. Klaster je osnovao Dizajn centar u prostorijama Tehničke škole u Prijepolju sa opremom za dizajniranje i modeliranje nabavljenom iz bespovratnih sredstava i sproveo komplementarne obuke za mala i srednja preduzeća o modeliranju odeće. Opremu je u prvih šest meseci koristilo pet preduzeća za krojenje odeće i za obuku 36 srednjoškolaca u modernim tehnikama modeliranja. Klaster je takođe sproveo istraživanje nemačkog tržišta radi proširenja tržišta svojih preduzeća i uradio promotivne materijale. Sporazum o dodeli bespovratnih sredstava je produžen da bi se omogućila organizacija susreta privrednika (Business to Business - B2B) u Nemačkoj kao završna aktivnost projekta; klaster „NP Shoes“ jača konkurentnost svojih članica kroz razvoj inovativnih procesa modeliranja u proizvodnji obuće, kao i predstavljanje novodizajnirane obuće. Klaster je nabavio softver za elektronsko modeliranje obuće, koji koriste svi članovi. Angažovao je međunarodne konsultante da sprovedu obuke o dizajnu obuće i one su u toku. Novoizrađeni modeli će biti predstavljeni na završnoj manifestaciji projekta.

PDP za unapređenje konkurentnosti kroz otvaranje novih radnih mesta u privatnom sektoru⁸⁸ je sproveden, nakon čega su usledili rad na terenu koji je obuhvatio slanje više od 1.200 pisama svim preduzećima koja su ispunjavala uslove sa informacijama o Pozivu, organizacija 20 info sesija sa preko 200 učesnika, tri obuke za izradu poslovnih planova sa preko 60 učesnika, postavljanje informacija na društvene mreže, nastupi na televiziji, itd. Aktivnost je usmerena na preduzetnike, MMP i nudi platformu za povećanje produktivnosti, otvaranje novih radnih mesta (ukoliko je moguće za ugrožena lica), i za doprinos blagostanju zajednice kroz usvajanje i sprovođenje mera društvene odgovornosti preduzeća (DOP). Pedeset sedam pristiglih predloga biće ocenjeno u julu 2016.

Program je udružio snage sa Projektom za održivi lokalni razvoj (SLDP) koji finansira USAID kako bi se procenile mogućnosti za rast u drvnoprerađivačkoj industriji. Inicijativa se zasnivala na proceni poslovnih potencijala industrije urađenoj u okviru SLDP, koji je još jednom potvrđen na zajednički organizovanom okruglom stolu⁸⁹ koji je održan na Sajmu nameštaja u Beogradu. Program se nadovezao na inicijativu lokalnih samouprava za izradu Akcionog plana za podršku izvozu proizvoda od punog drveta. Podaci za plan su prikupljeni od preko 110 učesnika deset regionalnih info sesija u organizaciji SLDP, a obradio ih je nacionalni ekspert koga je angažovao Program. Lokalne samouprave su preuzele vlasništvo i učestvovala u stvaranju dokumenta. Plan je dostavljen Razvojnoj agenciji Srbije kako bi ga ona podnela Vladi na odobrenje i preuzela vodeću ulogu u njegovoj realizaciji.

2.9 Podrška poljoprivrednim proizvođačima za izlazak na zajednička tržišta kroz osnivanje zadruga, uvođenje novih proizvodnih tehnologija i međunarodnih standarda za bezbednost hrane

Program je sproveo PDP za podršku zaštiti geografskog porekla⁹⁰. Kao rezultat toga, primljeno je pet predloga za zaštitu tradicionalnih poljoprivrednih proizvoda. UOP je odobrio podršku za četiri proizvoda: sjeničku stelju, ivanjički krompir, vlasinski med i sjenički kravlji sir.

⁸⁸ Poziv sproveden u periodu april – jun 2016. može se naći na <http://www.europeanprogres.org/konten/en/420/Public-Cal-for-Proposals-Enhancing-Competitiveness-through-Creation-of-Jobs-in-the-Private-Sector/>

⁸⁹ Okrugli sto "Poslovna prilika za Srbiju - nameštaj od drveta" održan je 10. novembra na Beogradskom sajmu nameštaja uz učešće preko 70 predstavnika državnih institucija, lokalnih samouprava i poslovne zajednice. Ključni zaključci sa okruglog stola su (1) sektor nameštaja od drveta ima potencijal za rast, (2) najvećem kupcu nameštaja od drveta u svetu je stalo da uzvozi iz Srbije i (3) nacionalni akcioni plan fokusiran isključivo na proizvodnju nameštaja od drveta centralnoj Vladi moraju da predlože lokalni nosioci interesa, na čelu sa lokalnim zajednicama koje gazduju šumama.

⁹⁰ Poziv sproveden u periodu septembar – novembar 2015. godine može se naći na <http://www.europeanprogres.org/konten/en/306/Provision-of-Support-for-Protection-of-Geographic-Origin/>

Osmišljena je pomoć za grupe poljoprivrednih proizvođača (GPP) u dve faze. Prva faza se fokusira na izgradnju kapaciteta i formulisanje kvalitetnih predloga projekata za drugu fazu. Tokom druge faze će se obezbediti temeljna pomoć za nabavku opreme i manje infrastrukturne radove. UOP je odobrio 32 od 45 pristiglih predloga⁹¹, umesto prvobitno planiranih 25, kako bi se odgovorilo na veliki interes za poziv.⁹² Početna radionica za 32 GPP je održana u junu, a još dva modula obuke su planirana za jul i avgust 2016. godine. Završna intervencija u ovoj fazi pomoći je organizacija studijske posete jednoj od zemalja EU.

2.10 Podrška ženskom preduzetništvu

U novembru 2015 UOP je odobrio sredstva za 48 novih preduzeća (*start-up*) u iznosu od 368.000 evra u okviru podrške ženskom preduzetništvu. Tri podnosioca je u međuvremenu povuklo svoje predloge iz ličnih razloga.

Svečanost pod nazivom „Vreme za uspešne žene“ održana je 19. aprila u Raški povodom dodele ugovora o donaciji za 45 žena preduzetnica radi pokretanja biznisa. Skupu je prisustvovalo 77 učesnika (60 žena, 17 muškaraca), predstavnici lokalnih MRR, organizacija, institucija i projekata, uključujući 37 žena preduzetnica. U principu, skup je privukao veliku medijsku pažnju i imao je široku pokrivenost u lokalnim, regionalnim i nacionalnim sredstvima informisanja.

Program je počeo izradu tehničke dokumentacije za nabavku opreme u januaru 2016. godine, koja obuhvata 25 nabavki⁹³ različite opreme/mašina za oko 23 različite vrste preduzeća. Do sada je 21 korisnik registrovao svoje preduzeće, a 20 korisnika je dobilo opremu. Nabavke opreme se nastavljaju, a očekuje se da biproces trebao biti završen do oktobra 2016. godine.

Korisnice će dobiti mentorsku podršku za vođenje preduzeća, koja će početi od septembra 2016 i trajati šest meseci. Izbor konsultantske agencije za pružanje mentorske podrške je u toku.

Rezultat 3

Poboljšan pristup zapošljavanju koje pruža jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalno uključivanje najranjivijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa jugoistoka i jugozapada Srbije

3.1 Sprovođenje anketa o zadovoljstvu građana tokom poslednje godine realizacije programa

Ankete o zadovoljstvu građana biće sprovedene tokom poslednje godine realizacije programa, a kao polazna osnova koristiće se prethodne ankete sprovedene u okviru programa EU PROGRES koji je prethodio Evropskom PROGRESU — u toku 2010. i 2013. godine.

3.2 Savetodavne službe za građane omogućavaju građanima da ostvaruju svoja prava i socijalne naknade

Početak ove aktivnosti planira se tokom IV kvartala 2016.

⁹¹ Poziv sproveden u periodu decembar 2015 – januar 2016. godine može se naći na <http://www.europeanprogres.org/konten/en/346/Provision-of-Suport-to-Agricultural-Producer-Groups/>

⁹² Prvobitno osmišljenim pozivom bila je predviđena podrška za 15 GPP u prvoj fazi intervencije. Veliki interes je delimično rezultat sprovedenog plana za rad na terenu sa GPP koji je sadržavao skup posebnih aktivnosti namenjenih ovoj ciljnoj grupi, uključujući izradu promotivnog plakata, povezivanje sa resornim Ministarstvom i njihovim lokalnim savetodavnim poljoprivrednim službama, održavanje većeg broja info sesija, itd. Kao rezultat toga, interesovanje za poziv je veliko, što su pokazale i osam info sesija održanih u decembru, kojima je prisustvovalo 209 učesnika, među kojima je bilo 23 (11%) žene i 186 (89%) muškaraca.

⁹³ Plan nabavki se može naći u Aneksu XX

3.3 Formulisanje i sprovođenje programa stručne obuke u skladu sa utvrđenim lokalnim ekonomskim potrebama

Program je razmatrao dve mogućnosti za realizaciju stručnih obuka⁹⁴ u konsultacijama sa Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja (MRZBS) i opredelio se za pripremu PDP kojim će se dodeliti podrška LSU u vidu bespovratnih sredstava za realizaciju programa obuke koji proizlaze iz njihovih lokalnih akcionih planova za zapošljavanje (LAPZ). Predložene mere su usmerene na teško zapošljive ugrožene grupe. Kriterijumi PDP su razrađeni i biće predstavljeni na sednici UOP-a u avgustu 2016. godine.

3.4 Podrška za pripremu i sprovođenje lokalnih strategija/akcionih planova za zapošljavanje i socijalno uključivanje

Centar za socijalnu politiku (CSP) je ugovorno angažovan u oktobru 2015. godine za sprovođenje ove aktivnosti. Kroz intervenciju se pruža stručna pomoć LSUu proceni potreba ugroženih i marginalizovanih grupa, formulisanju i revidiranju relevantnih lokalnih politika, kao i za jačanje kapaciteta lokalnih institucija. Pored toga, intervencija će obuhvatiti pilotiranje novih politika zapošljavanja kroz dodelu manjih iznosa bespovratnih sredstava ugroženim i marginalizovanim grupama.

Procena institucionalnih kapaciteta⁹⁵ je sprovedena u periodu od decembra 2015 do maja 2016. godine uz manja kašnjenja uzrokovana slabim odzivom lokalnih filijala Nacionalne službe za zapošljavanje (NSZ) i zbog izbora. Podaci su prikupljeni od 33 opštine, dok opština Vladičin Han nije učestvovala⁹⁶.

Što se tiče postojećeg lokalnog strateškog okvira za rešavanje potreba ugroženih, odgovarajuća lokalna Strategija socijalne politike postoji u samo jednoj opštini, strategije za socijalnu zaštitu u devet opština, što je broj opština koje imaju strateški okvir za rešavanje pitanja mladih. Samo šest opština ima strateški okvir za rešavanje pitanja unapređenja položaja Roma u svojim zajednicama. Poređenja radi, 18 opština ima strategije za razvoj sporta. Ovaj projekat takođe nastoji da obuhvati i lokalne politike zapošljavanja za ugrožena lica.

U okviru ove aktivnosti podržane su dve intervencije koje imaju za cilj da doprinesu boljem uključivanju romske populacije. One se sprovode u periodu od novembra 2015. do polovine 2016. godine, a sprovode ih NVO Music Art Project - El Sistema i YUROM centar.

Music Art Project je uspešno uveo inkluzivne metode u muzičko obrazovanje sa ciljem da se smanji jaz između dece iz formalnog obrazovanja i dece iz osetljivih grupa van sistema muzičkog obrazovanja. U projektu učestvuju talentovana deca iz ugroženih grupa, uglavnom mladi Romi trubači (ukupno, 15 romske dece i mladih), koji zajedno sviraju u orkestru i pevaju u horovima, čime im je omogućeno da unaprede svoje tehnike sviranja, ali i da povećaju samopouzdanje, kreativnost i timski duh.

Intervencija YUROM centra je imala za cilj da doprinese uključivanju i bezbednosti romske zajednice u deset opština na jugu Srbije kroz implementaciju protivpožarnih mera, kampanji za podizanje nivoa svesti među stanovnicima naselja i javno zagovaranje poboljšanja protivpožarne zaštite kroz mobilizaciju relevantnih nacionalnih i lokalnih institucija. Preko 40 aparata za gašenje požara je postavljeno u oko 20 romskih naselja⁹⁷ u deset opština⁹⁸ što je za rezultat imalo prvi direktan ishod

⁹⁴ Pružanje podrške LSU za sprovođenje aktivnosti u skladu sa lokalnim akcionim planovima za zapošljavanje (LAPZ) kojima se unapređuje zapošljivost pripadnika ugroženih nezaposlenih grupa prema potrebama lokalnog tržišta rada ili izbor pružaoca usluga preko Zahteva za dostavljanje predloga projekata (ZDP) koji će angažovati nezaposlene i preduzeća koja žele da organizuju obuke na radu i olakšaju razmenu.

⁹⁵ Izveštaj o napretku je dat u Aneksu XX

⁹⁶ Izveštaj o proceni treba da bude gotov do kraja jula 2016. godine

⁹⁷ Yurom je dao procenu da naselja imaju oko 30.000 stanovnika

projekta. U Leskovcu je sprečeno da izgori kuća zahvaljujući upotrebi aparata. Oko 100 Roma je obučeno za sprečavanje i kontrolu požara i sertifikovani su kao vatrogasci dobrovoljci. Registrovana je prva dobrovoljna vatrogasna brigada u Vranju, a registracija još devet se očekuje u narednom periodu. Projekat je u završnoj fazi.

U martu 2016. godine, UOP je odobrio PDP za pilotiranje mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja na lokalnom nivou⁹⁹, koji je objavljen 18. maja i trajao do 4. jula. Između 2. i 14. juna održano je šest informativnih sesija¹⁰⁰ koje su okupile 63 učesnika (51 muškarca i 12 žena) iz 26 romskih organizacija, 13 drugih organizacija i četiri lokalne samouprave. Sve u svemu, ocena informativnih sesija je pokazala da je 81% učesnika ocenilo info sesije kao veoma pozitivne¹⁰¹. Ukupna sredstva za podršku iznose 150.000 evra.

3.5 Promovisanje aktivnog uključivanja i bolje integracije socijalnih i usluga vezanih za zapošljavanje u nedovoljno razvijenim opštinama

U martu 2016. godine, UOP je odobrio PDP za pružanje podrške samozapošljavanju mladih kroz bespovratna sredstva za pokretanje poslovanja¹⁰², koji je oglašavan od 28. marta do 11. maja. Ovaj dvofazni PDP bio je usmeren na podršku preduzećima u oblasti proizvodnje, informacionih tehnologija i prehrambene industrije. Ukupan fond za podršku iznosio je 180.000 evra. Devet informativnih sesija¹⁰³ održano je u periodu od 8. aprila do 6. maja uz učešće 201 učesnika (129 muškaraca i 72 žene). Program je takođe predstavio i PDP u okviru manifestacije posvećene Godini preduzetništva, koja je održana 25. aprila u Nišu. Osamdeset pet posto učesnika ocenilo je info sesije kao veoma korisne.

Ukupno je pristiglo 93 predloga projekata (41 iz jugozapadne Srbije i 52 iz jugoistočne Srbije), od 27 opština, a jedan predlog je primljen od opštine koja nije obuhvaćena Programom. Prva faza evaluacije obuhvatila je procenu koncepata projekata i obavljanje 52 intervju sa mladima koji su podneli predloge. Druga faza koja obuhvata paket obuka i dostavljanje kompletnih predloga projekata će biti sprovedena u julu 2016.

U toku evaluacije nacрта koncepata, konstatovano je da žene koje su se prijavile za dodelu bespovratnih sredstava imaju nisko učešće (ukupno 20 žena), uglavnom zbog toga što PDP nije obuhvatio usluge koje su glavna oblast interesovanja nezaposlenih žena u ovom području.

3.6 Poboļjšani tehnički kapaciteti lokalnih zdravstvenih centara za zaštitu zdravlja žena

Intervencija će obuhvatiti angažovanje medicinskog stručnjaka koji će izvršiti procenu potreba u pogledu opreme za zaštitu reproduktivnog zdravlja žena u devet opština u kojima nisu sprovedene slične aktivnosti u toku prethodnog programa, EU PROGRESA. Na osnovu procene Program će nabaviti opremu i organizovati kampanju za podizanje nivoa svesti o značaju prevencije u zaštiti reproduktivnog zdravlja žena. Početak aktivnosti je planiran za III kvartal 2016. godine.

3.7 Poboļjšanje uslova rada i upravljanja lokalnim ustanovama kulture u multietničkim opštinama

U konsultacijama sa Koordinacionim telom i na osnovu nalaza prethodno sprovedene procene na terenu koja je obuhvatila sastanke sa predstavnicima lokalnih kulturnih institucija, Evropski PROGRES je formulisao koncept za ovu aktivnost. On je obuhvatio podršku KT-u za organizaciju studijskog

⁹⁸ Bojnik, Bujanovac, Kuršumlija, Leskovac, Lebane, Prokuplje, Surdulica, Vladičin Han, Vranje, Žitorađa

⁹⁹ PDP za pilotiranje mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja je dat u Aneksu XX

¹⁰⁰ Izveštaj o proceni info sesija je dat u Aneksu XX

¹⁰¹ Evaluacioni materijali se mogu dobiti od Evropskog PROGRESA

¹⁰² PDP za podršku samozapošljavanju mladih kroz bespovratna sredstva za pokretanje poslovanja je dat u Aneksu XX

¹⁰³ Izveštaj o proceni info sesija dat u Aneksu XX

putovanja koje će omogućiti zaposlenima u institucijama kulture, odnosno umetnicima iz Preševa, Bujanovca i Medveđe da se upoznaju sa pozitivnim kulturnim praksama i inicijativama drugih multietničkih zajednica u Srbiji. Pored toga, program planira da nabavi opremu za kulturne centre u multietničkim opštinama u cilju unapređenja kapaciteta za organizaciju kulturnih inicijativa i događaja. Koncept će biti predstavljen UOP-u na sastanku planiranom za avgust 2016.

3.8 Dva kruga poziva za dostavljanje predloga projekata proisteklih iz partnerstva organizacija civilnog društva i lokalnih institucija vlasti koji će biti finansirani preko Fonda za učešće građana (CIF)

Od 20 partnerskih projekata OCD i LSU izabranih kroz prvi PDP Fonda za učešće građana, 19 ih je uspešno završeno i doprineli su socijalnom uključivanju ugroženih lica, naročito njihovoj zapošljivosti.¹⁰⁴ Projekat Lokalne kuće razvoja iz Brusa je ukinut u septembru 2015. godine, zbog tri meseca kašnjenja, kontinuiranog nepoštovanja odredaba sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava i rashoda u iznosu od 777.000 dinara koji nisu prihvatljivi prema odredbama sporazuma. Izvršni partner je ignorisao ponovljene zahteve Evropskog PROGRESA za povraćaj neutrošenih sredstava i Program će tražiti pomoć od UOP-a i opštine Brus, kako bi se ovo pitanje rešilo.

Opština Gadžin Han je imala poteškoća sa implementacijom od početka projekta zbog veoma slabih kapaciteta, nepostojanja adekvatne koordinacije i nedostatka osnovnog razumevanja upravljanja projektom. Na kraju, nisu ispunili uslove za isplatu treće tranše zbog toga što nisu pravovremeno podneli izveštaje, iako su projektne aktivnosti uglavnom završene.

Drugi PDP CIF-a je bio oglašavan od 21. marta do 12. maja 2016. godine¹⁰⁵, pošto je produžen za nedelju dana zbog izbora u aprilu 2016. godine. PDP je i dalje fokusiran na ekonomsko osnaživanje i zapošljavanje i poboljšanje pristupa javnim službama za ugrožene. To takođe uključuje podršku za unapređenje međuetničkog dijaloga i za aktivnosti koje doprinose transparentnosti u budžetiranju, naročito u pogledu raspodele opštinskih sredstava organizacijama civilnog društva.

Ukupan iznos koji je raspoloživ u okviru drugog poziva je 345.000 evra. Četiri informativne sesije¹⁰⁶ o kriterijumima poziva održane su u Bujanovcu, Nišu, Leskovcu i Sjenici u prvoj polovini aprila. Stotinu dvadeset devet predstavnika (51 žena i 78 muškaraca) iz 71 OCD i 16 institucija lokalne samouprave je učestvovalo na sesijama.

Ukupno je podneto 48 predloga projekata iz 25 opština. Evaluacija predloga je izvršena i za finansiranje su preporučena 24 projekta u vrednosti od oko 320.000 evra, koji doprinose pre svega socijalnom uključivanju i zapošljivosti pripadnika ugroženih segmenata stanovništva. UOP razmatra predloge za finansiranje projekata kroz proceduru glasanja elektronskim putem koja će biti završena 01 jula 2016.

3.9 Podrška mladima u albanskoj zajednici da ovladaju srpskim jezikom

Program je angažovao po ugovoru Regionalni centar Niš za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju u avgustu 2016. godine kao izvršnog partnera nadležnog za izbor, zapošljavanje i praćenje asistenata u nastavi. Od septembra 2015. godine, šest kvalifikovanih asistenata u nastavi je bilo angažovano u četiri osnovne škole u Preševu i Bujanovcu¹⁰⁷. Osnovne škole je odabrala Radna grupa koju je obrazovalo MPNTR, a cilj je bio da se što većem broju učenika pruži mogućnost da uče srpski jezik sa asistentima u nastavi tokom cele školske godine. Asistenti u nastavi su bili nadležni za pružanje podrške u pripremi i realizaciji nastave i bili su direktna pomoć za osam nastavnika četvrtog

¹⁰⁴ Tabelarni pregled završenih projekata CIF koji sadrži kratak opis rezultata je dat u Aneksu XX

¹⁰⁵ <http://www.europeanprogres.org/konten/en/399/Cal-for-Project-Proposals-Citizens-Involvement-Fund-Grants/>

¹⁰⁶ Izveštaj o proceni info sesija dat u Aneksu XX

¹⁰⁷ "Muharem Kadriu" u Velikom Trnovcu, "Naim Frasheri" u Bujanovcu, "Ibrahim Kaljmendi" u Preševu i "Seljami Halaci" u Oraovici, Preševo

i sedmog razreda sa ciljem poboljšanja kvaliteta nastave. Ukupno je 365 četvrtaka i 500 učenika sedmog razreda bilo obuhvaćeno intervencijom. Na početku njihovog angažovanja i tokom procesa, asistenti u nastavi su učestvovali zajedno sa nastavnicima u nekoliko obuka o metodologiji nastave srpskog jezika kao nematernjeg jezika i interkulturalnom dijalogu.

Da bi se izmerio efekat intervencije, MPNTR i KT su organizovali tri testiranja (na početku, u sredini i na kraju školske godine) učenika uključenih u projekat poznavanja srpskog jezika kao nematernjeg jezika.

MPNTR je obrazovalo novu radnu grupu (RG) za primenu preporuka za poboljšanje nastave srpskog jezika kao nematernjeg jezika u osnovnim školama u Bujanovcu, Medveđi i Preševu u februaru 2016. godine. Radna grupa prepoznala je pozitivne efekte angažovanja asistenata u nastavi i KT je predložilo da se ono produži za još jednu školsku godinu.

Pored angažovanja asistenata u nastavi, Program je nabavio udžbenike za učenike od četvrtog do osmog razreda, priručnike za nastavnike i obrazovni materijal za srpski kao nematernji jezik. Šesnaest škola iz Bujanovca, Medveđe i Preševa je opremljeno u oktobru 2015. godine nastavnim materijalom za srpski kao nematernji jezik sa ciljem da se poboljša poznavanje srpskog jezika kod više od 3.600 albanskih učenika od četvrtog do osmog razreda.

3.10 Osmišljavanje i sprovođenje ciljanih mera radi smanjenja migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije

U Srbiji je registrovan dosad nezabeleženi priliv raseljenih lica sa Bliskog istoka, iz Afrike i Južne i Centralne Azije. Povećan priliv stanovništva podstakao je donatore da revidiraju ovu aktivnost i omoguće Programu da odgovori na veliku krizu koja se događa u jednoj od njegovih opština (Preševo). Program je ispunio zahtev donatora i izvršio nabavku određenih artikala sa državne i opštinske liste najpotrebnijih artikala, uključujući krevete, jastuke, posteljinu, mobilne toalete, proizvode za ličnu higijenu itd.⁷⁶

Pored toga, Program je nabavio kamion za odnošenje smeća u januaru 2016. godine koji je pomogao Javnom komunalnom preduzeću u Preševu u rešavanju problema upravljanja otpadom koji su nastali zbog velikog priliva migranata.

Rezultat 4

Efekte evropskih integracija Srbije predloženi široj javnosti

4.1 Predočavanje akcija, rezultata i uticaja aktivnosti Programa vezanih za ukupne napore Srbije za pridruživanje Evropskoj uniji

Evropski PROGRES nastavlja da upozna javnost sa koristima koje donosi Program, evropskim vrednostima i doprinosom Evropske unije (EU) i Vlade Švajcarske u razvoju jugoistočne i jugozapadne Srbije. U sprovođenju Strategije komunikacija, Program je nastavio da koristi čitav niz alata da se obrati svojoj publici: od poseta visokih zvaničnika i javnih događaja, preko rada sa medijima, veb-sajta, biltena, društvenih mreža, likovnog konkursa, do publikacija i vizuelnih materijala.

Organizovano je jedanaest javnih događaja, uključujući tri sednice Upravnog odbora Programa, svečano otvaranje Odeljenja subotičkog Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu, svečanu primopredaju kamiona za odnošenje smeća Javnom komunalnom preduzeću "Moravica" u Preševu, svečanost dodele bespovratnih sredstava za žensko preduzetništvo u Raški, potpisivanje Memoranduma o razumevanju za intervencije u LSU u oblasti dobrog upravljanja, dva okrugla stola "Poslovna prilika za Srbiju - nameštaj od drveta" i dodelu nagrada na likovnom konkursu za kalendar Evropskog PROGRESA za 2016. godinu. Na svakom od ovih događaja je prisustvovalo oko stotinu korisnika, uz prisustvo najviših zvaničnika relevantnih ministarstava, DEU, SDC, lokalnih samouprava i nevladinog sektora.

Organizovana su tri Upravna odbora Programa (UOP). Prvi godišnji UOP¹⁰⁸ održan je u julu 2015. godine u Gadžinom Hanu, zatim su usledile sednice u Novom Pazaru u novembru 2015. godine i Beloj Palanci u martu 2016. godine. Na sednicama je u proseku bilo po 70 učesnika (47 muškaraca i 23 žene), 24 LSU i 11 gradonačelnika/predsednika opština. Ovi skupovi omogućili su razgovore između LSU i republičkih državnih organa o preprekama za razvoj i samim tim ne samo da su olakšali praćenje napretka u realizaciji Programa, već i unapredili komunikacije između dva nivoa vlasti.

Tema ovogodišnjeg likovnog konkursa za kalendar Evropskog PROGRESA za 2016. godinu bila je "Evropa u mom kraju" i inspirisala je učenike iz rekordnog broja srednjih škola na području Programa, njih 29, da pošalju 117 radova. Prvoplasirani je osvojio laptop, drugo i trećeplasirani takmičari su dobili tablete, a autori još devet najboljih radova su dobili smart mobilne telefone. Svih 12 likovnih radova je predstavljeno u kalendaru Programa za 2016. godinu. Nagrađeni radovi prikazuju male projekte, kao rešenja za različite lokalne potrebe, uključujući prevoz do škole za decu iz ruralnih oblasti, izgradnju kulturnih i rekreativnih objekata i nekoliko inicijativa za energetske efikasnost. Svečana dodela nagrada organizovana je u Leskovcu u decembru 2015. godine, dok je 1.650 kalendara odštampano i podeljeno partnerima Programa.

Osim toga, sedam lokalnih festivala je dobilo podršku. Festival folkloru u Bosilegradu (27. Jul – 2. avgust 2015.), festival Nušićijada u Ivanjici (28-30. avgust 2015.), Festival šljive u Blacu (21-23. avgust 2015.), festival "Borini pozorišni dani" (21 - 26. oktobra 2015.) i festival pantomime P(h)antomfest (24-25. juna 2016.) u Vranju, 30. Smotra kulturnih dostignuća Roma u Surdulici (16. oktobar 2015.) i X Olimpijske sportske igre učenika Srbije u Vranju (10-11. maja 2016.). Visoki standardi vidljivosti postavljeni za festivale bili su poštovani i simboli EU/SDC/Programa bili su istaknuti na promotivnom materijalu, uključujući 15 oglasnih panoa, tri banera na sceni i razne štampane i snimljene materijale. Na svim veb-sajtovima festivala bili su postavljeni baneri Evropskog PROGRESA, a podrška Programa bila je pomenuta u svim saopštenjima i najavama za medije. Donatori su pozdravljeni kao počasni gosti na otvaranjima događaja i brojnim aktivnostima, kao što je svečana dodela nagrade najboljoj preduzetnici u oblasti proizvodnje šljiva. Svi festivali su uputili zahvalnice Evropskom PROGRESU.

Program je izdao 27 saopštenja za medije i 18 medijskih najava, često prenetih od reči do reči, i organizovao sedam medijskih intervjuja kako na nacionalnim, tako i na lokalnim medijima.

Evropski PROGRES je takođe pripremio 24 informativne beleške¹⁰⁹ za donatore ili predstavnike Vlade koji posećuju ovo područje ili prisustvuju događajima.

Okvir za digitalne komunikacije¹¹⁰ se sprovodi u potpunosti, u skladu sa Strategijom komunikacija i usmerava plasiranje vesti Evropskog PROGRESA putem različitih kanala: veb-sajta, biltena, Fejsbuk strane i Tviter naloga.

Veb-sajt¹¹¹ Evropskog PROGRESA je identifikovan¹¹² kao ključni izvor informacija za korisnike o svim programskim dešavanjima. Korišćenje veb-sajta je daleko nadmašilo prethodni program - EU PROGRES, s obzirom da ga je 41.494 posetilaca posetilo 74.697 puta u periodu od jula 2015. do juna 2016. godine - što predstavlja povećanje od 139,5%, odnosno 161,8%, u odnosu na isti izveštajni period u prethodnom Programu. Pored tradicionalno najposećenije stranice posvećene tenderima, koja sadrži sve PDP i konkursnu dokumentaciju, novouvedeni alat za povećanje transparentnosti - pregled rezultata za sve PDP Programa - je najposećenija stranica na veb-sajtu.

¹⁰⁸ Zapisnici sa Upravnog odbora Programa mogu se naći na [veb-sajtu Evropskog PROGRESA](#), na srpskom i engleskom.

¹⁰⁹ Detaljan spisak svih radnih dokumenata se može dobiti od Evropskog PROGRESA

¹¹⁰ Okvir digitalnih komunikacija Evropskog PROGRESA se može naći u Prilogu 4.5

¹¹¹ www.europeanprogres.org

¹¹² Tokom procesa srednjoročne ocene komunikacija

Najveći broj medijskih izveštaja, blizu 300, registrovan je u vezi sa pozivima Evropskog PROGRESA za PDP za podršku samozapošljavanju mladih i mikro i malim preduzećima koji su objavljeni u martu i aprilu 2016. godine. U tom periodu registrovana je najveća aktivnost na veb-sajtu od početka programa prema broju poseta - 8.618 posetilaca, odnosno 5.647, u odnosu na prosek od 2.000 tokom drugih meseci. I reakcija društvenih mreža je bila odgovarajuća - samo tokom ova dva meseca broj pratilaca na Tviteru povećan je za 148 odsto, a broj pratilaca na Fejsbuku za 80 odsto. Ovo ne samo da odražava napore Programa da promoviše ove aktivnosti, već i pokazuje valjanost izbora aktivnosti Evropskog PROGRESA, tj. bavljenje pitanjima nezaposlenosti i konkurentnosti u području obuhvaćenom Programom.

Internet stranica i društvene mreže

Do sada je izdato pet kvartalnih biltena¹¹³, od kojih je četiri objavljeno tokom protekle godine. Bilteni Programa izveštavali su o svim ključnim kvartalnim dostignućima i direktno se šalju na adrese gotovo 2.500 zainteresovanih strana u Vladi, medijima i nevladinom sektoru, putem elektronske pošte i Fejsbuk naloga, preko koga bilten redovno stiže do više od 10.000 ljudi po svakom broju.

Prisustvo na društvenim mrežama se sve više unapređuje pošto program sada redovno koristi Fejsbuk i Tviter naloge za promociju podrške EU unije i Vlade Švajcarske oblastima Programa. Broj Fejsbuk i Tviter objava je povećan i shodno tome je broj čitalaca porastao, dostigavši 2.800 lajkova, odnosno 350 pratilaca. Pored toga, 142 Fejsbuk poruke je stiglo do 158.811 ljudi, a 157 poruka na Tviteru je redovno ponavljano od strane različitih korisnika, uključujući popularni Info centar EU i šefa Delegacije Evropske unije u Srbiji, Kancelariju za evropske integracije i UNOPS Srbije. Tvitovi Programa su redovno citirani u mesečnom Izveštaju DEU o komunikacijama, a u tri navrata tokom protekle godine izabrani su za najpopularnije.

U decembru 2015. godine, Program je napravio novogodišnje čestitke i poslao ih na adrese 350 partnera iz Vlade, LSU, OCD i drugih razvojnih partnera. Elektronska verzija čestitke je poslata na preko 2.500 adresa elektronske pošte.

Svih 12 informativnih brošura o rezultatima PDP i četiri nove tematske brošure sa činjenicama o postignućima Evropskog PROGRESA u domenu obrazovanja, rodne ravnopravnosti, zdravlja i pomoći romskoj populaciji koji su pripremljeni mogu se naći na sajtu Evropskog PROGRESA.

¹¹³ [Prvi broj Biltena Evropskog PROGRESA](#)

Trideset dve, od 34 opštine obuhvaćene Programom, su objavile baner Evropskog PROGRESA na svojim veb-sajtovima, dok dve LSU nemaju tehničke kapacitete da to urade. Ovim se završava akcija predviđena Planom Programa za digitalne komunikacije.

Tokom protekle godine Program je pripremio razne promotivne materijale: 500 blokova, 500 fascikli, 500 fascikli sa tvrdim koricama, 500 plastičnih olovaka, 500 informatora o Programu na jednoj strani (na srpskom i engleskom jeziku), 200 šolja, 120 eksternih telefonskih baterija, 150 podloga za kompjuterskog miša, 50 organizatora u papirnom povezu i četiri rolo banera. Takođe, izrađeno je deset zidnih i samostojećih spomen ploča kako bi se istakao doprinos donatora projektima, uključujući i zidne spomen ploče za fakultet u Bujanovcu i table za Prihvatni centar za migrante/izbeglice u Preševu. Osim toga, 910 plakata, jedan rolo baner, 50 diploma i 70 info-grafikona, kao i 20 oglasnih tabli je napravljeno za promociju raznih PDP i aktivnosti različitih sektora.

Implementacija Strategije internih komunikacija se nastavila i nekoliko ključnih alata relevantnih za interne i eksterne komunikacije je razvijeno ili ažurirano, uključujući Priručnik, Briefing Tool Kit, kalendar događaja i pregled svih projekata PRO1, PRO2, EU PROGRES i Evropski PROGRES.¹¹⁴

4.2 Sprovođenje kampanja javnog zagovaranja / podizanja nivoa svesti u partnerstvu sa civilnim društvom uz posvećivanje pažnje evropskim vrednostima

Izbor konsultantske kuće koja će podržati Evropski PROGRES u realizaciji prve informacione i kampanje javnog zagovaranja na temu "Približavanje evropskih integracija stanovnicima jugoistočne i jugozapadne Srbije" je prekinut zbog toga što nije bilo kvalitetnih ponuda. Kampanja je takođe odložena zbog rizika negativne promene u javnom mnjenju zbog politike EU tokom ekonomske krize u Grčkoj i kasnije migrantske krize. Rezultati novijih anketa među stanovništvom pokazali su da promena nije bila značajna, niti dugotrajna. Sektor komunikacija Evropskog PROGRESA, u skladu sa okvirom utvrđenim Programskim dokumentom i Strategijom komunikacija, te u dogovoru sa donatorima, je odlučio da strateški spoji prvobitno planirane dve kraće odvojene kampanje u jednogodišnju komunikacionu kampanju usmerenu na medije i mlade – dve grupe publike koje su u anketama građana identifikovane kao najuticajniji faktori u pitanjima vezanim za evropske integracije.

Odabrana je tema "Evropa, to si ti" - Približavanje evropskih integracija medijima i mladima u jugoistočnoj i jugozapadnoj Srbiji i sačinjen je OPZ¹¹⁵ u konsultacijama sa DEU, SDC i SEIO. Kampanja će obuhvatiti različite aktivnosti, od pružanja mogućnosti medijima da unaprede znanje o EU i izveštavanje o projektima EU, do angažovanja mladih u školama i preko lokalnih festivala. Kampanja će biti pokrenuta u septembru 2016. godine.

Upravljanje i koordinacija

Upravni odbor Programa

Održane su tri sednice UOP-a, dok je postupak elektronskog glasanja korišćen četiri puta da bi se olakšao efikasan nastavak aktivnosti i omogućile izmene programskih pristupa.

Pored toga UOP je koristio postupak elektronskog glasanja četiri puta:⁷⁹ za razmatranje i usvajanje predloga za finansiranje PDR, koji je organizovan od 1. do 10. jula 2015; od 17. do 25. decembra 2015. godine, da razmotri manje modifikacije PDP-a za pružanje podrške za JPP, koji je prvobitno odobren u aprilu 2015; da razmotri predložene izmene pristupa početkom septembra 2015. godine;

¹¹⁴ Svi novoizrađeni alati se mogu dobiti od Evropskog PROGRESA

¹¹⁵ [OPZ za prvu kampanju Evropskog PROGRESA](#)

na kraju, UOP je usvojio projekte preporučene za finansiranje kroz drugi PDP CIF-a i projekte JPP i ova procedura je započeta 22 juna i biće završena 1 jula 2016. godine.

Nakon odlaganja redovnog kvartalnog sastanka Programa zbog izbora u aprilu, drugi Godišnji UOP je planiran za početak avgusta 2016. godine.

Finansije

Ključni finansijski pokazatelji koji se odnose na izveštajni period su sledeći:

- Ukupni rashodi na dan 30. juna 2016. godine su iznosili 6.813,244.47 evra ili 39.02% ukupnog budžeta Programa.
- Ukupna potrošnja u periodu jul 2015 – jun 2016 je 4,442,964.09 evra.
- Donatorska sredstava su trošena ravnomerno i u skladu sa odobrenim budžetima projekata: 4.934,876.23 evra ili 72,43% ukupnih rashoda je izvršeno iz sredstava EU, dok je 1.878,368.08 evra ili 27,57% ukupnih rashoda izvršeno iz sredstava SDC.
- Ukupno izvršenje u prvoj polovini 2016. godine je bilo 1.406,458,77 evra. Projektovano izvršenje u drugoj polovini 2016. godine je 5.104,956.33 evra.
- Druga tranšau iznosu od 4.519.390,76 evra od DEU je primljena
- Treća, četvrta i peta tranša od SDC u ukupnom iznosu od 2,080,000 evra je primljena

Finansijska i administrativna evidencija Evropskog PROGRESA se vodi u skladu sa pravilima i procedurama UNOPS-a. Postupak za dobijanje poreskog izuzeća za sredstva Programa je pokrenut i sproveden, što je omogućilo plaćanje računa bez PDV-a. Bankovni račun Programa otvoren je preko Uprave za trezor, čime je omogućeno plaćanja putem lokalnog bankovnog računa.

Evropski PROGRES je uspostavio mehanizam za planiranje i praćenje pet nivoa programskog budžeta: budžeta, rashoda, preuzetih obaveza, sredstava planiranih za aktivnosti koje UOP još nije odobrio i sredstava za aktivnosti čije sprovođenje je UOP odobrio, ali ugovori još nisu sklopljeni. Zaposleni Programa ove nivoe prate na dnevnoj, mesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj osnovi.

Nabavke i bespovratna sredstva

Nabavke u Evropskom PROGRES-u sprovode se u skladu sa politikama nabavki UNOPS-a¹¹⁶ koje obezbeđuju poštovanje četiri vodeća principa nabavki: najboljeg odnosa cene i kvaliteta; pravičnosti, integriteta i transparentnosti; delotvorne konkurencije i najboljeg interesa UNOPS-a i njegovih partnera.

Aktivnosti nabavke su bile intenzivne u izveštajnom periodu: oglašeno je 12 tendera čija je procenjena vrednost bila veća od 50.000 USD, od kojih su za osam dodeljeni ugovori; 35 tendera čija je vrednost bila od 5.000 USD do 50.000 USD, od kojih su za 23 dodeljeni ugovori; i bilo je 49 postupaka nabavke male vrednosti, ispod 5.000 USD¹¹⁷, od kojih je ugovorena 41.

Nije bilo nikakvih formalnih pritužbi na bilo koji od izvršenih procesa nabavki. Uočeno je da je više zahteva za dostavljanje ponuda otkazano nego u prethodnom izveštajnom periodu, posebno onih

¹¹⁶ UNOPS je dobio korporativni sertifikat Ovlašćenog instituta za nabavke (*eng. Chartered Institute of Procurement and Supply - CIPS*) 2011. godine, koji potvrđuje izvrsnost pravila, procedura i praksi u oblasti nabavki. Takođe je dobio zlatni nivo u Analizi održivosti nabavki koju sprovodi CIPS.

¹¹⁷ Ovi podaci su u američkim dolarima jer UNOPS koristi ovu valutu i primenjuje različite metode nabavki, između ostalog, u zavisnosti od procenjene vrednosti robe, radova ili usluga.

koje se odnose na podršku za pokretanje poslovanja za žensko preduzetništvo zbog neadekvatnih specifikacija. Usled toga je nekoliko kupovina otkazano i ponovo oglašeno sa revidiranim specifikacijama.

Sledeći tenderi bili su uspešno zaključeni i ugovori dodeljeni:

- Pružanje usluga za podršku opštinama u unapređenju socijalnog uključivanja kroz zapošljavanje ugroženih i marginalizovanih grupa
- Pružanje usluga u vezi sa obezbeđivanjem asistenata u nastavi za lokalne nastavnike u osnovnim školama u Preševu i Bujanovcu za predmet srpski kao nematernji jezik
- Nabavka nameštaja za zgradu Odeljenja subotičkog Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu
- Obezbeđenje nastavnog materijala za učenje srpskog jezika kao nematernjeg za 16 osnovnih škola u Preševu, Bujanovcu i Medveđi
- Kupovina kamiona za odnošenje smeća za Preševo
- Kupovina šest vozila za projekte Evropskog PROGRESA
- Pružanje usluga tehničkog prijema za zgradu Odeljenja subotičkog Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu
- Kupovina artikala za Prihvatni centar za migrante u Preševu
- Kupovina medicinske opreme za žene preduzetnice
- Kupovina opreme za izradu stolarije za žene preduzetnice
- Kupovina opreme za juvelirske i časovničarske radnje, u okviru podrške ženskom preduzetništvu
- Kupovina opreme za proizvodnju creva za sisteme za navodnjavanje kap po kap za žene preduzetnice
- Štampanje letaka za planove kapitalnih investicija
- Kupovina stomatološke opreme za žene preduzetnice
- Kupovina mašine za dubljenje drveta za žensko preduzetništvo
- Kupovina trofeja, pehara, medalja i promotivnih materijala za Olimpijadu mladih
- Izrada tehničke dokumentacije za zaštitu od erozije i bujičnih voda u slivu reke Jablanice
- Obezbeđivanje redovnog održavanja za šest novih vozila Evropskog PROGRESA

Program je tokom izveštajnog perioda dodelio sledeće bespovratne pomoći:

- 21 Sporazum o dodeli bespovratnih sredstava za podršku izradi 31 plana detaljne regulacije
- 11 Sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava za podršku u uvođenju i razvoju geografskih informacionih sistema
- Tri Sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava za podršku sklopljena sa Sandžačkim odborom za zaštitu ljudskih prava i sloboda, Yurom centrom i Udruženjem za muzičku umetnost

Ljudski resursi

Planiranje angažovanja radne snage je ostalo u fokusu Evropskog PROGRESA tokom čitavog izveštajnog perioda i angažovani su kandidati sa specifičnim stručnim znanjima neophodnim da bi se odgovorilo na potrebe Plana rada Programa. Konkretno, program je zaposlio sledeće konsultante na kratkoročnim ugovorima: analitičara za konkurentnost, konsultanta za lokalne samouprave, analitičara za resurse u oblasti nameštaja od tvrdog drveta, konsultanta za geografske i informacione sisteme, konsultanta za IPARD, konsultanta za marketing i konsultanta za razvoj agrobiznisa.

Pored toga, program je ušao u restrukturiranje Sektora komunikacija angažovanjem menadžera za komunikacije i saradnika za komunikacije. Takođe, preduzeti su koraci za restrukturiranje i jačanje

kapaciteta Sektora za dobro upravljanje i socijalno uključivanje. Rezultat procesa je bilo popunjavanje pozicije savetnika za dobro upravljanje i rodnu. Sektor je dodatno ojačan angažovanjem saradnika na Programu za pitanja osnaživanja ugroženih grupa. Aktivnosti Programa na jugu i jugozapadu zemlje je dodatno podržao saradnik Programa angažovan u septembru 2015. godine. Evropski PROGRES je po prvi put učestvovao u UNOPS programu stažiranja za jednog stažistu sa ciljem da na taj način promoviše znanje i najbolje prakse među mladim talentima.

Učinak zaposlenih na programu se stalno ocenjuje kroz cikluse evaluacije za kalendarsku godinu. Izvršena je ocena učinka zaposlenih za 2015. godinu i utvrđeni su pojedinačni ciljevi vezani za učinak u 2016. godini. Ovi ciljevi su specifični, merljivi, usklađeni, realistični i vremenski ograničeni (SMART), čime se omogućava ocena individualnog angažmana, doprinosa i postignutih rezultata.

Pri utvrđivanju ciljeva učinka za 2016. godinu, zaposleni su radili na svom planu razvoja koristeći priliku da pohađaju obuke koje su bile omogućene iz korporativnih sredstava UNOPS-a. Na osnovu individualnih razvojnih planova, Program je utvrdio svoj plan učenja za 2016. godinu.

Održane su sledeće specifične obuke vezane za praksu¹¹⁸:

- Dva člana tima su završila kurs za lidere Centra za izdavaštvo Ekonomskog fakulteta Harvard;
- Savetnik za infrastrukturu je završio Napredni program sertifikacije za upravljanje projektima Univerziteta Stanford, koji je osmišljen da unapredi veštine za upravljanje promenama;
- Menadžerka Sektora za dobro upravljanje i socijalno uključivanje je završila osnovni kurs za upravljanje projektima UNOPS-a, koji sadrži ključnu metodologiju i alate UNOPS-a za upravljanje projektima;
- Ispit iz osnova PRINCE2 je završio jedan zaposleni, dok je ispit za nivo praktičara položilo četiri zaposlena Programa. Na ovaj način, kapacitet Programa za korišćenje UNOPS-ove metodologije za upravljanje projektima je značajno ojačan;
- Obuku o uvodu u osnove upravljanja FIDIC ugovorima i primene raznih ugovornih uslova je pohađalo osam menadžera i inženjera Programa;
- Menadžer Operacija, službenici za finansije, nabavku i ljudske resurse su pohađali obuku namenjenu naprednim korisnicima za Program unapređenja poslovanja i inovacije (*Business Improvement and Innovation Programme-BIIP*) koji je UNOPS uveo u celom svetu od 1. januara 2016. godine;
- Radionicu o održivim nabavkama osmišljenu da pomogne učesnicima da steknu potpuno razumevanje održivih nabavki i valjano pristupaju realizaciji je pohađalo petoro zaposlenih na Programu;
- Zaposleni na Programu su pohađali radionicu o standardima ponašanja koja se bavila etičkim standardima i poštovanjem etike
- Menadžerka za komunikacije i stažistkinja na programu su pohađale internu obuku iz dobrog upravljanja

Novozaposleni su završili obavezne i snažno preporučene kurseva UNOPS-a i prošli su kroz obavezan proces uvođenja.

Logistika

Uspostavljeni su logistički aranžmani za realizaciju Programa. Programske kancelarije u Nišu, Novom Pazaru, Vranju i Beogradu su u potpunosti funkcionalne. Poboljšanja izvedena u prostorijama objekata u prethodnom periodu se održavaju u optimalnom ispravnom stanju i sa optimalnim troškovima. U junu 2016. godine, kancelarija Programa u Beogradu je preseljena iz Šumatovačke 59

¹¹⁸ Ove obuke se finansiraju iz korporativnog budžeta UNOPS-a osim obuke FIDIC koja je deo programskih aktivnosti

u Šumatovačku 78-80, što je omogućilo bolje radne uslove i uslove za primanje posetilaca Programa i održavanje sastanaka.

Pružena je podrška za organizaciju 52 događaja, uključujući radionice, obuke, info sesije, prijeme, posete delegacija. Logističke usluge su obuhvatile obezbeđivanje smeštaja, prostora za konferencije, prevoza, obroka i osveženja, itd. Sve usluge su nabavljene uz maksimalnu efikasnost u pogledu vremena i troškova.

Zaposleni Evropskog PROGRESA su obavili 452 službena putovanja kod kojih se vodilo računa o optimizaciji opšte efikasnosti putovanja.

Šest novih vozila je kupljeno u martu 2016. godine kako bi zamenila vozila Programa koja su starija od pet godina i svako je prešlo više od 200.000 km. Pošto su vozila u dobrom voznom stanju, u dogovoru sa donatorima biće donirana opštinama na jugozapadu Srbije, dok će jedno oštećeno vozilo biti prodato u viđenom stanju.

Bezbednost

Nisu zabeleženi nikakvi bezbednosni problemi, niti pretnje osoblju Evropskog PROGRESA ili po realizaciju programa tokom perioda izveštavanja.

U skladu sa bezbednosnim aranžmanima, program je sproveo ili omogućio sledeće ključne aktivnosti:

- Program ima kontakt osobu za bezbednost. Menadžer Operacija i službenici Odeljenja za sigurnost i bezbednost UN (UNDSS) pružili su relevantne informacije^[1];
- Službenici UNDSS su posetili kancelarije u Vranju i Nišu u oktobru 2015. godine i kancelariju u Novom Pazaru u junu 2016. godine. Posete su obuhvatile ažuriranje spiskova zaposlenih i vozila, protivpožarnih planova i ostale slične dokumentacije. Nisu utvrđeni nikakvi bezbednosni problemi. Program je postavio nadzornici za bezbednost za kancelarije u Vranju, Nišu i Novom Pazaru.;
- Sa novim zaposlenima u Evropskom PROGRESU održan je informativni sastanak na temu bezbednosti, sa posebnom akcentom na bezbedno upravljanje vozilima i procedure koje se odnose na putovanja;
- UNDSS je sproveo besplatnu obuku o protivpožarnoj zaštiti za pet zaposlenih na Programu. Polaznici obuke su dobili sertifikat o protivpožarnoj zaštiti koji važi godinu dana;
- Uspešno su obavljena četiri obavezna bezbednosna testa komunikacija putem SMS-a. Stopa uspešnosti na nivou čitavog RSOC u 2015. godini povećala se na 92% u poređenju sa prvom polovinom godine. Samo jedan zaposleni u Evropskom PROGRESU nije odgovorio u drugoj polovini 2015. godine. Preduzete su korektivne mere. Tokom drugog perioda testiranja u prvoj polovini 2016. godine, svi članovi tima Evropskog PROGRESA su odgovorili na testiranje. Dva testa telefonske komunikacije preko satelita su uspešno izvedena u kancelarijama u Beogradu i Nišu;
- Ažurirana su bezbednosna dokumenta za sve zaposlene. Sve kolege su dobile podsetnik da se upoznaju sa bezbednosnim politikama i procedurama. Svi zaposleni su položili osnovni i napredni test iz bezbednosti;

Spiskovi zaposlenih se ažuriraju i šalju Odeljenju za sigurnost i bezbednost (UNDSS) svakog meseca.

^[1] Odeljenje za sigurnost i bezbednost (UNDSS) je nadležno za rukovođenje, pružanje operativne podrške i nadzor nad sistemom upravljanja bezbednošću, obezbeđivanje maksimalne bezbednosti zaposlenih i izdržanih lica koja ispunjavaju uslove, kao i za omogućavanje najsigurnijeg i najefikasnijeg sprovođenja programa i aktivnosti u okviru sistema Ujedinjenih nacija.

Informacione i komunikacione tehnologije

Stalno zaposleni u Evropskom PROGRESU imaju UNOPS email naloge i pristup UNOPS Intranetu, što omogućava internu i eksternu komunikaciju. IKT hardverska oprema je postavljena da omogućí rad programa, bezbedno skladištenje i čuvanje podataka. Mrežna infrastruktura je konfigurisana tako da omogućí pristup e-pošti, softveru za planiranje resursa preduzeća (Enterprise Resource Planning - ERP) i korporativnim onlajn resursima.

Počev od 1. januara 2016. godine UNOPS je uveo oneUNOPS, alat na korporativnom nivou koji pruža hosting za paket integrisanih proizvoda, uključujući i novi ERP sistem, sistem za upravljanje projektima i portfoliom preduzeća (Enterprise Project and Portfolio Management - EPPM) i sistem za upravljanje poslovnim odnosima (BRM/CRM). Alat oneUNOPS omogućava korisnicima Programa jednu tačku pristupa svim poslovnim aplikacijama, poslovnoj analitici, kontrolnom panelu (*eng. dashboard*), i detaljnim transakcionim informacijama na nivou čitave organizacije.

U nastavku su navedene ključne aktivnosti u oblasti IKT:

- Zamenjena je oprema za 19 zaposlenih na Programu tokom 2015. godine. Kupljeno je šest desktop računara i 13 laptop računara za tu svrhu;
- Tri servera su nabavljena; jedan server manjeg kapaciteta je montiran da služi kao rezervna opcija u kancelariji u Nišu, jedan je iskorišćen da se uspostavi infrastruktura za domen u Novom Pazaru, a treći služi kao WSUS server u kancelariji. NAS server je instaliran u kancelariji u Vranju;
- Legalizacija licenci za poslovne softvere je završena tokom 2015. godine i obuhvatila je 10 licenci za MS Office, devet licenci za Microsoft Project, jednu za AutoCAD LT i 14 softverskih licenci za Adobe Acrobat. Antivirusne licence su nabavljene da pokriju IKT mrežu Programa; backup Internet opcija za kancelariju u Beogradu je izmenjena kako bi obuhvatila period do 1. juna 2017. godine;
- Ranije uspostavljene rezervne opcije IKT podrške (*eng. backup*) za kancelarije u Nišu i Beogradu su izmenjene da traju do juna 2017;
- Veb-sajt Evropskog PROGRESA ostaje u funkciji i dostupan je na: www.europeanprogres.org;
- Veb portal www.konkurentnostopstina.org je postavljen kao podrška Sektoru Programa za jačanje konkurentnosti;
- Veb-sajt prethodnog programa, EU PROGRESA, je aktivan i dostupan je na: www.euprogres.org.
- Počevši od 1. januara 2016. godine plaćanje privatnih poziva sa službenog broja mobilnog telefona je regulisano kroz Standardnu operativnu proceduru.

Izveštavanje

Sačinjena su tri kvartalna izveštaja od jula 2015 do juna 2016 i UOP ih je jednoglasno usvojio. Izveštaji su predstavljeni ključnim korisnicima na sednicama UOP-a, a široj javnosti su dostupni na veb-sajtu Evropskog PROGRESA.¹¹⁹ Kvartalni izveštaji sadrže pregled napretka i učinka, pitanja upravljanja, analizu rizika i problema, kvaliteta i održivosti, kao i uvide u vezi sa ključnim mestima za naredni period izveštavanja i informacije o stečenim poukama.

Zaposleni u Evropskom PROGRES-u pripremaju nedeljne i mesečne izveštaje. Program takođe priprema mesečne izveštaje za UNOPS u Srbiji i, mada to nije ugovorna obaveza, mogu da budu dostavljeni SEIO i donatorima na zahtev.

¹¹⁹ [Evropski PROGRES, Kvartalni izveštaji](#)

Praćenje

Evropski PROGRES nastavlja da koristi fazno planiranje¹²⁰ sa ciljem da pojača kontrolu nad ostvarivanjem napretka. Pored Opšteg plana rada, u okviru Programa se sačinjavaju kvartalni planovi rada u kojima se utvrđuju aktivnosti i rezultati koji treba da budu postignuti u periodu obuhvaćenom planom, kao i nosioci odgovornosti za ostvarenje plana.

U Evropskom PROGRESU je sačinjena Matrica sa ključnim socio-ekonomskim pokazateljima¹²¹ za njegovo područje odgovornosti. U okviru Programa sakupljeni su relevantni podaci za 2014. godinu 2015. godinu kako bi se pratili glavni razvojni trendovi u ovom području.¹²²

U okviru Programa uspostavljen je alat koji omogućava praćenje rezultata, ishoda i uticaja svih pojedinačnih projekata koji dobili podršku preko Evropskog PROGRESA.

Rizici i problemi

U skladu sa Strategijom upravljanja rizicima, Evropski PROGRES identifikuje i procenjuje rizike, a potom planira i sprovodi odgovore na njih. Treba istaći sledeće rizike i probleme¹²³:

Devetomesečno kašnjenje u realizaciji šeme za dodelu bespovratnih sredstava za lokalne infrastrukturne projekte kojim upravlja CFCU i dalje je ključno pitanje. U ranijem periodu, ovo kašnjenje je umanjilo interesovanje LSU za Program, jer su one i dalje najviše zainteresovane za infrastrukturne projekte; izvodljivost značajnog dela aktivnosti u oblasti dobrog upravljanja koje su povezane sa napretkom u realizaciji infrastrukturnih projekata je dovedena u pitanje; dalje obuke na poslu o upravljanju FIDIC ugovorima mogle bi da budu odložene; bez ovih konkretnih projekata sposobnost Evropskog PROGRESA da generiše vidljivost podrške donatora, Evropske unije i Vlade Švajcarske, je značajno smanjena. Ovo pitanje je redovno podizano na nivo UOP-a i korektivne radnje su obuhvatale izmene pristupa i budžeta Programa sa čim se UOP složio u septembru 2015 što je formalizovano sa donatorima u januaru 2016. godine, te je, između ostalog, uvedena posebna šema bespovratnih sredstava za lokalnu infrastrukturu. Deo problema ostaje nerešen, jer Program niti je u mogućnosti da prati infrastrukturne projekte koji se realizuju uz podršku CFCU, niti da završi svoju ocenu jer će se oni odvijati izvan trajanja Evropskog PROGRESA.

Drugo najveće pitanje koje je imalo negativan uticaj na Program su parlamentarni i lokalni izbori u aprilu 2016. godine. Ne samo da su aktivnosti bile usporene zbog predizbornih kampanja, već je i vreme potrebno za formiranje vlade bilo duže nego što je prvobitno najavljeno. Do kraja juna 2016. godine, nacionalna Vlada još nije bila formirana, dok na lokalnom nivou, mada je većina lokalnih samouprava uspostavljena, one nisu u potpunosti funkcionalne, a razvojni projekti nisu prioritet u njihovim planovima i programima.

To je direktno uticalo na nekoliko aktivnosti. Na primer, izbori i pravni okvir od 60 dana za formiranje lokalnih skupština, su odložili verifikaciju planova kapitalnih investicija za period 2016-2020. godina u 13 LSU, ali takođe može da znači da LSU gde su se dogodile velike političke promene možda neće biti

¹²⁰ Fazni (Kvartalni) planovi se mogu dobiti od Evropskog PROGRESA i dostavljaju se na razmatranje i odobravanje sa Kvartalnim izveštajima

¹²¹ Matrica u kojoj su prikazani ključni socio-ekonomski pokazatelji za ovo područje se može dobiti od Evropskog PROGRESA.

¹²² Tabela koja daje uvid u ključne socio-ekonomske podatke može se naći u Aneksu xx

¹²³ PRINCE2 pravi jasnu razliku između rizika i problema. Da bi izveštavanje bilo jednostavno, koliko god je to moguće, u ovom odeljku je dat objedinjeni pregled rizika i problema.

voljne da uopšte usvajaju PKI. Takođe, nedostatak administrativnog osoblja i postizborna pauza u nastavku dogovorenih aktivnosti zbog nestabilne političke situacije ili slabije međusobne komunikacije i promene u kancelarijama za LER doveli su do toga da prikupljanje i unos podataka na portal konkurentnosti nisu počeli u pet LSU. U nastojanju da odgovori na to, program održava odnose sa ključnim zainteresovanim stranama i radi sa gradonačelnicima kako bi detaljno objasnio prednosti Portala. Ovo će biti dodatno poboljšano kroz podršku u prikupljanju podataka i unosu podataka koju će pružiti analitičar za konkurentnost koga je angažovao Program.

Pored izbora, Evropski PROGRES je zabeležio političke nestabilnosti u najmanje pet lokalnih samouprava u toku protekle godine. Ove promene su često praćene promenama zaposlenih u opštinama i izmenama razvojnih prioriteta. Uticaj je negativan: deo posla koji je obavljen ranije u smislu prenošenja znanja o upravljanju projektima, dobrom upravljanju i nekim drugim manje opipljivim konceptima, je delimično izgubljen; novo rukovodstvo možda neće podržati neke projekte koje su započeli njihovi prethodnici; uprkos dobroj volji, novi timovi nemaju stručnost i iskustvo da odgovore na prilike. Kao odgovor na to, uloženi su naponi da se (ponovo) uspostave odnosi sa novim osobljem i podigne nivo svesti među njima o Programu i njihovim obavezama. Međutim, zbog obima promena, neke lokalne samouprave možda neće moći da podignu svoj učinak do nivoa potrebnog da bi imali koristi od programa.

Zabeležena su kašnjenja, posebno na projektima vezanim za izradu tehničke dokumentacije i ažuriranje registra poreskih obveznika, što se delimično može pripisati neefikasnosti opština ili nedavnim promenama u zakonodavstvu, ali su ona takođe pokazala da i primaoci bespovratnih sredstava i Evropski PROGRES treba realnije da planiraju trajanje projekta. Na primer, akcionim planovima primalaca bespovratnih sredstava obično je predviđeno mesec dana za pripremnu fazu (formiranje tima za realizaciju bespovratnih sredstava, sufinansiranje, plaćanja itd.), ali u praksi to traje između dva i tri meseca (Evropski PROGRES takođe ima interne procedure koje mora da sprovede i one traže vreme). Iako je ova pouka utvrđena ranije, postoji potreba da se dodatno poboljša disciplina u tom pogledu - biće odvojeno više vremena za pripremnu fazu, dok će Evropski PROGRES organizovati sastanak sa primaocem bespovratnih sredstava ako kašnjenje dostigne mesec dana.

Niže cene na tržištu u Srbiji su značile da su troškovi realizacije projekata za izradu glavnih projekata mogli da budu niži i do 35% od planiranog doprinosa u iznosu od 538.000 evra. Slična situacija je i sa bespovratnim sredstvima za izradu PDR. Program nastavlja da prati razvoj događaja i ako to postane trend, on će pripremiti opcije za korišćenje neutrošenih sredstava.

Nedostatak fleksibilnosti u odgovaranju na novonastale razvojne izazove i mogućnosti u području odgovornosti je ublažen kroz izmene i dopune Programa aktivnostima kroz koje se pitanja ovih rizika adekvatno rešavaju. Pored već navedenog raspisivanja PDP-a za lokalnu infrastrukturu, UOP se saglasio da se raspišu PDP za podršku MMP, uključivanju Roma i Romkinja, omladinskom preduzetništvu i za finansiranje prioritarnih projekata zaštite od poplava u području Programa.

Na kraju, Komisija koja ispituje okolnosti PDP-a za Geografski informacioni sistem (GIS), čiji su rezultati navodno saopšteni spoljnim zainteresovanim stranama, je zaključila da nijedan član osoblja UNOPS-a nije namerno i direktno otkrio rezultate bilo kojoj spoljnoj zainteresovanoj strani. Primenjujući preporuke Komisije, sačinjena je i usvojena Standardna operativna procedura (SOP) kojom se regulišu PDP, a posebno transparentnost i odgovornost svih zaposlenih, kao i efikasnost i delotvornost, i ona se sprovodi.

U Registru rizika i problema¹²⁴ dat je pregled početnih i novoutvrđenih rizika i problema koji su se pojavili.

Kvalitet i održivost

Evropski PROGRES dosledno primenjuje metodologiju za upravljanje projektima Kancelarije Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS), težeći da postigne standard izvrsnosti i starajući se da partneri mogu da koriste prakse koje su odraz vodećih međunarodnih standarda. Usklađenost Programa sa ovim standardima je potvrđena na sva četiri sastanka posvećena proveri kvaliteta, koji se održavaju kvartalno¹²⁵. Evropski PROGRES je takođe među onim projektima koje sprovodi UNOPS Srbije čije su prakse najzrelije, u smislu upravljačkih kontrola, upravljanja koristima, finansijskog upravljanja, angažovanja zainteresovanih strana, upravljanja rizikom, upravljanja organizacijom i upravljanja resursima.

S obzirom da ga realizuje UNOPS, Evropski PROGRES ima koristi od njegovih struktura, kao što je Kancelarija za upravljanje projektima (KUP), koja se aktivno stara ne samo o tome da se promovišu najbolji standardi upravljanja projektima, već i da se izgrade kapaciteti i prate rezultati na jedan vidljiv način, doprinoseći tako efikasnosti, delotvornosti i održivosti Programa. Dokazi, sakupljeni tokom analize proizvoda Programa namenjenih upravljanje koju je sprovedla KUP, pokazali su da su primenjivani odgovarajući koraci i konsultacije sa relevantnim zainteresovanim stranama tokom pripreme svih pisanih dokumenata.

Uvođenje sistema oneUNOPS Enterprise Resource Planning (ERP), 1. januara 2016. godine, označilo je važnu prekretnicu, jer ne samo da će on pojednostaviti radne procese, već će i omogućiti pristup naprednijoj poslovnoj analitici za projekte koje realizuje UNOPS.

Tokom srednjoročne evaluacije Strategije komunikacija, zainteresovane strane su izjavile da Evropski PROGRES doživljavaju kao najvidljiviji projekat koji finansira Evropska unija (EU) na jugu i jugozapadu Srbije, čija je komunikacija otvorena, jasna, informativna i prilagođena ciljnoj publici, sa profesionalnom, brzom i efikasnom uslugom njegove izvršne agencije - Kancelarije Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS). Zahvaljujući doslednosti vizuelnog identiteta Programa, koji je u skladu sa zahtevima donatora i zahtevima Vlade Republike Srbije, ne bi bilo pogrešno reći da Evropski PROGRES postavlja standarde u ovoj oblasti. Odgovarajuće angažovanje zainteresovanih strana, posebno tokom realizacije projekata visokog rizika, osigurala je transparentnost, stvorila dobru volju i izgradila poverenje. Izveštaji Programa su dobro napisani i znalački rešavaju pitanje velikog obima informacija.

Program je bio agilan u bavljenju stečenim poukama, uključujući i kroz komunikacijske aktivnosti. Na primer, uvidelo se da saopštenja za medije koja se odnose na sednica UOP-a treba da se usredsrede na ukupan budžet, a ne na njegove pojedine delove, kako bi mediji sa nacionalnom pokrivenošću o njima više izveštavali. Ovo je odmah ispravljeno.

Pored toga, primenjujući strategije upravljanja kvaliteta RSPC i Evropskog PROGRESA, program obavlja sledeće provere kvaliteta:

- Za sve obuke/radionice/informativne sesije se radi evaluacija. Povratne informacije se analiziraju i čuvaju radi identifikacije pouka i dobre prakse. Preko 90% učesnika je ocenilo obuke kao veoma pozitivne i korisne.

¹²⁴ Registar rizika i problema može se naći u Aneksu V, prilog 5.3

¹²⁵ Sastanci posvećeni proveri kvaliteta su održani kako sledi: za III kvartal 2015. godine 5. oktobra, IV kvartal 2015. godine 18. januara 2016. godine, za I kvartal 2016. godine 30. marta i za II kvartal 2016. godine 11. jula.

- Svaki sporazum o dodeli bespovratnih sredstava se kontinuirano prati i kontroliše najmanje dva puta u toku realizacije. Provere obuhvataju administraciju i finansijsku kontrolu, kao i davanje saveta korisnicima koji olakšavaju primenu.
- Projekti se obilaze, uključujući posete radi provere da li realizacija napreduje u skladu sa odobrenim predlogom. U slučaju uočenih problema, program preduzima korektivne mere.
- Inspekcija projekata na lokaciji, odnosno provera isporuke opreme korisnicima ili tehničkih elemenata projekata

Održivost

Aktivnosti Programa proizilaze iz nacionalnih politika i podržavaju njihovo sprovođenje na lokalnom nivou i ovaj pristup doprinosi održivosti na srednji i dugi rok. Na primer, intervencije koje se odnose na izradu planova detaljne regulacije su usaglašene sa Zakonom o planiranju i izgradnji, program podrške za mala i srednja preduzeća je u skladu sa Strategijom za podršku razvoja malih i srednjih preduzeća, preduzetništva i konkurentnosti za period od 2015. do 2020. godine, dok se podrška romskoj zajednici prvenstveno zasniva na pilotiranju mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja za period od 2016. do 2025. godine.

Nacionalno vlasništvo nad programom je osigurano na više nivoa: u UOP-u su relevantne nacionalne institucije i ključne zainteresovane strane; osmišljene su konkretne aktivnosti u konsultacijama sa resornim ministarstvima i državnim institucijama - na primer, naponi za poboljšanje učenja srpskog jezika kao nematernjeg jezika su osmišljene i sprovedene u bliskoj koordinaciji sa KT, program za MSP je formulisan sa Ministarstvom privrede, dok je Ministarstvo poljoprivrede dalo ulazne elemente za aktivnosti kojima se pruža podrška grupama poljoprivrednih proizvođača, da navedemo samo nekoliko primera; Evropski PROGRES se pretežno sprovodi kroz metodologiju bespovratnih sredstava kojom se primaocima daje vlasništvo nad projektima.

Čitav niz aktivnosti je zapravo ojačalo institucionalni okvir i doprinelo efikasnosti institucija. Na primer, obuke o DU, FIDIC, rodnim pitanjima, PB i PKI povećavaju kapacitete različite jedinica LSU, dok podrška lokalnim poreskim upravama i uvođenje programskih budžeta treba da povećaju efikasnost.

Konačno, održivost je redovni kriterijum za izbor projekata koji će biti finansirani. Ulažu se napori kako bi se osiguralo da pristupi sadrže kriterijum rodne ravnopravnosti, kao i da se u aktivnosti Programa integrišu mere zaštite životne sredine.

Dobro upravljanje

Čvrsto integrisanje DU u intervencije ne samo da poboljšava učinak lokalnih samouprava, već i doprinosi održivosti.

U januaru 2016 je Program formalno uveo Funkcionalni dijagram (FD). Formalno proglašenje FD daje osnovu za dalje jačanje ovog pristupa u svim komponentama Programa. FD navodi sve korake koje predlog projekta mora da prođe pre nego što dobije zeleno svetlo sa stanovišta DU i drugih transverzalnih pitanja i odobren za punu implementaciju.

Sačinjene su konkretne smernice o tome kako da se ispune zahtevi DU u smislu neophodnih procesa, očekivanih rezultata i ishoda, za aktivnosti na nivou Programa, a konkretne intervencije su izvršene kada su formulisani opisi poslova i zadataka (OPZ) i PDP za opštinske infrastrukturne projekte, razvoj JPP u opštinama, planiranje kapitalnih investicija, izradu programskih budžeta, podršku mikro i

malim preduzećima, podršku klasterima MSP, uvođenje geografskih informacionih sistema, stručne obuke za ugrožene i podršku grupama poljoprivrednih proizvođača.

Neophodna podrška je pružena i time što su ugrađeni aspekti rodne ravnopravnosti i socijalnog uključivanja, davanjem smernica prilikom izrade pomenutih OPZ/PDP, ali i u slučajevima CIF, podrške mladima kroz dodelu bespovratnih sredstava za samozapošljavanje putem pokretanja poslovanja, pilotiranja mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja, ili podrške lokalnim MRR.

Trening o dobrom upravljanju je održan za šest članova SEIO, u nastojanju da poboljša njihovo razumevanje ovog ključnog transverznog koncepta.. Obuka je dobila ocenjena pozitivno kao korisna od strane učesnika.

Naučene lekcije

Od 33 naučene lekcije u evidenciji naučenih lekcija, za 23 su primenjene preporuke, dok je za druge napravljen izvestan napredak. U nastavku je pregled ključnih pouka koje su primenjene:

- Rad na terenu sa različitim korisnicima zahteva različite pristupe u komunikaciji. Na primer, kanali komunikacije koji funkcionišu za LSU, kao što su mediji i informativne sesije nisu dovoljne da generišu zainteresovanost kod MSP ili poljoprivrednih proizvodnih grupa, pošto oni nisu često izloženi intervencijama razvojnih projekata. Nakon ove naučene lekcije Program je brzo modifikovao pristup kroz upotrebu drugih kanala i alata. Na primer, pri promociji PDP za MMP, Evropski PROGRES je, između ostalog, poslao više od 1.200 pisama svim potencijalnim aplikantima. Ovo je omogućilo dobar odaziv i potvrdilo da postoji potreba za pažljivim razmatranjem kako dopreti do određene publike.
- Evaluacioni upitnici koji se dele na svakom informativnom događaju kao način da se izmeri koliko je sam događaj bio delotvoran ne bi trebalo da budu primarni pokazatelj jer se oni često popunjavaju mehanički odgovorima koji se ne razlikuju mnogo. Program je počeo da koristi intervju sa učesnicima da bi dobio bolji uvid o kvalitetu radionica.
- Uvođenje formalnih pisanih upozorenja kao metoda da se opštine podsete da se neka akcija odlaže zbog njihove neaktivnosti je dokazano delotvoran način da se partneri nateraju da izvršavaju svoje obaveze prema standardima koje su sami postavili u svojim predlozima. Nekoliko pisama upozorenja je poslato i opštine su brzo reagovala.
- Novinari preferiraju dobijanje odštampanih saopštenja za javnost na samom događaju i stoga će Program osigurati da to bude preduzeto, pošto bi to trebalo da poboljša kvalitet i kvantitet medijske pokrivenosti.
- Materijali koji se podnose UOP-u na odobravanje treba da budu konzistentni i kao minimum da sadrže informacije o korisnicima, ciljnoj grupi, budžeti, kratak opis aktivnosti i siže nalaza procene predloga projekta.

Evidencija stečenih pouka Evropskog PROGRESa se nalazi u Aneksu V, Prilog 5.4.

Plan rada

U okviru rada na Godišnjem izveštaju, Evropski PROGRES je revidirao svoj Opšti plan rada¹²⁶ i sačinio plan za treći kvartal 2016. godine¹²⁷. Slede ključne aktivnosti za narednu godinu:

Rezultat 1

Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili poboljšanjem/ukidanjem postojećih postupaka i procesa poštujući načela dobrog upravljanja

Aktivnost 1.1

- Predstavljanje sačinjenih planova kapitalnih investicija na završnom događaju planiranom za septembar 2016. godine; praćenje izvršenja PB za 2016. godinu i realizacije projekata iz PKI i efekata lokalnih poreskih projekata.

Aktivnost 1.2

- Okončanje sprovođenja bespovratne pomoći za razvoj PDR i GIS i pripremanje publikacije o mogućnostima za ulaganja stvorenim izradom PDR.

Aktivnost 1.3

- Završetak obuka o Praktičnom vodiču Evropske komisije kroz procedure i pravila za nabavku i ugovaranje pomoći trećim zemljama (PRAG) i postupcima javnih nabavki u Srbiji
- Završetak komponente obuke na radu o modalitetu ugovora FIDIC

Aktivnost 1.4

- Pružanje podrške opštinama za unapređenje njihovih kapaciteta za dobro upravljanje kroz obuke i savetodavnu podršku
- Sprovođenje reformi u oblasti upravljanja u najmanje pet opština.

Aktivnost 1.5 i 1.7

- Nastavak praćenja institucionalnih kapaciteta lokalnih MRR i uvođenje rodnog budžetiranja
- Sprovođenje PDP-a za lokalne MRR, obezbeđivanje bespovratnih sredstava i praćenje realizacije

Aktivnost 1.6

- Uspostavljanje mreže opštinskih odbornica kroz partnerstvo sa UN Women

Rezultat 2

Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih proizvođača

Aktivnost 2.1

- Podrška LSU u primeni zakonodavstva koje se odnosi na izdavanje građevinskih dozvola
- Završetak procesa prikupljanja podataka za Portal konkurentnosti i postizanje pune funkcionalnosti Portala

Aktivnost 2.2

- Završetak projekata za zaštitu od erozije
- Završetak procesa davanja bespovratnih sredstava za izradu glavnih projekata za lokalnu infrastrukturu

¹²⁶ Opšti plan rada može se naći u Aneksu V, Prilog 5.5

¹²⁷ Plan rada za treći kvartal 2015. godine može se naći u Aneksu V, Prilog 5.6

Aktivnost 2.3

- Završetak izgradnje antierozivnih prepreka na slivovima Puste Reke i Raške
- Pružanje pomoći CFCU za realizaciju projekata bolnice u Vranju i objekta Hitne službe Doma zdravlja u Novom Pazaru

Aktivnost 2.4

- Završetak procesa davanja bespovratnih sredstava za lokalne infrastrukturne projekte
- Pružanje pomoći LSU u realizaciji bespovratnih sredstava koje dodeljuje CFCU za lokalne infrastrukturne projekte

Aktivnost 2.5

- Pružanje podrške opštinama u formulisanju lokalnih politika i/ili administrativnih propisa
- Pružanje podrške za transverzalne aspekte opštinskih infrastrukturnih projekata u skladu sa dinamikom procesa

Aktivnost 2.6

- Formulisanje politika i/ili propisa koji se bave pitanjem vertikalne koordinacije između Vlade i LSU
- Organizovanje radionica na temu vertikalne dimenzije i sakupljanje ulaznih elemenata od ključnih nacionalnih zainteresovanih strana

Aktivnost 2.7

- Dobijanje saglasnosti za projekte JPP i pružanje tehničke pomoći intervencijama koje su dobile podršku.

Aktivnost 2.8

- Zaključivanje preostala dva sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava sa klasterima. Povećanje produktivnosti za najmanje 15 preduzetnika, mikro ili malih preduzeća.

Aktivnost 2.9

- Uraditi tri elaborata za zaštitu oznake geografskog porekla i pružiti podršku za sertifikaciju ovlašćenih korisnika oznake geografskog porekla za jedan proizvod. Uvesti međunarodne standarde kvaliteta i bezbednosti hrane u 20 odabranih MSP. Sprovesti dva modula obuke za GPP i studijsku posetu jednoj od zemalja EU; dati bespovratna sredstva za pružanje podrške GPP.

Aktivnost 2.10

- Završavanje nabavke i započinjanje mentorske podrške

Rezultat 3

Pristup zapošljavanju koje pruža jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalno uključivanje najranjivijih i marginalizovanih grupa

Aktivnost 3.2

- Ponovo potvrditi pristup ovoj aktivnosti

Aktivnost 3.3

- Sprovesti PDP radi pružanja podrške LSU u sprovođenju stručnog obrazovanja

Aktivnost 3.4

- Jačanje kapaciteta LSU za uvođenje lokalnih politika zapošljavanja i socijalnih politika i dodela bespovratnih sredstava odabranim opštinama i praćenje realizacije

- Sprovođenje PDP-a za podršku romskim OCD, dodela bespovratnih sredstava i praćenje realizacije

Aktivnost 3.5

- Sprovođenje PDP-a za podršku samozapošljavanju mladih, dodela bespovratnih sredstava odabranim projektima i praćenje realizacije

Aktivnost 3.6

- Nabavka medicinske opreme za odabrane zdravstvene centre

Aktivnost 3.7

- Formulisanje koncepta za poboljšanje uslova rada i upravljanja lokalnim institucijama kulture u multietničkim opštinama

Aktivnost 3.8

- Završetak svih projekata u okviru prvog poziva Fonda za učešće građana (CIF)
- Implementacija projekata CIF 2 do juna 2017. godine

Aktivnost 3.9

- Realizacija projekta do juna 2017. godine - podrška mladima iz albanske zajednice za učenje srpskog jezika

Aktivnost 3.10

- Pružanje podrške u rešavanju pitanja u vezi sa migrantima i izbeglicama

Rezultat 4

Efekti evropskih integracija Srbije predloženi široj javnosti

Aktivnost 4.1

- Organizacija likovnog konkursa za kalendar Evropskog PROGRESA za 2017. godinu
- Priprema opštinskih profila i interaktivne mape za veb-sajt
- Priprema i distribuiranje četiri kvartalna biltena
- Organizacija najmanje tri posete visokih zvaničnika ovom području
- Organizacija pet sednica Upravnog odbora
- Organizacija podrške za najmanje tri lokalna letnja festivala
- Objavljivanje PDP-a za podršku lokalnim i regionalnim medijima

Aktivnost 4.2

- Sprovođenje kampanje od septembra 2016. godine do septembra 2017. godine

Aneks VI - Napredak u odnosu na pokazatelje u matrici logičkog okvira

 Aktivnost je završena i rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima

 Aktivnost se uopšteno gledano odvija u skladu sa planom

 Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom

 Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi indikatori	Napredak tokom izveštajnog perioda	Opšti status
Opšti cilj Doprinos održivom razvoju nedovoljno razvijenih delova Srbije kroz stvaranje povoljnijeg okruženja za razvoj poslovanja i infrastrukture, uz primenu principa dobrog upravljanja, unapređujući na taj način zapošljivost i socijalno uključivanje.		
<p>Srbija je napredovala na rang listi Izveštaja Svetske banke o uslovima poslovanja za najmanje pet mesta.</p> <p>Srbija napredovala na rang listi u Izveštaju o globalnoj konkurentnosti za najmanje pet mesta</p>	<p>Mesto Srbije u Izveštaju Svetske banke o uslovima poslovanja je poboljšano za devet mesta u 2016. godini¹²⁸. Sada se nalazi na 59. u odnosu na 68. mesto u 2015. godini.</p> <p>Srbija za sedam mesta popravila poziciju u Izveštaju o globalnoj konkurentnosti za 2014-2015. godinu. Trenutno zauzima 94. mesto dok je na listi za 2013-2014. godinu bila na 101. mestu.</p>	
Svrha programa Unapređenje upravljanja na lokalnom nivou i poboljšanje uslova za razvoj poslovanja i infrastrukture, unapređenjem i/ili jačanjem kapaciteta za planiranje i upravljanje, te unapređenjem povoljnog okruženja za poslovanje, kao i poboljšanjem sprovođenja politika socijalnog uključivanja i zapošljavanja.		
<p>Ukupna ulaganja u infrastrukturu povećana za najmanje 10% na godišnjem nivou</p> <p>Najmanje pet novih investicija u industriju do kraja Programa</p> <p>Izvoz sektora MSP povećan za najmanje 5% do kraja Programa</p> <p>(Ne)posredne aktivnosti sprovedene u okviru Programa omogućile zapošljavanje najmanje 1.500 ljudi</p>	<p>Projekti za izradu planova detaljne regulacije, tehničkih projekata, u kombinaciji sa naporima da se unapredi planiranje kapitalnih projekata i uvede dobra praksa za upravljanje infrastrukturuom stvaraju temelj za povećanje ulaganja u infrastrukturu.</p> <p>Projekti za klastere, uvođenje standarda kvaliteta, preduzetništvo žena i mladih, podršku MMSP, zaštitu geografskog porekla i akcije realizovane kroz partnerstvo civilnog društva i LSU trebalo bi da doprinesu rastu sektora MSP i omogućе zapošljavanja.</p>	
Rezultat 1: Ojačano upravljanje na lokalnom nivou i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili		

¹²⁸ Izveštaj Svetske banke o uslovima poslovanja za 2016. godinu objavljen je u oktobru 2015. godine

poboljšanjem/ukidanjem postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja		
Aktivnost 1.1.1 Najmanje 50% opština koje učestvuju u Programu su uvele planiranje kapitalnih investicija do kraja sprovođenja Programa (početno stanje iz 2014. godine: 23%) ¹²⁹	Uz tehničku pomoć Programa 15 LSU je uradilo planove kapitalnih investicija (PKI).	Evropski PROGRES je pružio tehničku pomoć 15 LSU za izradu ili ažuriranje planova kapitalnih investicija (PKI). Ova grupa obuhvatila je deset novoodabranih LSU i pet LSU koje su primile pomoć kroz prethodni program, EU PROGRES. Svih 15 LSU korisnica je sačinilo planove kapitalnih investicija.
Aktivnost 1.1.2 Najmanje 15 opština je do kraja Programa dobilo podršku za izradu višegodišnjih programskih budžeta (početno stanje iz 2014. godine: pet opština je imalo delimično programsko budžetiranje) ¹³⁰	Finansijski planovi budžetskih korisnika u svih 15 LSU su napravljeni i blagovremeno usvojeni.	Program je pružio pomoć za 15 odabranih LSU (deset novoodabranih i pet koje su ranije primile pomoć kroz EU PROGRES) za uvođenje programskih budžeta za 2016. godinu.
Aktivnost 1.1.3 Najmanje 15 opština je povećalo svoje poreske prihode za najmanje 15% do kraja Programa (jačanje odgovornog odnosa kroz proširenje poreske osnovice i podizanje nivoa svesti građana o potrebi poštovanja poreskih propisa). Početno stanje: broj poreskih obveznika i godišnji prihod od poreza će biti određen za svaku opštinu nakon odabira lokalnih samouprava ¹³¹	šesnaest sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava za unapređenje registara poreskih obveznika je okončano. Preko 18.500 poreskih obveznika je registrovano ili podaci o njima ažurirani.	Program je dao bespovratna sredstva za 16 projekata u vrednosti od 154.000 evra za unapređenje registara poreskih obveznika. Prema sadašnjim procenama to bi trebalo da doprinese rastu lokalnih poreskih prihoda od 13% u proseku, međutim ovaj projektovani procenat će biti potvrđen kada budu podnete sve poreske prijave za godinu koja sledi.
Aktivnost 1.2 Kapaciteti za upravljanje geoprostornim podacima i/ili kvalitet geoprostornih podataka unapređeni u najmanje deset lokalnih samouprava do kraja Programa. (početno stanje iz 2014. godine: 33% po opštini) ¹³²	Jedanaest projekata za uvođenje i razvoj geografskog informacionog sistema (GIS) odobreno je u novembru 2015. godine. Bespovratna sredstva su dodeljena i nabavke su u toku.	Evropski PROGRES je sproveo Procenu potreba koja je potvrdila da postoji potencijal za poboljšanje GIS. PDP za uvođenje i razvoj GIS je zatvoren 13. avgusta 2015. godine. Na novembarskoj sednici UOP-a odobrena je realizacija 11 projekata i ugovori o dodeli bespovratnih sredstava su potpisani u decembru 2015. godine. Implementacija je u toku.
Aktivnost 1.2 Najmanje 15 opština izradilo planove detaljne regulacije (PDR) ili plansku dokumentaciju opštijeg nivoa kojom se olakšava izrada ekonomskih projekata do kraja Programa.	Dvadesetjedan sporazum o dodeli bespovratnih sredstava je sklopljen za izradu 31 PDR, i sve Skupštine su sve donele odluku o formulisanju planova.. Za deset PDR organizovano je 16 javnih uvida u ranoj fazi.	Procena planskih dokumenata je pokazala da je LSU potrebna podrška za izradu PDR ¹³³ . Poziv je bio otvoren do 7. aprila 2015. godine. UOP je odobrio 21 predlog projekta za izradu 31 PDR i u svim LSU je implementacija u toku.
Aktivnost 1.3 Do kraja Programa su sve opštine obuhvaćene Evropskim PROGRESOM uspostavile mehanizme za praćenje i evaluaciju infrastrukturnih projekata, primenjuju modalitet ugovora FIDIC kao izabrani model, a Inženjerska komora Srbije je uvela programe obuke o FIDIC-u	Udruženje inženjera konsultanata Srbije (ACES) je održalo četiri obuke o modalitetu ugovora Međunarodne federacije inženjera konsultanata (FIDIC). Održano je pet modula uz učešće 102 opštinska službenika, 62 muškaraca i 38 žena, iz sve 34 LSU, kao i pet predstavnika SEIO i CFUC, tri žene i dva muškarca.	ACES je izabran da održi obuke o korišćenju modaliteta ugovora Međunarodne federacije inženjera konsultanata (FIDIC). Održano je četiri modula.

¹²⁹Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

¹³⁰Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

¹³¹Godišnji izveštaji LPU.

¹³²Prepreke u razvoju infrastrukture, EU PROGRES, 2013.

¹³³Aneks I, Prilog 1.2, Izveštaj o proceni u vezi sa PDR i GIS, novembar 2014. godine

<p>Aktivnost 1.4 Do kraja Programa su pokrenute, razvijene i sprovedene reforme institucionalnog upravljanja u najmanje pet LSU, s naglaskom na povećanju odgovornosti, transparentnosti i efikasnosti u pružanju javnih usluga građanima, uz izradu ili reviziju najmanje deset lokalnih politika ili lokalnih propisa u skladu sa pravnim okvirom Republike Srbije</p>	<p>Procena upravljanja na lokalnom nivou za 34 opštine je završena u julu. Memorandum o razumevanju koji se odnosi na intervencije DU na lokalnom nivou je potpisan u novembru 2015. godine. Dve obuke u oblasti DU o principima odgovornosti i efikasnosti za imenovane lokalne zvaničnike održane su u novembru i martu. Reformski paketi u oblasti DU su pripremljeni i predstavljeni u četiri opštine u julu 2015.</p>	<p>Procena upravljanja na lokalnom nivou za 34 opštine je okončana. Rezultati su korišćeni za koncipiranje reformi upravljanja na lokalnom nivou koje će biti sprovedena u najmanje pet LSU. Memorandum o razumevanju koji se odnosi na intervencije DU na lokalnom nivou je potpisan. Implementacija je u toku.</p>
<p>Aktivnost 1.5 Lokalni mehanizmi za rodnu ravnopravnost (MRR) su formirani i lokalni akcioni planovi za rad mehanizama za rodnu ravnopravnost (MRR) usvojeni u svim opštinama obuhvaćenim Evropskim PROGRESOM do kraja 2015. godine. Najmanje 30 MRR do kraja 2016. uspešno sprovelo projekte za koje im je Evropski PROGRES odobrio bespovratna sredstva i pružaju svoj doprinos unapređenju pitanja rodne ravnopravnosti. Najmanje dve trećine opština obezbeđuju sredstva za aktivnosti lokalnih MRR do kraja Programa. Početno stanje: formiran je 31 MRR, a dve opštine su imenovale službenike zadužene za rodnu ravnopravnost, 23 opštine obuhvaćene Evropskim PROGRESOM je sačinilo Lokalne akcione planove za unapređenje rodne ravnopravnosti.¹³⁴</p>	<p>Dve opštine su uspostavile lokalne MRR, šest opština je usvojilo LAP, a Evropsku povelju je usvojilo 16 opština. Svečana dodela plaketa povodom potpisivanja Evropske povelje održana je u decembru 2015. godine.</p> <p>UOP je odorio Poziv za podnošenje predloga projekata za podršku lokalnim MRR u martu i on će biti objavljen u septembru 2016. godine.</p>	<p>Sve opštine u Programusu ojačane kroz pružanje tehničke Podrškeza unapređenje lokalnih MRR i pokretanje rodni inicijativa na lokalnom nivou. Nakon uspostavljanja dva nova lokalna MRR svih 34 LSU imaju sada ovaj mehanizam. Usvojeno je šest LAP, što njihov ukupan broj dovodi do 30. Trideset dve opštine je potpisalo Evropsku povelju.</p>
<p>Aktivnost 1.6 Do kraja 2015. godine. unapređena znanja najmanje 50% odbornica i odbornika u deset skupština LSU o pitanjima rodne ravnopravnosti i tehnikama javnog zagovaranja. Odbornice u svakoj od deset skupština opština su uspešno zagovarale najmanje jedno pitanje rodne ravnopravnosti do kraja Programa</p>	<p>UOP je koncept za ovu aktivnost odobrio u novembru 2015, a kompletan predlog projekta odobren je u junu 2016. godine.</p>	<p>Početak ove aktivnost je bio planiran za posle lokalnih izbora u 2016. godini. Realizacija odobrenog projekta će početi u julu i trajaće do juna 2017. godine. Projekat obuhvata formiranje deset mreža opštinskih odbornica i jačanje njihovih kapaciteta.</p>
<p>Aktivnost 1.7 Najmanje pet opština uvelo postupke i prakse rodno osetljivog budžetiranja do kraja 2016. godine. Održivost akcije obezbeđena je usvajanjem odgovarajućih opštinskih odluka do kraja Programa. Početno stanje: tri opštine su sprovele analize budžeta i lokalnih politika iz perspektive rodne ravnopravnosti¹³⁵</p>	<p>Osam opština je uvelo ROB u izradu budžeta za 2016. godinu. Sedam opština je osmislilo konkretne inicijative za uvođenje ROB u izradu njihovih budžeta, od kojih su tri usvojile i uvele inicijative u budžete za 2016. godinu.</p>	<p>Ukupno gledano, devet opština je izdvojilo oko 4,5 miliona dinara za aktivnosti na unapređenju rodne ravnopravnosti. Četiri opštine su uvele ROB kroz različite stavke opštinskih budžeta obezbeđujući tako uključivanje rodni politika u budžete.</p>
<p>Rezultat 2 Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog okruženja i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih zadruga</p>		

¹³⁴Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

¹³⁵Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

<p>Aktivnost 2.1 Ukupan indeks konkurentnosti povećan za najmanje 10% u svim opštinama obuhvaćenim Programom do kraja Programa, ili za najmanje 25% u pogledu jednog od sledećih podindeksa: kapacitet lokalne zajednice da upravlja resursima i potencijalima zajednice, ekonomske politike, strategije i mere, finansijski kapaciteti javnog i privatnog sektora.¹³⁶</p>	<p>Portal konkurentnosti je revidiran i preuređen kako bi se omogućilo lakše korišćenje i praćenje napretka. LSU obuhvaćene Programom unose podatke za 2015. godinu. Predlog koncepta za podršku LSU u poboljšanju primene elektronske procedure za gradjevnu je razvijen.</p>	<p>Izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji uvedena je objedinjena procedura za izdavanje građevinskih dozvola, uključujući i elektronsko izdavanje, što je odložilo aktivnost Evropskog PROGRESA. Program je u procesu menjanja pristupa ovoj aktivnosti u saradnji sa resornim Ministarstvom i razmatra podršku predlogu projekta bez poziva koji Ministarstvo podržava.</p>
<p>Aktivnost 2.2 Sprema najmanje dva međuopštinska i najmanje 35 prioriternih lokalnih ekonomskih i projekata društvene infrastrukture u skladu sa nacionalnim sektorskim prioritetima, sa kompletnom tehničkom dokumentacijom izrađenom u skladu sa kriterijuma u okviru PPF 5 nakon što je urađena ocena postojećeg spiska spremnih projekata.</p>	<p>Sprovođenje sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava za 40 projekata napreduje, kašnjenja su utvrđena i smanjena. Dvadeset glavnih projekata je završeno, a ostali su u procesu izrade. Ugovori su sklopljeni za dva međuopštinska projekta, identifikovana u okviru dokumenta „Težište na relevantnosti“ kako bi se obezbedilo da mere zaštite od poplava budu obuhvaćene.</p>	<p>PDP za izradu glavnih projekata objavljen je u decembru 2014. godine. Na UOP-u u februaru 2015. godine odobreno je 40 od 53 aplikacije za izradu glavnih projekata lokalne infrastrukture Potpisano je 40 sporazuma o bespovratnoj pomoći sa LSU u maju 2015. godine i realizacija je toku.</p>
<p>Aktivnost 2.2 Opštine do kraja Programa sačinile najmanje dvadeset projekata i podnele ih u cilju dobijanja finansijske podrške ostalim programima koji se finansiraju iz drugih izvora u odnosu na izvore finansiranja Evropskog PROGRESA</p>	<p>LSU su podnele 141 predlog projekta kao odgovor na treći program prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora, čija je izrada i objavljivanje podržana preko Evropskog PROGRESA. Ovaj PDP je privukao veći interes od prethodnih, kada je podneto 102, odnosno 56 predloga projekata.</p>	<p>Nakon što je UOP usvojio predlog u septembru 2014. godine, Evropski PROGRES je pružio podršku za rad Zajedničkog tehničkog sekretarijata IPA Programa prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora. Dodela bespovratnih sredstava je završena.</p>
<p>Aktivnost 2.3 Najmanje jedan prioritetni međuopštinski projekat sproveden do kraja Programa</p>	<p>Izgradnja i opremanje objekta su završeni za prijem prvih studenata u oktobru 2015. godine.</p>	<p>Građevinska dozvola je izdata 1. decembra 2014. godine. Ugovor o izgradnji odeljenja u Bujanovcu subotičkog Ekonomskog fakulteta je potpisan u januaru 2015. godine, izgradnja završena u septembru 2015. godine, a objekat je u funkciji</p>
<p>Aktivnosti 2.3 i 2.4 Usluge nadzora nad radovima su pružene CFCU kao naručiocu za prioritetni infrastrukturni projekat koji sprovodi</p>	<p>UOP je na svojoj sednici u novembru 2015. godine odobrio projekte za završetak novog bloka Opšte bolnice u Vranju i izgradnju zgrade za Hitnu službu u Novom Pazaru. Tenderska dokumentacija je pripremljena i usaglašena sa SEIO i CFCU.</p>	<p>Nije primenljivo u ovoj fazi pošto će se nadzor nad radovima vršiti nakon početka realizacije infrastrukturnih projekata. Pored toga, radovi mogu trajati nakon završetka Evropskog PROGRESA</p>
<p>Aktivnosti 2.3 i 2.4 Tehnička podrška pružena SEIO i CFCU u pripremi i pokretanju šeme za dodelu bespovratne pomoći i praćenju njenog sprovođenja</p>	<p>UOP je u novembru 2015 odobrio realizaciju tri projekta vezana za antierozivnu i zaštitu od poplava. Ugovor za jedan projekat je sklopljen. Tender za jedan projekat je raspisan.</p>	<p>Uprkos blagovremenoj tehničkoj pomoći Programa, CFCU je objavio poziv za projekte lokalne infrastrukture u martu 2015. godine, pet meseci kasnije nego što je prvobitno planirano. S obzirom da su zabeležena dalja kašnjenja, pružanje prvobitno zamišljene tehničke pomoći nije izvodljivo. O ovom pitanju je obavešten UOP i Program će tražiti smernice.</p>
<p>Aktivnost 2.4 Pružena podrška u izradi najmanje 12, a najviše 34 lokalna i najmanje jednog međuopštinskog infrastrukturnog projekta koji su podneti CFCU radi finansiranja, u okviru poziva za</p>	<p>Dvadeset šest kompletnih predloga projekata 23 lokalne samouprave je upućeno CFCU do predviđenog roka 21. marta 2016. godine. CFCU još uvek sprovodi proces evaluacije. Program je u martu 2016. godine</p>	<p>Evropski PROGRES je organizovao prve informativne sesije za LSU kako bi predstavio poziv CFCU i podržao LSU u izradi konceptata. Sve 34 programske LSU i Vranjska Banja kao jedna od gradskih opština odgovorile su na poziv podnevši</p>

¹³⁶ Onako kako su utvrđeni pri rangiranju Srbije u Izveštaju Svetske banke o uslovima poslovanja za 2014. godinu

dostavljanje predloga projekata	objavio javni poziv za lokalne infrastrukturne projekte. Ocenjivanje je u toku o predlozi će biti prezentovani na UOP u Avgustu 2016.	52 koncepta. CFCU je uputio zahtev 25 LSU da dostave kompletne predloge za 30 projekata, koji su prošli evaluaciju konceptata u februaru 2016. godine. Program je u martu 2016. godine objavio javni poziv za lokalne infrastrukturne projekte.
Aktivnost 2.5 Do kraja Programa završena je sveobuhvatna studija radi procene svih opština sa preporukama da preko svojih nadležnih službi formulišu i usvoje kriterijume i postupke za ocenu prednosti i mana mogućnosti da same pružaju neku uslugu ili da njeno pružanje povere privatnom sektoru/drugom subjektu i pružena podrška za realizaciju	Ova aktivnost će u dogovoru sa Švajcarskim DU stručnjacima započeti u septembru 2016.	Aktivnost će započeti u septembru 2016.
Aktivnost 2.6 Rešavanje najmanje tri prepreke u vertikalnoj koordinaciji između Vlade RS i lokalnih samouprava započeto ili okončano do kraja Programa kroz redovne, strukturirane i tematske konsultacije sa nadležnim ministarstvima i institucijama i u saradnji sa SKGO, čime se pozitivno utiče na odgovornost, transparentnost, delotvornost i efikasnost LSU	Prva radionica o vertikalnoj dimenziji dobrog upravljanja u oblasti zaštite životne sredine je održana 23. oktobra 2015. godine. Pripremljen je plan za dve dodatne radionice i one će biti održane u julu 2016. godine.	Ova aktivnost je orijentisana na dve glavne teme, u skladu sa dogovorom sa SKGO i SIPRU: 1. tema će biti primena Zakona o zaštiti životne sredine i pratećih propisa na lokalnom nivou, a 2. tema će biti primena Zakona o socijalnoj zaštiti. Početna radionica za temu 1 bila je organizovana u oktobru 2015. godine.
Aktivnost 2.7 Napravljena i do kraja Programa sprovedena najmanje dva modela javno-privatnih partnerstava	PDP za pružanje tehničke pomoći za izradu projekata JPP je sproveden i Programe je prodložio UOP da odobri TP za razvijanje tri projekta.	PDP za pružanje tehničke pomoći za uspostavljanje JPP sproveden. Tri LSU korisnice su dobile podršku za izradu projekata JPP. Aktivnost u toku.
Aktivnost 2.8 Najmanje 30 MSP uvelo međunarodne standarde kvaliteta ili bezbednosti hrane (ISO 9000, HACCP, Global GAP, itd.) i okupilo se u najmanje dva nova klastera i/ili zadruge	PDP za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane je sproveden i odabrano je 22 korisnika koji će dobiti podršku. Nabavka usluga je u toku.	UOP je odobrio PDP za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane na svojoj sednici u julu, a poziv je sproveden u oktobru 2015. godine. Odobreno je finansiranje za dvadeset dva MSP korisnika i angažovanje kompanije za sertifikaciju je u toku
Aktivnost 2.8 Sačinjeni i usvojeni kriterijumi i transparentan postupak za odabir 30 MSP koja će proći postupak sertifikacije ili ponovne sertifikacije SUK (<i>eng. QMS</i>). Pripremljen i usvojen postupak za formiranje klastera/zadruga koji će za rezultat imati jasno i adekvatno regulisana novoosnovana pravna lica	PDP sertifikaciju međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane usvojen od strane UOP-a. I sproveden od septembra do novembra 2015. Angačovanje konsultanata za sertifikaciju je u toku.	PDP za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane, uključujući sertifikaciju SUK, je odobren od strane UOP-a i kasnije sproveden. Od septembra 2015 do novembra 2015. realizacija je u toku.
Aktivnost 2.8 Do kraja Programa najmanje 20 MSP, članova klastera, uvelo inovacije ili koriste inovativne tehnike razvoja tržišta.	Realizacija tri projekta klastera je završena i još dva su u toku.	Nakon odobrenja UOP-a, Evropski PROGRES je sproveo PDP za pružanje podrške klasterima u zajedničkom pristupu tržištu i uvođenju inovacija. UOP je odobrio pet projekata za finansiranje u iznosu od 145.000 evra.

<p>Aktivnosti 2.9 i 3.10 Najmanje 30 poljoprivrednih proizvođača, članova zadruga, do kraja Programa u proizvodnji primenjuje nove tehnike i tehnologije</p>	<p>Sproveden je PDP za pružanje podrške grupama poljoprivrednih proizvođača i odabrano je 32 korisnika za prvu fazu intervencije. Sprovođenje obuka je u toku. Studijska poseta nekoj od zemalja EU je u planu.</p>	<p>Procena projekata za grupe poljoprivrednih proizvođača i zaštitu geografskog porekla završena je u maju 2015. godine. Program je osmislio pomoć u dve faze za grupe poljoprivrednih proizvođača (GPP) i sproveo poziv na kome su izabrane 32 GPP za prvu fazu pomoći. Kriterijumi za izbor GPP za temeljnu podršku u drugoj fazi su u izradi za UOP u Avgustu.</p>
<p>Aktivnost 2.9 Najmanje tri tradicionalna poljoprivredna proizvoda su registrovana ili sertifikovana sa oznakom zaštićenog imena porekla i zaštićenom geografskom oznakom u PO Programa sa uvećanjem za barem 50% do kraja Programa (početno stanje iz 2014. godine: osam proizvoda sa oznakom zaštićenog imena porekla)¹³⁷</p>	<p>PDP za pružanje podrške za zaštitu geografskog porekla je sproveden je u oktobru 2015. godine. Izabrano je četiri korisnika i potpisani su sporazumi o dodeli bespovratnih sredstava. Proces za nabavku usluga je u toku.</p>	<p>Procena projekata za grupe poljoprivrednih proizvođača i zaštitu geografskog porekla završena je u maju 2015. godine. Program je izradio i sproveo PDP putem kojeg su izabrana četiri tradicionalna proizvoda za zaštitu geografskog porekla.</p>
<p>Aktivnosti 2.10 i 3.10 Otvoreno najmanje 80 novih radnih mesta za žene kao rezultat najmanje 40 ugovora o dodeli bespovratne pomoći za pokretanje novih preduzeća do kraja Programa</p>	<p>PDP je zatvoren 24. jula, a pristiglo je 137 predloga projekata. Evaluacija je završena u avgustu, a individualni razgovori sa 78 kandidatkinja preporučenih za drugu fazu evaluacije su obavljani u septembru. Pored toga, do kraja septembra izvršene su procene na terenu za 20 lokacija.</p> <p>Nakon završene evaluacije finansiranje 48 predloga projekata je preporučeno i odobreno od strane UOP-a. Nabavka opreme je pokrenuta u januaru. Svečanost povodom uručivanja sporazuma o donacijama održana je u aprilu.</p>	<p>PDP je odobren na sednic UOP-a u aprilu 2015. godine, a objavljen je u junu. U martu i aprilu je održano sedam sesija kako bi se PDP najavio potencijalnim korisnicima. Ukupno četrdeset dva 422 učesnika je prisustvovalo informativnim sesijama (405 žena i 17 muškaraca). Održano je devet obuka za izradu biznis planova, za 147 učesnika. PDP je zatvoren u julu, primljeno je 137 predloga projekata, evaluacija je završena i UOP je podržao finansiranje 48 predloga. Tri kandidatkinje su povukle svoje prijave. Ukupno 21 novo preduzeće je do sada registrovano i isporučena je oprema za 20 preduzeća. Očekuje se da proces nabavke i registracija preduzeća budu završeni do oktobra 2016. godine. Preduzetnice će dobiti mentorsku podršku za uvođenje u posao koja će početi u septembru i trajati šest meseci.</p>
<p>Rezultat 3: Poboljšan pristup zapošljavanju kojim se pružaju jednake mogućnosti i muškarcima i ženama i socijalno uključivanje najugroženijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije</p>		
<p>Aktivnosti 3.4 i 3.10 Akcioni planovi za zapošljavanje i socijalno uključivanje usmereni u jednakoj meri na oba pola do kraja Programa sačinjeni i integrisani u srednjoročno planiranje opštinskih budžeta svih opština obuhvaćenih Evropskim PROGRESOM (početno stanje</p>	<p>Sklopljen je ugovor sa izvršnim partnerom i realizacija je počela u oktobru 2015.</p> <p>Sekundarno (<i>eng. desk</i>) istraživanje je sprovedeno u 33 opštine, Izveštaj o proceni se priprema na osnovu nalaza dobijenih na terenu.</p>	<p>Izvršni partner je izabran i angažovan po ugovoru. LSU će dobiti podršku za procenu potreba ugroženih i marginalizovanih lica, kako bi razmotrile, formulisale i/ili ažurirale nove ili postojeće relevantne lokalne politike, ojačale kapacitete nadležnih lokalnih institucija, a zatim pilotirale nove</p>

¹³⁷Zavod za intelektualnu svojinu Srbije (2014) „Spisak oznaka geografskog porekla registrovanih u Zavodu za intelektualnu svojinu“, može se naći na: <http://www.zis.gov.rs/intellectual-property-rights/inidications-of-geographical-origin/list-of-igo.91.html> (1. februar 2014. godine)

<p>iz 2014. godine: četiri opštine imaju Strategije za socijalno uključivanje)¹³⁸</p>	<p>Music Art Project je uključio 15 romske dece u program muzičkog obrazovanja i 30 nastavnika je prošlo akreditovani seminar o metodama za rad sa socijalno ugroženom decom.</p> <p>Projekat YUROM Centra je postavio 44 aparata za gašenje požara u 22 romska naselja u 10 opština.</p> <p>Javni pozivi za pilotiranje mera iz Strategije objavljeni su 18. maja i biće otvoreni do 4. jula. Održano je ukupno šest informativnih sesija sa 63 učesnika.</p>	<p>politike. Intervencija će ponuditi bespovratna sredstva za pokretanje poslovanja lokalnim ugroženim i marginalizovanim segmentima stanovništva. Izveštaj o proceni će biti podnet sredinom jula 2016. godine.</p> <p>Projekti Music Art i YUROM centra su odobreni na sednici UOP-a u novembru.</p> <p>Projekat Music Art završen je u maju i urađena je Studija o efektima projekta.</p> <p>Javni pozivi za pilotiranje mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja odobreni su na sednici UOP-a u martu 2015 i PDP je u toku.</p>
<p>Aktivnost 3.5 Najmanje 50% nezaposlenih Roma obuhvaćeno aktivnim merama tržišta rada do kraja Programa (početno stanje iz 2013. godine: 38%)¹³⁹</p>	<p>Deo ove aktivnosti je uključen u aktivnost 3.4.</p> <p>Donatori su odobrili PDP za podršku samozapošljavanju mladih na sednici UOP-a 1. marta i poziv je objavljen 28. marta a trajao je do 11. maja.</p> <p>Devet info sesija je održano u maju i junu sa 201 učesnikom.</p> <p>U junu je primljeno 93 predloga projekata i obavljeno 50 razgovora sa kandidatima.</p> <p>Prva faza evaluacije je finalizovana i preporuke za drugu fazu su u pripremi.</p>	<p>Jedan deo ove aktivnosti je ugrađen u pristup za Aktivnost 3.4.</p> <p>Javni pozivi za podršku samozapošljavanju mladih usvojeni su na sednici UOP-a u martu 2016. Očekuje se da konačna evaluacija bude završena do kraja jula.</p>
<p>Aktivnosti 3.8 i 3.10 Do kraja Programa podržano najmanje 40 projekata koji su u partnerstvu pripremile lokalne samouprave i organizacije civilnog društva. Najmanje polovina opština koje su bile korisnice tih projekata do kraja Programa sačinile i usvojile kriterijume za transparentno i nediskriminatorno dodeljivanje sredstava lokalnog budžeta organizacijama civilnog društva.</p>	<p>Završeno je devetnaest projekata CIF-a.</p> <p>Javni poziv za CIF 2 je objavljen 21. marta i trajao je do 12. maja.</p> <p>Četiri info sesije su održane uz učešće 129 lica. Ukupno je pristiglo četrdeset osam (48) predloga, i preporučeno je finansiranje 24 projekta u ukupnom iznosu od 320.000 evra.</p>	<p>Tokom prvog PDP CIF-a, primljeno je 77 predloga projekata od 32 opštine. Na sednici u decembru 2014. godine UOP je odobrio 20 projekata za finansiranje u iznosu od 397.765 evra, koji pre svega doprinose socijalnom uključivanju i zapošljivosti ugroženih segmenata stanovništva. Sklopljeni su ugovori za dvadeset projekata, jedan je otkazan, a devet je završeno. PDP za CIF 2 je zatvoren u Q2 2016 i preporuke za finansiranje su predate UOP.</p>
<p>Aktivnost 3.1 Zadovoljstvo građana opštinskim uslugama, radom lokalnih vlasti i Skupština opština povećano za 10% do kraja Programa¹⁴⁰</p>	<p>Nikakve aktivnosti nisu planirane tokom ovog perioda.</p>	<p>Istraživanja zadovoljstva građana biće sprovedena u poslednjoj godini implementacije programa.</p>

¹³⁸ Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

¹³⁹ Izveštaj o zapošljavanju Roma, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike, Beograd, 2013

¹⁴⁰ Polaznu osnovu za Istraživanje zadovoljstva građana predstavlja anketa sprovedena 2013. dok će nova anketa biti sprovedena 2017. godine na kraju programa

<p>Aktivnosti 3.3, 3.5, i 3.10 Najmanje 100 nezaposlenih uspešno okončalo organizovanu stručnu obuku do kraja Programa i uvedeni su održivi dodatni kursevi koji će se organizovati i nakon okončanja Programa kako bi povećali mogućnosti za zapošljavanje učesnika u obuci</p>	<p>PDP za LSU da sprovedu aktivnosti stručne obuke u skladu sa njihovim lokalnim Strategijama i Planovima zapošljavanja je pripremljen i biće podnet UOP-u na usvajanje u avgustu 2016. godine.</p>	<p>Program je proučio Analizu postojećih i potrebnih znanja i veština na tržištu rada¹⁴¹ i Nacionalnu anketu poslodavaca¹⁴² u Srbiji i prepoznao potrebe za obukom obučara, šivača, elektrozavarivača, stolara, rukovalaca mašinama za preradu plastike, mašinista, itd. Nakon razmatranja mogućnosti, Program je formulisao PDP za podršku LSU u sprovođenju stručne obuke na osnovu lokalnih planova zapošljavanja.</p>
<p>Aktivnost 3.6 Efikasnost i delotvornost najmanje tri zdravstvena centra poboljšana do kraja Programa nabavkom nove medicinske opreme za zaštitu zdravlja žena¹⁴³</p>	<p>Nikakve aktivnosti nisu planirane tokom ovog perioda.</p>	<p>Početne pripreme (kao što su konsultacije sa relevantnim stručnjacima) su započete. Procena će krenuti utrežem kvartalu 2016</p>
<p>Aktivnost 3.7 Unapređena najmanje četiri kulturna centra u multietničkim opštinama (npr. za međukulturalnu muzičku, pozorišnu i likovnu produkciju)</p>	<p>Nikakve aktivnosti nisu planirane tokom ovog perioda.</p>	<p>Koordinaciono telo za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa dostavilo je koncept za ovu aktivnost. Pristup će biti potvrđen u trećem kvartalu 2016. godine.</p>
<p>Aktivnost 3.9 Do 400 mladih i nezaposlenih državljana Srbije albanskog porekla u području obuhvaćenom Programom unapredilo j svoje znanje srpskog jezika tokom sprovođenja Programa¹⁴⁴</p>	<p>Šest asistenata u nastavi je angažovano u četiri osnovne škole u Bujanovcu i Preševu, kako bi pružili podršku nastavnicima srpskog kao nematarnjeg jezika. Treći test ciklus je demonstrirao da je znanje srpskog jezika značajni poboljšano od strane učenika. NA osnovu zahteva od strane KT angažovanje asistenata u nastavi je produženo za još jednu školsku godinu. Udžbenici, priručnici za nastavnke i pomoćna nastavna sredstva su nabavljeni i dostavljeni u 16 osnovnih škola u Preševu, Bujanovcu i Medveđi.</p>	<p>Evropski PROGRES obezbeđuje asistente u nastavi u četiri osnovne škole u Preševu i Bujanovcu u kojima se predaje srpski kao nematarnji jezik.</p>
<p>Rezultat 4: Efekti pristupanja Srbije EU predočeni široj javnosti</p>		
<p>Aktivnost:</p>	<p>Ključni rezultati/ishodi:</p>	<p>Ključni rezultati/ishodi:</p>
<p>Procenat građana koji povezuju evropske integracije sa manjom nezaposlenošću i boljim uslovima života, kao i sa uređenom državom i nepristrasnom upravom</p>	<p>Ključni rezultati/ishodi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Završena je srednjoročna evaluacija Strategije komunikacija • Organizovano je sedam visokih poseta, pet na nivou ambasadora • Organizovano je jedanaest velikih događaja od kojih su četiri sednice UOP 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija komunikacija je napisana i završena njena srednjoročna evaluacija • Organizovano je sedamnaest visokih poseta, devet na nivou ambasadora • Organizovano je osamnaest velikih događaja • Pružena je podrška za deset lokalnih

¹⁴¹ Analiza postojećih i potrebnih znanja i veština na tržištu rada u južnoj i jugozapadnoj Srbiji, Međunarodna organizacija rada (2014)

¹⁴² Analiza i prognoze potreba tržišta rada u Republici Srbiji (2014), Nacionalna služba za zapošljavanje, finansirana od strane EU

¹⁴³ Procena potreba zdravstvenih centara omogućuje Programu da ustanovi polazne pokazatelje za evaluaciju povećanja efikasnosti, koja će biti organizovana na kraju Programa.

¹⁴⁴ Ovaj pokazatelj će se promeniti kako bi obuhvatio nalaze i preporuke Studije izvodljivosti Koordinacionog tela, čiji su rezultati predstavljeni u avgustu 2014. godine

<p>povećan je za 10% do kraja Programa.¹⁴⁵</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pružena je podrška za sedam lokalnih festivala • Pripremljeno i cirkulisano je 28 saopštenja i 18 medijskih najava • Organizovano je sedam intervjua sa visokim zvaničnicima i 18 izjava za medije • Generisano je 1.060 pozitivnih medijskih izveštaja • Pripremljeno je 20 sveobuhvatnih informativnih beleški • Objavljeno je četiri broja biltena • Veb-sajt Programa je privukao 41.494 jedinstvenih posetilaca, u proseku je imao 3.457 poseta mesečno • Fejsbuk stranica je privukla 2.800 novih sviđanja ("lajkova"), a Tviter nalog stekao 350 pratilaca • Sačinjen je promotivni materijal o aktivnostima Programa i dodatnim aktivnostima Sektora • Uspešno je organizovan likovni konkurs za kalendar Evropskog PROGRESA za 2016. godinu 	<p>festivala</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pripremljeno je i distribuirano 50 saopštenja za medije • Organizovano je deset intervjua sa visokim zvaničnicima i 33 izjava za medije • Generisano je 1.645 pozitivnih medijskih izveštaja • Pripremljeno je 44 sveobuhvatne informativne beleške • Objavljeno je pet brojeva biltena • Veb-sajt je redovno održavan i privukao je 3.007 poseta jedinstvenih posetilaca mesečno, a ukupno 74,697 poseta ostvareno do sada. • Fejsbuk stranica je privukla 2.800 sviđanja, a Tviter nalog stekao 350 pratilaca • Promotivni materijal o Programu se redovno priprema • Uspešno su organizovana dva likovna konkursa za kalendar Evropskog PROGRESA
<p>Dve kampanje javnog zagovaranja/podizanja nivoa svesti kojima se promovišu evropske vrednosti sprovedene tokom realizacije Programa.</p>	<p>Iako je primljeno četiri predloga projekata koji ispunjavaju uslove za prvu kampanju pod nazivom „Približavanje evropskih integracija stanovnicima jugoistočne i jugozapadne Srbije“, u aprilu 2015. godine, nije izabrana nijedna zbog toga što nisu ispunjavale postavljene zahteve. Donatori su odobrili novi OPZ za kampanju "Evropa, to si ti II - Približavanje evropskih integracija medijima i mladima u jugoistočnoj i jugozapadnoj Srbiji" i on je objavljen krajem juna 2016. godine. Ponude se očekuju do kraja jula 2016. godine.</p>	<p>Novi OPZ koji su odobrili donatori je objavljen krajem juna 2016. godine, a težište mu je pretežno na mladima i medijima. Tender se zatvararajem jula 2016. godine.</p>

¹⁴⁵ Prema nalazima Istraživanja zadovoljstva građana za 2017. godinu i u poređenju sa rezultatima Istraživanja zadovoljstva građana iz 2013. godine